

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

311010

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ ఆగస్టు నెల 9-వ తేది శనివారము
శ్రీ రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, శ్రావణమాస శుద్ధ నవమి ౯.

No. 112
సంచిక ౧౧౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

ఇప్పు గొప్పవారిచే వేలవ వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పుచు, బాధాపుబొట్ల బాపుచు,
సర్పపు నొప్పుల బారదోలుచు, పొట్లగొట్టుచు.
బెణుకుల భేదించుచు బాపుల రూపుమాఘచు.
దగ్గును తగ్గించుచు దురదనుతొలగించుచు.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును దుద్ధగానే చెమట కట్టుటవలన కఠిన
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

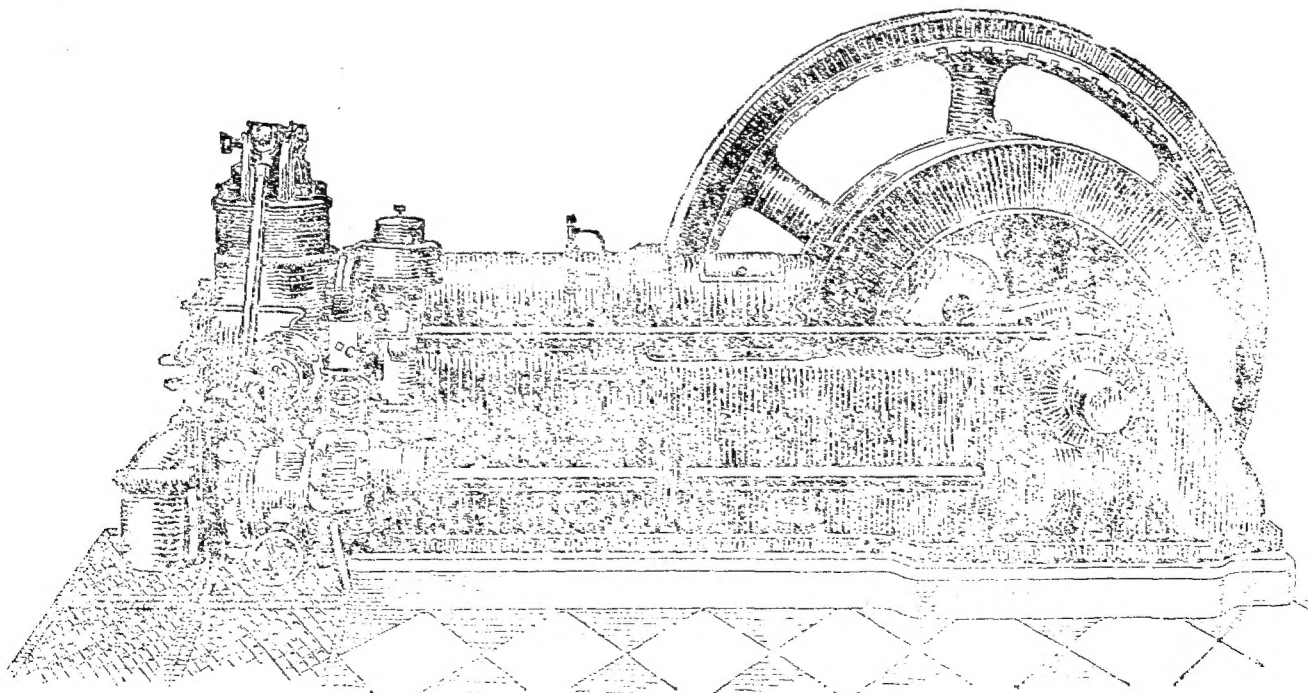
చక్క-నిడవ్వి తో నహా పీసా 1-కి రు 0-10-0; డబ్బన్ 1-కి రు 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

ది రస్త్ న్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఎంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఎంజిను లన్నిటికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదులును.
హాట్ బల్బ్, స్టవ్, మాగ్నెటో,
మున్నగునవి లేవు

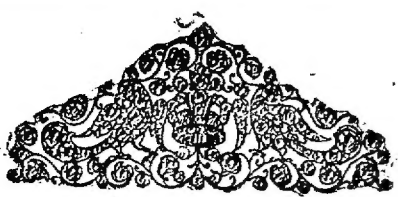
పోయ్యికి మిక్కిలి సరస్వమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురతనిమియు ఉండ
నవసరము లేదు.

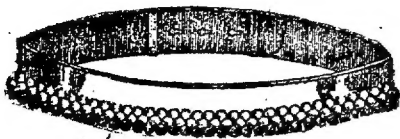
నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటరాగుకు వ్రాయుడు (888)
మద్రాసులో సోల్ ఏజెంట్లు, మాస్సి ఆండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాల్ పెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

వద్యాణములు

చిత్ర విచిత్రపు పనులకు పేరుపొందినది?
వద్యాణములకు, వంకీలకు ఉపయోగించునట్టి
కెంపులుచెక్కిన మోపు
ధర రు. 40, రు. 150 వరకు గలదు.

బంగారు, రత్నములు యిచ్చిన మహారిమాత్రము రు. 15—25 వరకు అగును.

సాదా రకము 10 ను 15 నువరకును చేయవచ్చును.
మహారి రు. 12లగును. గజ్జలుగలది 15 ను 30 ను
వరకు చేయవచ్చును. మహారి రు. 25—50 వరకుగలదు
సవరము బంగారు, మేలైన మణులకు, రత్నములకు
పూచీనిచ్చెదము.

ఉమ్మడి రామయ్య కెట్టి, గురుస్వామి కెట్టి కంపెనీ; 1842
172, పుటల మాఅందమైన కార్టటూగు ధర రు. 1-0-0. నగలవర్తకులు, 25, చైవాబజారువీధి, మదరాసు.

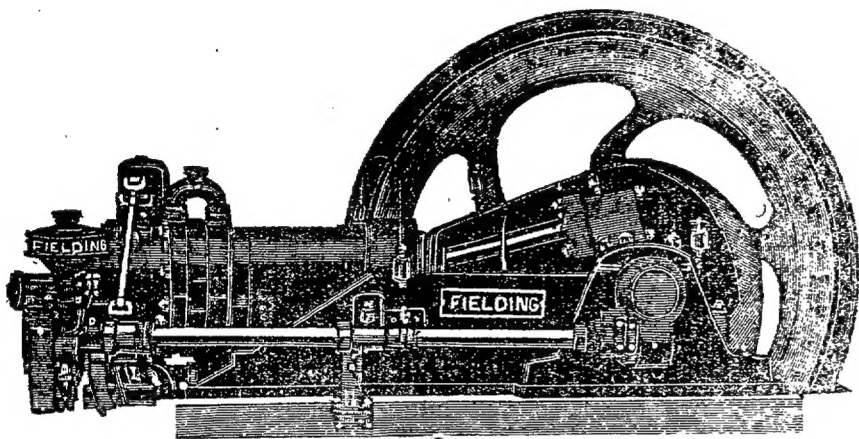
“ఫీల్డింగు”

ప్రసిద్ధి కెక్కిన క్విక్ స్టార్టింగు

వేటంటు శమిడిశల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యా యింజను సుమారు రెండే నిముషములలో వేపరై జరు చల్లని స్థితిలో నుండగనే
స్టార్టు కాగలదు.

యెటువంటి క్రూడు ఆయిలుతో నైనను అతి సంతృప్తికరముగా పనిచేయును. క్రూడు
అయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యా యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును,
యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు:—

పెరెథ్స్ డి. యల్. శాస్త్రి అండుకో., పోస్టుబాక్సు
నెం 690 రు. 12, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు. నెం 203 రు.

భృంగామలకతైలము

వేగవికాలములో ఎండబాధ తెలి
యకుండ చేయును. పకలకొరకము
లను, కేత్రకోగములను నివారించును.
6 బొమ్మలుబుడ్డి 1-కి ధర రు 1-4-0

అన్ని బొమ్మలకు ప్యాకింగుపోస్తుఖర్చు ప్రత్యేకము.

పశుమేహము మున్నగు మాత్రవ్యాధులు, తుయం, చిరకాలము

వసంతకుసుమాకరము

నంచి శ్రీ లక్ష్మణాధిపతి శ్వేతప్రదరవ్యాధులు, మొదలగువాటిని ఖాం
సరములతో క్రిన్ వృద్ధిచేయునట్టి నుప్రసిద్ధమైన బొమ్మరాజము. 20 మో
దులుగల బుడ్డి 1-కి ధర రు 5-0-0

(3347)

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

ది ఎంవైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ ఆస్సూరన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి

(1)

మొత్తం ఆస్తి ... రు. 2,29,00,000 లకు పైగానేగలదు.

1922—24 సం||రములలో జరిగిన బుసివెస్ మొత్తము రు. 80,00,000 లకు

వార్షిక ఆదాయము ... రు. 43,00,000 లకు

బాగుగా సిరపడిన కంపెనీ. దానిలో మీరు భీమాచేయుట మంచిది.

బెంగళూరు బ్యాంచి
152 కమ్యూనియల్ వీధి.

మద్రాసు బ్యాంచి
9 & 10 సెంటులైను వీచి.

భీమవరం డి|| ము|| కోర్టులో

O. S. 294-24

వాదులు:—దంతులూరి అమృతరావురాజు వగయిరా
సా|| కోపల్లె.

ఎ డి 8

ప్రతివాదులు:—పిల్లి ఆనందం వగయిరా సా|| కోపల్లె.
భీమవరం తాలూకా కోపల్లె గ్రామంలోని వాదులు తా
లూకు నె 162 ఎ లోని దావాపాను దాఖలా ఎ మార్కు గట్టు
అనుభవించుటలో ఆటంకము కలుగజేయుచు నె 161 లో అస
హ్యకరమయిన పదార్థములు చేయుచున్నా చిక్కులు పెట్టుచు
న్నందున ఇక ఆట్టు చేయవలయుటకు శాశ్వతపు ఇకోజన్ కోనిమి
త్రం మాలపల్లి కాపురములు గూఢస్థానిదికరపున ప్రతివాదుల
పయిని వాదులు దావాచేసినారు. యందుకు ఆ తే. పంపున్న వారు
22-8-24 తేదీని భీమవరం డి|| ము|| కోర్టువారియెటు హాజరయి
మనవిచేసుకోవలెను.

రామ: నము వె. కటరామయ్య,

భీమవరం 12-7-24.

వాదులతరపు ప్లీడరు.

స్రీ లక్ష్మీసునంబంధవ్యాధులు,
కడుపునొప్పి వ్యాధులు,
మే హ నీరు

చాలకాలమునుండి కడుపునొప్పి చేతను, బుతు
కాలమున ఎక్కువ బాధచేతను, శ్రమపడుచుండిన
నాకొమార్తెకు అనేకమంది యింగ్లీషు డాక్టర్ల చే
బొషధసేవచేయించితిని గాని గుణమివ్వకపోయెను.
దైవవశాత్ తిరునల్వేలిజిల్లా కృష్ణాపురమునుండి
వచ్చి యిప్పుడు చెన్నపట్నం, జార్జి టౌన్ ఆర్మీనియ్
వీధి నెం 72 యింటియందుండు పండితస్వామి శ్రీని
వాసయ్యంగారిఖ్యాతిని వార్తాపత్రికలందు చూచి
వారిచికిత్సయం దుంచితిని.

కొద్దిరోజులు వారి చికిత్సయం దుండి నంతట
యిప్పుడు కడుపునొప్పి, బుతుసంబంధ వ్యాధులు
పూర్తిగ నివృత్తించినవని చెప్పుటకెంతయు సంత
సించుచున్నాను.

నాభార్యకు దున్నీరు వ్యాపించినందున కండ్లు
ఎట్టనై, కండ్లనుండి నీరు కారుచుండెను. ఆమె
తరుచు కండ్లు మంటయనియు, పొడుచునట్లు బాధగ
నుండెననియు చెప్పుచుండెను. అనేకమంది ఆంగ్ల
వైద్యులకు చూపించి, నివారణకాంక్షను కండిత
స్వాములవారిచద్దకు చికిత్సకు పంపితిని. వారు కంటి
కేసుయబొషధమును యోగించక కేలోపలికిబొషధ
మిచ్చి ఆమె బాధను అనగా కంటి ఎరుపు, కండ్ల బా
ధను నివర్తి పరిచిరి.

ప్రజాసౌకర్యార్థము యీక్రింది విషయములు
గమనింప నగును.

1. వీరియింటికి రోజున్ను బొషధమునకు వెళ్ల
వలెను. 2. బొషధములు తపాలాద్యారా పంపరు.
అమూల్యమైనవి ధర లెక్కువగ నుండును. 3. వీరు
వ్యాధిగ్రస్తులయింటికి వెళ్ళరు. 4. వీరికి ప్రథమఅభి
ప్రాయ కానుకమాత్రము 15 రూపాయలు. 5.
చెవుడు, గ్రుడ్డి మొదలగువ్యాధులును నివారించురు.

ఎమ్. పి. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు,

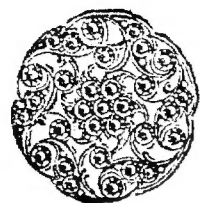
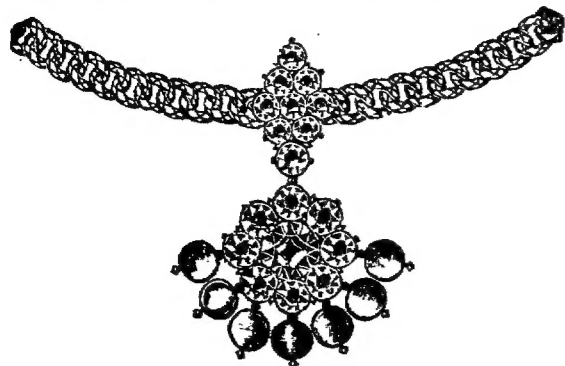
ప్రాప్తి, ఇంగ్లీషు టైలరింగుచాను,
(ప్రకటన 18) మాంటూకోడ్డు, మద్రాసు.

వారిసలహా కట్టుము రు. 15

ప్రతాప కస్తూరి మాత్రలు

ఘంటును సువాసన గలవి

తాంబూలములోగాని విడిగాగాని పుచ్చుకొనిన, అత
ర్థము, వాయువు, జలుబుజ్వరము, సన్నిపాతము, దగ్గు,
డిబ్బునము, కలరా, పేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు
మొదలగు వ్యాధుల కిది వైద్యముధములై పనిచేయును. 8
250 మూత్రం నీసార 0.4-0 దశక రు2-0-0 ఎమ్. పి. శి. పి. అందు కంపెనీ. పెరిడేపి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

సమృద్ధిమగు క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్థానము

ది ఆంధ్రా జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మానవత్వము అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొల్లులు, కాసుమాలలు అడ్డిగ చైత్రాలు మొదలగు బంగారు నగలున్నవనరత్నములు వేసిన అనేకమాదిరలు అడ్డిగలు, జవలెట్లలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకములు, మొదలగువన్ని వెండి రైలు పాజులు, టప్పులు, వేలగిన్నెలు, కాపిసెట్లు మొదలగు పాత్రసామానులన్న అనేకరకములు కాళ్ళుగొలుసులు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడున్నప్పుడుగా యుండును. కాసు బంగారమునకున్న చాదివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రాప్తిబట్టు:— శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు, కాకుమానుల లక్ష్మమ్మచౌదరి.

గోదావరి హిందూ సమాజము

వారు ప్రచురించిన

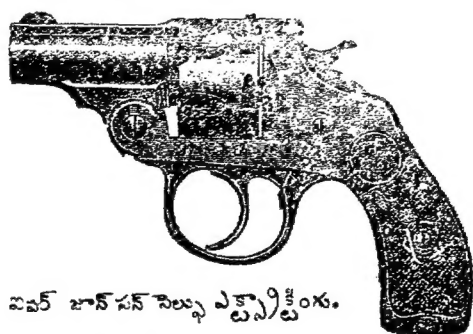
భగవద్గీత

చక్కని సులభవచనము. సుందరమైన లైండ్. సాగవైక గీతకాగితములపై ముద్రితము. మెల పదిఅణాలు. ఈ సులభతైలి వచనగ్రంథము దైవజ్ఞానమును సన్మార్గములను నిల్పించు, ఎల్లరకు నత్వంతోపయుక్తమై యుండును. ప్రతిహిందూగృహమునందును నలంకరింపవలసిన దివ్యగ్రంథము.

పై పుస్తకములు ఈక్రింది వారివద్ద దొరకును: కార్యదర్శి, గోదావరి హిందూ సమాజం, రాజమండ్రి.

సెంట్రల్ బుక్స్— డిపో, రాజమహేంద్రవరము.

రివాల్వర్లు ప్రత్యేక ధరల చొప్పున ఇవ్వబడును

హెచ్. వి. ఆర్. సెల్ఫు ఎక్స్ప్లొజింగ్.

వివర్ బాన్ సన్ సెల్ఫు ఎక్స్ప్లొజింగ్.

55 మాత్రమే గలవు. హోంబ్ అండ్ రిచ్చర్డ్స్ నికల్ ప్లేట్ గలది, 5 హల్లు, 20 బోరులగలవు.

4" బారల్ గలదిగ సెల్ఫు ఎక్స్ప్లొజింగ్ రివాల్వరులు 1 కి ధర రూ 35

45 " " 6" " " " " 1 కి ధర రూ 32-8-0

50 " " 2" " " " " 1-కి ధర రూ 30

40 " " 2" " హోమర్ లెస్ " " 1-కి ధర రూ 35

60 " " 7 హల్లుగలది, 22 బోరు, 6" బారల్ గలదిగ

హోమర్ సెల్ఫు రివాల్వరుగలది 1-కి ధర రూ 37

25 " ఎంగు అమెరికన్ నికల్ ప్లేట్ గలదిగ 5 హల్లుకట్టు పాకెట్టు

హోమర్ రివాల్వరు, 22 బోరుగలది 1-కి ధర రూ 25

50 " వివర్ బాన్ సన్ నికల్ ప్లేట్ 5 హల్లుహోమర్ రివాల్వరు

22 బోరు, 2" బారల్ గలది 1-కి ధర రూ 30

25 " " 7 హల్లుది, హోమర్ లెస్ 6" బారల్ గలది 1-కి ధర రూ 30

ఆర్డరుతో సహా లె సెన్సును పంపుకొనవలెను.

సెన్సరు అండు కో., లిమిటెడ్. మాంటూరోడ్డు, మద్రాసు.

ఆతిమూత్ర వ్యాధిని త్వరలో కుదుర్చు ఔషధరాజము

నేను గడచిన పదనవత్సరములనుండి అతి మూత్రవ్యాధిచే బాధపడుచుంటిని. నాకుడిచేతియు దుడిచిన రాచకుటుపును జనరల్ ఆస్పత్రిలోనుండిన మేజర్ నిబ్లాక్ గారు 1917 సం॥ రమున శస్త్రచికిత్స చేసిరి. నాకు వ్యాధి కుదురలేదు. నామూత్రమునందుండిన తీసి తగ్గలేదు. శ్వేతధాతువులేక స్పెసిఫిక్ గ్రావిటి (1028) తగ్గలేదు. నాకు వ్యాధుకుదురనను అత అడుగంటెను. తరువాత కృష్ణాపుర నివాసి యును, ప్రస్తుతము చెన్నపురము, జూరి టౌను, అర్మీయన్ వీధిలో నెం 72 రు గృహమునందున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాస అయ్యంగారివద్ద చికిత్స చేసికొనుటకు 15-7-24 తేదినండి ప్రారంభించితిని నేను అది మొదలుకొని కాఫీ, వరియన్నమును ఏలాటినిర్బంధములేక తీసుకొనుచున్నాను. పండితుల వారు నావ్యాధిని స్వల్పకాలములోనే అనగా 20 దినములలోనే స్వస్థతచేసిరి. అనేక ఆంగ్లవైద్యులు నామూత్రమును పరీక్షించి, అది మామూలుగానే యున్నట్లు వారు తెలిపిరి.

ఎస్. కృష్ణస్వామి అయ్యర్, ట్రావిలింగు అసిస్టెంటు, మెసర్స్ టి. ఆర్. టాకర్ అండు సన్స్, (ప్రకటన) మాంటూరోడ్డు, మద్రాసు. వారి సలహాకట్టుము రూ 15-0-0

ప్రకటన

చౌక	క్యాటలాగు ఇనాము	గ్యారంటీ
8 దినములలో వాపసుచేయవచ్చును.		
క్రీకాకుళం మజిలీనుతాను X 12		7.8.0
సన్నం 6 కమీజులు అగును తాను 1-కి ముదుగు		6.0.0
కాసు బంగారుదుద్దుల జత		20.0 0
,, మేలువైక్రాంతంది		19.0 0
,, పువ్వరాగములది		40.0.0
,, తిగిని మేలుపని		40.0.0
విడిపువ్వరాగం మేలు రతి		8.8.0
విడిచక్ర సానకెపులు రతి		0.8.0
విడివైక్రాంతం డబల్ కట్టు కు 1-కి		8.0.0
విలాసం:—		
అనంతపల్లి భాస్కరరావు సోదరులు		
క్రీకాకుళం		

BORAX - LEMON SOAP.
బోరక్సు నిమ్మనబ్బు
శరీరమునకు మృదుత్వము, చల్లదనమునిచ్చును. సువాసనగలదు.
10 కులముల బిళ్ల 1 కి ఖరీదు 0.2-0
30 కులముల కోపు ఖరీదు 0.5-8
1 డబ్బు 1.5.0, గ్రోసు 15.0.0
కర్నూరపు సబ్బు 0.8.0, కార్పాటిక 0.8.0
Agents Wanted. ఏజెంట్లుకావలెను. (1548)
R. Venkatappiah, Proprietor.
కృష్ణాసబ్బుకంపెనీ, మచిలీపట్నం.

రత్నపురుషలేహ్యం
శుక్లవస్త్రమును సోగొట్టి బలముకలుగజేయు అద్భుతలేహ్యము. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లవస్త్రమైనను పొగడోలు ననిల నీకులు-కొనియాడుచున్నాడు. ఈలేహ్యమువల్ల మేవాముగల్గ వచ్చిన దిగు మొదలగు కోగములు మూర్తికోగములు కూడ తగ్గును. డబ్బీ రూ 2.4 0 లు
శగలేహ్యం ఏబారి శగలైనను తిప్పక కుదుర్చును పథ్యములేదు. డబ్బీ రూ 1 8-0 లు
అముర్షదవైద్య అంగర వేంకటాచార్యులు అండుసన్స్, ప్రోడ్యుటర్స్, పట్టాభిరామ వైద్యశాల, రాయచోరు, గోదావరికల్లు.
(118)

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ ఖద్దరుబోర్డుకు నూలువడికి పంపినవారు

ఆహమ్మదాబాదు తీర్మానము ప్రకారము మా కార్యస్థానమునకు ఇంతవరకు ఈదినను వేర్కొనబడినవారు మాత్రమే నూలువడికి పంపినారు.

వెన్నికనభ్యులు సంఖ్యలు	నూలు వడ్డము
1. దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు	3000
2. ఇటికాల సూర్యనారాయణగారు	2500
3. గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారు	2000
4. వడ్లమాడి ముత్తేశ్వర ప్రసాదరావుగారు	2100
5. అన్నాప్రగడ కామేశ్వరరావుగారు	2100
6. కన్నెగంటి సూర్యనారాయణమూర్తిగారు	2000
7. రూపనగంటి సుబ్బారాయణమూర్తిగారు	2000
తూర్పుకృష్ణా	
8. డాక్టరు భోగరాజు పట్టాభిసేతారామయ్య పంతులుగారు	5280
9. ఆత్మూరి నాగేశ్వరరావుగారు	3000
10. డి. వేం. సుబ్బారావుగారు	2020
11. చెరుకువాడ వేంకటనరసింహమూర్తిగారు	2161
12. కొడాలి నరసింహారావుగారు	2040
13. మనపాక కమలమ్మగారు	2040
14. బొప్పన మాణిక్యంబగారు	2040
15. బులసు ఆంజనేయలుగారు	1920
16. కానూరి చినవేంకటదాస్యగారు	2652
17. హస్సన్ మరీఫ్ సాహెబ్గారు	2040
18. అన్నావరపు రామభోగయ్యగారు	2040
19. కిష్టా వెంకటేశ్వర్లుగారు	2000
20. సునర్ల కృష్ణమూర్తిగారు	2100
21. యడవల్లి వెంకటేశ్వర్లుగారు	2100
పడమరకృష్ణా	
22. జో. వెంకటసుబ్బారావుగారు	2000
23. వ. వెంకట రావుగారు	2000
గోదావరి	
24. కల్లా వెంకటరావుగారు	2000
25. మామిడి లక్ష్మీపతిగారు	2056
26. రాచర్ల నారాయణరావుగారు	2180
27. తల్లాప్రగడ ప్రకాశనారాయణు గారు	3071
28. క్రొవ్వడి లింగరాజుగారు	2180
29. మానాప్రగడ వెంకటకృష్ణారావుగారు	2260
పడమర గోదావరి	
30. చల్లా కృష్ణమూర్తిగారు	3000
31. పైడిపాటి వెంకటనారాయణగారు	5000
32. పేరిచెర్ల సుబ్బరాజుగారు	2000
చిత్తూరు	
33. సి. వి. రంగం శ్రేణిగారు	2520
నెల్లూరు	
34. దిగుమర్తి సానుమంత రావుగారు	2000
విశాఖపట్నం	
35. మం. లక్ష్మీనరసింహమూర్తిగారు	6 తులములు.
ఇతరులు	
సంఖ్యలు	
36. కొండా వెంకటసుబ్బయ్యగారు	2000
37. మల్లాది సీతారామంజనేయలు గారు	666
38. శిష్టా వెంకటకృష్ణయ్యగారు	2000
తూర్పుకృష్ణా	
39. పోచిరాజు పట్టాభిరామయ్యగారు	3300
40. తల్లాప్రగడ కామేశ్వరమ్మగారు	2040
41. టి. పి. ఆర్వాగారు	2000
42. కమలా C/o డి. వేం. సుబ్బారావుగారు	2490
43. ప్రభల హనుమంతరావుగారు	2100
చిత్తూరు	
44. సి. గోవిందస్వామి మొదలియార్గారు.	2520
45. యస్. వేంకటాచల నాయుడుగారు.	2520
46. కె. రామమణిగారు.	2520
పడమరకృష్ణా	
47. జో. అప్పలరామమూర్తిగారు	3000
48. ఆకెళ్ల శ్రీరామయ్యగారు.	2010

the dreaded disease, bovine tuberculosis, is practically unknown. The cows that produce the milk made into Glaxo live in the open air and feed on sun-bathed pastures all the year round. That is why Glaxo is exceptionally rich in Vitamins and is free from all risk of milk-borne diseases.

Run no risk with your baby's milk; give him Glaxo, the safe milk food, which is free from the risk of conveyed tuberculosis.

Ask your Doctor!

Guard your Baby against milk-borne disease

Give your baby Glaxo —the one safe Milk food that is made in New Zealand, where

The Super-Milk Food

"Builds Bonnie Babies"

WHOLESALE DISTRIBUTORS:-

Alfred Young & Co., Ltd.,

(INCORPORATED IN ENGLAND)

Post Box 40 . . . . . MADRAS.

గోదావరి	
49. కొత్త సూర్యనారాయణగారు.	2660
50. శ్రీమతి కొత్త వాసమయ్యగారు.	2100
వీరిలో కొందరు తాము పంపిననూలు చేరినట్లు తెలియ జేయుచుని కోరినారు. ప్రతిఒక్కరికిని అట్లు వ్రాయుటకు పోస్ట్ జిల్లర్లు చాల అగును. కనుక నూలు పంపినవారి పేర్లను పత్రికాముఖమున ప్రకటించివేయవలెను. ఇకమిచ్చు పేర్లెక్కువైన కొలదిని ఇట్లు ప్రకటన జేయుటకుమాడ సాధ్యము కాకపోవచ్చును. కనుక తమనూలు మాకు చేరినట్లు తెలిసికొన గోరువారు నూలుతోపాటు అర్ధజాబోస్ట్ జిల్లర్లను పంపినయెడల ముట్టినట్లు తెలుపబడును.	
ఇంతవరకు నూలుపంపినవారిలో చాలమంది రిజిస్టరు పోస్టులో పంపినారు. ఇది అనవసరము. ఆన్ రిజిస్టరు పోస్టులుగా పంపిన చాలును.	
వైశ్యభ్యులలోనొకరు తమనూలును సుమారు ఒక అడుగు చుట్టుకొలతగల బుడతలుగా చుట్టి పంపి 4 అడుగుల చిలుపలుగా ఆసుపోయించుచుని ముమ్మలను కోరినారు. ఈపని మాకార్యాలయములో చేయుచుటకు సాధ్యపడదను సంగతి మేము చెప్పినప్పటికీ లేదు. సభ్యు లందరును తమ నూలును తామే 4 అడుగుల కైవారముగల చిలుపలుగా పోసి పంపవలెను.	
వైశ్యాదితానుబట్టి ఇంతవరకు 324 మంది యెన్నికనభ్యులు మాత్రమే నూలుపంపినట్లు తెలియగలదు. ఆగస్టు 15 న తేదీ సమాపించుచున్నది. ఎందరు నూలుపంపినది మహాత్ముని కాదినమున తరివారై పంపబడును. ఈలోగా యెక్కువ మంది నూలుపంపినయెడల మహాత్మునికి మనస్తాపమును ఆంధ్ర దేశమున కపఖ్యాతియు కలుగును. కనుక నూలు పంపవలసిన వారందరును త్వరత్వరగా పంప వ్రాద్దీతులు.	
గంటూరు, } ఘం. నర్సయ్యారాయణ రావు, 8-8-24. } ఆం. రా. ఖద్దరుబోర్డు కార్యదర్శిగారు.	
సక్సెస్ ఫుల్ దంతచూరము నోటిలోని సకలవ్యాధులను మాన్యును. పండ్లనోప్పులు, ఇగుళ్లలో నెత్తురు చీముకాటులు వాచుట దీనివలన సుస్పష్టమగును. నాలుకమీది పొక్కులు తొలగును. ఇది స్వచ్ఛ మూలకల ష్టరముతోను జీవాభివృద్ధిములతోను చేయుచున్నది	
1 డబ్బీ 0.2-0. టి. ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి.	
డబ్బీ 1-4-0	
1191 నం. 1 ఎ. అలంగాతా కిరీటి రియల్టీ కేసు ప్రధాను.	

ఇంపీరియల్ సిసీమా తిరువళ్ళికేణి	
9.8-24 తేదీ శనివారమునుండి 15-8-24 తేదీ శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 8-15 (పదిమిను 2 అటలు) రాత్రి 9-30 శని, ఆదివారములో మధ్యాహ్నము 8-15 కూడ గలదు. రెండు అద్భుతమైన ఆటలు ప్రదర్శింపబడును. కాపైన్ కిడ్నల్, ఎడ్విన్స్ట్రోమ్ మూడవవారము.	
2 డొర్వెసికాపం అప్పురస పగటియందు గుట్టముగాను, రాత్రులందు శ్రీగాన యందును	
అనందా శ్రమ గ్రంథరత్న మాల	
విక్రయమునకు సిద్ధముగానుండు గ్రంథముల పట్టిక.	
శ్రీమద్భగవద్గీత సవ్యాఖ్యానము	3 0 0
శ్రీమదాంధ్రమహాభారతము పద్యకావ్యము 18 పర్వములు 7 సంపుటలులు క్యాలికోలైండు గిల్లు చేరుగలది	15 12 0
శ్రీకృష్ణకర్ణామృతం క్యాలికోలైండు గిల్లుచేరు	1 18 0
సహస్రనామ స్తుతం	0 12 0
శ్రీగోపాలసహస్రనామస్తోత్ర నామావళిసహితం	0 8 0
శ్రీలక్ష్మీసహస్రనామస్తోత్రం	0 8 0
శ్రీరామసహస్రనామస్తోత్రం	0 8 0
ముకుందమాల టీకాతాత్పర్యసహితం	0 4 0
భజగోవింద స్తోకములు	0 2 0
లక్ష్మీనరసింహస్తోత్రం	0 2 0
గతేంద్రమోక్షము సాగాలైండు	0 8 0
" క్యాలికోలైండు.	0 10 0
వేమన పద్యములు	0 4 0
భోగినిదండకం	0 2 0
అమరకోశము కాలికోలైండు	1 12 0
" సాదాకావితములు క్యాలికోలైండు	1 8 0
" అట్టలైండు	1 0 0
బృహదీయం శేషులైండు	0 8 0
సారికాతాపహరీగము	0 8 0
(50) ఎ. కణ్ణన్ స్వెట్టి అండ్ కంపెని,	
286 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.	

డాక్టరు, జీ. బి. గారి సుగంధనస్యము

అంగములయందెల్ల కిరణులు, ఇంద్రియములయందెల్ల సంతోషములు, ప్రధానము అను విషయము సర్వజనులకును తెలిసిపడవలయును కాని ఈ రెండింటియందును కలుగు వ్యాధులు సాధారణముగా ప్రాణహాని లిగించుచున్నవి అవి

వ్యాధిగ్రస్తునిజన్మమును నిష్కర్మముగాఁ జేసి యామరజాంతమును బాధించుచుండును. ఇట్టివ్యాధులకు లోనికి పీకినందులకు లక్షణముగాఁగలదు. వచ్చి పది గాని యిది యావ్యాధులను నివారించు లేక పోవుటయే గాక కష్టవిషయముగాఁగలదు. చేరినదిగా నుండుటచేత తుదకు దేశాలోగ్యము సంకటము చెడవీయవలెగాఁగలదు నేర్పడినవి. తరువాత వైద్యులను పట్టును నవశాగరితులచేత. తుంచినవైద్యముగా రీతినింబడి యిట్టి మురుగులవాడ ననేక మిత్తు చుపయోగింపబడుచున్నది. గాని అవి నూడవంత ప్రయోజనములుగా గ్రహింపబడుట లేదు.

ఈ సుగంధనస్యమును యోచించిచిరకాలము తరి శ్రమచేసి యాయుర్వేదాంగియు యూశానీవైద్యములం దారితేరి లోగోపకారార్థమై తనసర్వస్వమును వియోగించుచున్న డాక్టరు, జీ. బి. గారి సుగంధనస్యమును కనిపెట్టిరి.

ఇవరకే లోకమందంతటను వ్యాప్తము చేయబడి నుప్రసిద్ధమైనది కాబట్టి దీనినిగురించి మేము విశేషించిప్రకటించుటకు పని లేదు. ఒకసారి యావయోగించినయెడల దానియొక్క ప్రభుత్వము నదియే స్పష్టమగును. దీనిచే బాధానిష్ఠులై గాని కృష్ణతాపూర్వకముగా గొప్పవారును కొలదివారును పవనయోగ్యతాగ్రుతికలు లేకగ్ని మిక్కిలిగాఁగలదు.

ఈ సుగంధనస్యము నుపయోగించుటకు మెదడు, ముక్కు, కన్నులతో సంబంధించిన కఠినవ్యాధులను నవలయుగా నుండును. వీరనము, ఒంటితలనొప్పి, తలలోనొప్పి, జలదోషములు, మెదలెత్త, కంఠమునకు వైబడిన గడ్డ వ్యాధులకును ఈ సుగంధనస్యము పెట్టిడి భిక్షము. ఇట్టి గుణవిశేషము గలిగి యంతయులకునుగా క్షయంతటను నావధ మిడి-ప్రకటించుట లేదు. చిరకాల నుంచిన చెదని సుగంధ విశేషమునను, పొడి యభ్యాసము లేనివారికి సహిత మిది హిమగా నుండును.

సాధారణముగా పోడిచేయువార లీ సుగంధనస్యమునుకట్టి రెండుసారులు అపయోగించినయెడల, ఇది సాధారణపు పోడి ౧౦, ౧౫ సాఁ అపయోగించినంత ఫలించెను. కాలకా వెలగల సాధారణపు పొగాకు పోడిలో నీ సుగంధ నస్యము నొకచిటికీ కలిపియెడల నా పొగాకుతయను మిక్కిలి పరుగువంత మగును.

బుడ్డి ౧ కి అ. ర వి. పి. ఖర్చు అ ర డబ్బా ౧ కి రూ. ౨-౪-౦. వి. పి. ఖర్చు ౦-౪-౦ (1189)

ఆంగ్ల లేక ఆంధ్రభాషలో విలసము వివరముగా వ్రాయవలెను.

విలాసము: గురుబసవ అందు కంపెని లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు 510 మద్రాసు.

ఒంబుగ శాయతోటా తుపాకి నుప్రసిద్ధమగు
కంపెనివారిచే చేయబడ్డది. (8068)

ధ ర లు
కరనము.
కృటులాగు
ఉచితము

కాశావిధములగు రివల్యూవర్ ఆయుధే
ఒకతోటా ౨ మక్కిలన్ ప్రాజెక్టు ౧౮౬3 సం॥

ధ ర లు
కరనము.
కృటులాగు
ఉచితము

రూప 3౨ 3౬, 3౬ అంగుళములతో దొరకును. ఇన్నవి. కేబుల్ టెబుల్ గలిగినవి కూడ దొరకును.
య.క. పి. కామానుజం కెట్టి అందు కంపెని, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మ లే రి యా, ఇ త త జ్వ ర ము ల కు

వై రె క్సు

ఒక్కటే ఆమోఘమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచుగుణమును, ఆరోగ్యమునుపొందిన లేక్క లేనివారికీ ఈ యోగ్యతాపత్రిక నిచ్చియున్నాము. అందువల్లనే

పై రె క్సు అమితమ.గా

విక్రయమగుచున్నది. రహస్యమైన జ్వరములుకాదు. ఫారములవ్రాసిన పంపబడును.
బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0.13-0. వి. పి. చార్జిలోనూ రూ 1.2-0.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd.
CALCUTTA

(1398) ధ న వం తు ల కు మూ త్ర మే ?

అనంగ ప్రభయాకర్తి

మనుజులనము, ఇతరకారణములచే గలిగినవరముల బలహీనత, ముడుతలుబడిన దవ్వులు, చిక్కినట్లు కనబడుట, మెదడుచెడుట అలసిపోవుట మొదలగు వాటిని విశేషకృష్ణము, ఖర్చులేకయే బాగుచేసి, శాశ్వతయవ్వము నిచ్చును, కాస్త్రసమృద్ధిగా తయారుచేసిన ఈవిద్య వధము నిరపయోగమైనట్టి శిశువులలో కూడ క్రొత్తమగుతుననును పుష్టినియిచ్చును యింద్రజాలమువలె మోతనమూర్చును కలిగించును. పూర్తిగాక వివరములకు వ్రాసిన యీనాముగా పంపబడును. 60 గుళికలు గల బుడ్డి 1 కి రూ 10 మాత్రమే

కందర్పసంజీవని తైలము

ఈతైలమును చైకివాడుటచే నపుంసత్వము మొదలగునవి తొలగుటయే గాక మంచి సంసారభోగ్యము తప్పక కలుగును.

ఒకతులము బుడ్డి 1-కి ధర రూ 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాత్యాలూగు ఉచితముగా పంపబడును.
రాజవైద్య నారాయణజీ, కేశవజీ, నెం. 49 బందరుపీధి, మదర్రాసు.

కంజరీవాద్యము

(వల్లూరు సూర్యనారాయణరావుగారు)

ది 19.7.24 తేదిగల కృష్ణాపత్రికలో హరివాగధూమ గముగారు వ్రాసిన కంజరీవాద్యవిమర్శనము జూచితిని. వీరి యాక్షేపణలు వానికి సమాధానములు నాకు లోచనంతవరకు వ్రాయుచున్నాను.

(1) సంగీతము ఆత్మోపాసన యను మాటయే మరచి విషయానందకరముగు కళయని భావించుట మొదటి దురకు కరణము!

గానసభలయందు గానవాద్యపరులగు వారు ప్రదర్శించు నది ప్రజ్ఞావిశేషములు. వారు అప్రజ్ఞాప్రకటనవిధిని యేమరి పరవశులగుచు నిశ్చేష్టులగునెడ గానకార్యము చెడును. విన వారలు వారిప్రజ్ఞలను గాంచి ఆమోదించుటకును ఆనందించుట కును వచ్చిరి. కాని తన్మయత్వము నొంది యేకాంతభక్తిసుఖ మును అనుభవించుటకు వచ్చియుండరు. అచట వీరికి నేత్రేంద్రియతృప్తిగల పాటకచ్చేరి నావిడిచి తోరణాదులతో నలంకరింతురు. ప్రాశోంద్రియ తృప్తిగల అత్తరు పన్నీరును నోసగుచుండురు. రసనేంద్రియతృప్తిగల ఫలహారాదుల నిచ్చుచుండురు. త్వగింద్రియతృప్తిగల వీరవలతో విషయ చుండురు. శ్రవణేంద్రియతృప్తిగల గానము నమర్చురు. ఈసకలేంద్రియనందమునంతను మరచి తన్మయత్వము నొంద వలెనే చెప్పట సరికాదు. అట్టి భక్తిపారవశ్యమును అనుభవించుటకు విద్యాధిక్యతతో యొక్కువలయిన సంబంధములేదు. ఏభజనపాఠయైన చాలును. ఈశ్వరనామోచ్చారణమే చాలును. ఈసభలు అట్టి పారవశ్యముకొరకు యేర్పరుపబడినవి కావు. అట్టిసభలయందు తమగురుభక్తి కిని వెల్లడించుటయేగాక విద్యాధికులు ఆన్యోన్య ప్రజ్ఞాతీత్యముల నభివృద్ధిచేసికొనుట యనెడి వచోప్రయోజనము కలదు. ఇట్లు ప్రజ్ఞ అభివృద్ధి చెందినవెనుక దానిని వారివారి యిష్టుసారముగ యిహపర ములకొరకు వినియోగించుచుండురు. అంతియేకాని గానము విషయానందకరముగు కళకావముల వీరిపారబాటు.

(2) సంగీతమునకు యేవి అంగములో యేవి యుపాంగ ములో, యేవి ప్రధానములో, యేవి అప్రధానములో తెలిసి కొనక అధోగతిపొందుటకు మనయాంధ్రులు సిద్ధముగా నున్నారట! ఇట్లు అధోగతికి కారణము దాక్షిణాత్యుల దురమరణమేనట! ప్రధానాంగోపాంగంబులను తారుమారుచేసి మనకు నశ్రేయమొసగువారు మనపోదరులగు వ్రావిడులెయట! వారి పాటలు బోగపు తగుటలట!

దాక్షిణాత్యుల గానమునందు మాధుర్యము వుండునని తామును ఒప్పుకొనుచున్నాము. వారియందు ప్రజ్ఞావిశేషములు కలవనియు వ్రాయుచున్నాము. కాని వానిని ప్రజ్ఞావిశేషము లనుటకుబడులు బోగపుతగుటలనుట న్యాయవిరుద్ధము. తగుటలు లేని సంగీతము సంగీతమేకాదు. సంగీతముండుండవలసిన ప్రాథమికరసముగు మాధుర్యము తగుటలవలననే కలుగును. ఇదిబోగము తగుటలని నిరసించుట గొప్ప పొరబాటు.

రీ. కంజరీవాద్యము గానసభలందు పనికిరాదు. కప్పల కొదవలే నుండునట! ఇది భిక్షులకును శవముల నూరేగించు నప్పుడును పనికివచ్చునట!

భిక్షుకులు ఉపయోగించినంతమాత్రము చేతను, శవముల కెంటు వాయించినంతమాత్రముచేతను కంజరీని నిషేధింపవలసినదా! అట్లునెడల మనదేశమునందు శవములకెంటు సన్నాయి మేళములు వాయించుచున్నారు. మద్దెలతాళములతో భజనలు సల్పుచున్నారు. కావున వీరుచెప్పేప్రకారము యీవాద్యము లనుకూడ నిషేధింపవలసినదేనా! గాత్రగానమునకు ప్రధానాంగము భావము, అట్టిగానమునకు వన్నె పెట్టుటకు వచ్చినవే యిట్టి వాద్యములు. అట్లు వన్నె పెట్టుటకుబడులు, గాత్రగానమును దిగ మ్రొంగి తాము ప్రకాశింపజూచునెడ వీణా, ఫీదలు, మృదంగం, తబలా, కంజరీ, లోనసవాద్యము లన్నియు నిరసవార్తాములే. ఒకప్పుడు యీవాద్యములు యొక్కసర్వస్వంలో వాయించునెడ అది వాద్యగానిదోషముగాని ఆయుధదోషము కాదు. వాద్యగాని దోషమునకై గానసభలందు వాద్యమును నిషేధింపకూడదు. అంతియేకాని కంజరీ సన్నాయిమేళములకు పనికివచ్చు నేమో గాని గానసభలందు ముమ్మాటికి అగ్రాగ్రామ్యమనియు చిత్తశాంతికి భంగకరము అనియు యీ అనుకరణము ప్రశంస నీయము కాదనియు వ్రాయుట వీరిపారబాటు.

దేవలమెంటు శాఖ

భూమిని త్రవ్వ, పంపుచేసి, నీటివనతి నేర్పరుచుటకు దగిన యంత్రముల నుపయోగించు విధానమును నేర్పుకొనునొక త్రము ఇన్స్టిట్యూట్ యింజనీరుగారగు, యల్. యస్. పింట్ గారిని, డెప్యూటీమన్ పై పంపుటకై, పారిశ్రామిక శాఖదైర్య కరు, ఇ. యస్. థామస్. ఐ. సి. యస్ గారు ప్రభుత్వము వారికి వ్రాసిన లేఖ.

ఇప్పుడు పారిశ్రామిక శాఖవారియొద్దనుండు 5 తొల్పు యంత్రములు, జనసామాన్యముయొక్కయు, మఱియితర ప్రభుత్వ శాఖలయొక్కయు. వాంఛల, నెరవేర్చగలిగినన్ని లేకున్నవి. గతరెండు సంవత్సరములు పీటియావశ్యకత పోచ్చెను. కాని యంత్రములసంఖ్య చాలతక్కువగ నుండుటవలన నేమి యంతగినట్టి పనిచేయ వీలులేకపోయెను. కాన నింక నెక్కుడు యంత్రములు కావలసియున్నవి. ఈయావశ్యకతను ప్రభుత్వము వారు గుర్రెగి 4 యంత్రముల గొనుట కనుజ్ఞ యిచ్చిరి.

అమెరికా, ఇంగ్లాండు దేశములం దీయంత్రముల విక్ర యించువారు, వేర్వేరుధరల డెప్సీరి; వారివారివద్ద నుండెడి యంత్రములలోకూడ ననేక భేదము లున్నవి; ఆయంత్రములు పనిచేయు విధానము హిందూదేశమున నెవరికిని తెలియదు. కాని వాటియంపయోగముమాత్రము అత్యధికము. వాని నుప యోగించు విధానము తెలియకపోయిన వానియంపయోగ ము, బయటపడుటెట్లు? కాన నిట్టియంత్రముల గొనుటకు పూ ర్వమే వానిపని చేయువిధానమును కనుగొనవలయు. కను గొనుటకు మనదేశమునుండి యెవరినైన నితరదేశములకు బంప వలయు; లేనియెడల విదేశీయుల నెవరినైన చాలజీతములిచ్చి పిల్పించవలయు; క్రొత్తవారు సహజముగ వారికి డెలివరమర్క ములనంతి నంతగ నేర్పరుగనుక విదేశీయుల నధిక వేతనము లిచ్చి పిల్పించుటకన్న, పారిశ్రామిక శాఖలలోపనిచేయుచు, ఇన్జనీరుగిం గు చక్కగ డెలివరవారిని, అమెరికా ఇంగ్లాండుదేశములకు బోయి, యంత్రములనన్నిటిని జూచి, యవి పనిచేయు విధానము ను కనుగొనివచ్చుటకు, పంపుట మేలు. అట్టివారు తిరిగివచ్చి, యిచ్చుటనుండు భూపరిశీతులకు తగినయంత్రము లివి యని

చెప్పినవిమ్మట, యాయంత్రముల రప్పించవచ్చును. ఇప్పుడు పారి శ్రామిక శాఖయందు ఇంజనీరుగారు నుండు యల్. యస్. పింట్ గారు అమెరికా ఇంగ్లాండులకు బోవుట కొడంబడిరి; వారిని డెప్యూటీమన్ పై పంపవచ్చును. వీరు ఆరునెలలు డెప్యూ టీమన్ మూడ నుండవలసి యున్నది;

మూడునెలలు యున్నైటెడు స్టేట్సులోను, ఒక నెల ఇంగ్లాండులోను నుండవలసియున్నది; మిగిలిన రెండునెలలు ఆదేశములకు పోయివచ్చుటకు సరిపోవును.

అమెరికా ఇంగ్లాండుదేశములనుండు గొప్పకంపెనీలు, ఫరములు ఈవిషయమున దగినసహాయము చేయ నొప్పుకొని నవి. పింట్ గారు మే, జూన్ నెలలలో పోవుటకు వీలుగనుండు టకు, ప్రభుత్వమువారు, ఇండియా మంత్రిగారికి, కేబులు మూలకముగ డెలివీ, వారియనజ్ఞ బడయ ప్రార్థించుట.

పింట్ గారు లేనిసమయమున చెన్నపురి వ్యాపారపాత శాల నూపరింపెండెంబు అద్యంతయ్యగారిని పింట్ గారికి, బదులుగ పారిశ్రామిక శాఖకు ఇంజనీరుగారు నేర్పరుపవలసి యున్నది.

ప్రభుత్వమువారియుత్తరువు

పారిశ్రామిక శాఖయొక్క డైరెక్టరుగారితో, భూమిని తొల్పు యంత్రముల, పరిశ్రామిక శాఖయందలి యుద్యోగి యొకరైనరై సయంత్రములు పనిచేయు విధానమును నేర్పు కొనిన పిమ్మటను, మఱియు, నీరాజధానియందు భూమి యొక్క స్థితికి, దగినయంత్ర మిది యనిచెప్పినవిమ్మట, కొన వలయునను విషయమున, ప్రభుత్వమువారు ఆమోదించు చున్నారు.

2. ఇండియా మంత్రిగారి యనుజ్ఞతో, డైరెక్టరుగారు చెప్పినట్లు, అమెరికా, ఇంగ్లాండుదేశములకు, ఆరునెలల ప్రా థేమనుమీద పోయి, పని నేర్చుకొని వచ్చుటకు, పరిశ్రామిక శాఖయందు ఇంజనీరుగారునుండు పింట్ గారిని, పంపుటకు ప్రభుత్వమువారు ఒప్పుకొనుచున్నారు. డెప్యూటీమన్ మూడ నుండునపుడు వారికి, నెలనెలకు, వారు ఇండియాలో దీయుచీ తమే 800-0.0 రూ॥లు 750.25-800 స్కేలలో నియ్యబ డును. ప్రయాణకర్షులు, బత్తెలు మొదలగునవి యిండియా

ఆఫీసుచట్టముల ప్రకార మియబడును; పింట్ గారు, మొదటి తరగతి యుద్యోగిగ గాక రెండవతరగతి యుద్యోగిగ నోడ, రైల్వే చార్జీల విషయమున, భావింపబడును. అమెరికా లో నుండువఱకు వారికి కొనుగోనకు 2 గినిల ప్రొఫ్యున నీయబడును.

3. ఇంగ్లాండుచేరినవెంటనే పింట్ గారు ఇండియా పో కమ్మివనరు గారిని చూచి డెప్యూటీమన్ మూడ నుండునంతకా లము హైకమ్మివనరుగారి యత్తరువులకు బద్ధులై యుండవ లయును.

4. పింట్ గారి డెప్యూటీమన్ వలన కర్షులు 12,500/ రూ. ఆర్థికపత్రమున, తొలుచుటకు వలసిన చేతియంత్రముల గొనుట కేర్పరచిన 51,360 / రూలు మొత్తమున నుండి ఈయవలయును. తొలుచుయంత్రముల గొనుటకు ఏర్పర చిన 48,000 రూలు 75,000 రూలకు హెచ్చింపబడినది. దీనికి తగినట్లు, చేతియంత్రముల గొనుట కేర్పరచిన మొత్తము, తగ్గింప బడినది. ఆర్థికపత్రమున నేర్పరుపబడిన 51,360 రూలు, 48,000 మొత్తము లు, పింట్ గారి కర్షులు, 12,500 రూలు, తొల్పుకేతియంత్రముల గొనుటకు 75,000 రూలు, చేతియంత్రములు కొనుటకు, 11,860 రూలుగను మార్పబ డును. డైరెక్టరుగారు ఇండియా ఆర్థికపత్రకనుండి, పింట్ గారికర్షులను, యంత్రముల కర్షులను హైకమ్మివనరుగారియా ర్థికపత్రమునకు మార్పుటకు, రి అప్ప్రొప్రియేషనుపట్టి తయారు చేసిపంపవలయును.

5. యల్. యస్. అద్యంతయ్యగారిని, పారిశ్రామిక శాఖకు ఆక్టింగు ఇంజనీరుగాను, యల్. వి. జగన్నాథముగారి ని చెన్నపురి వ్యాపారపాతశాలకు ఆక్టింగు ముఖ్యోపాధ్యాయ నిగని నియమించుటకు డైరెక్టరుగారు రుపపాదించవలయును.

6. ఈయత్తరము ఇండియా హైకమ్మివనరు గారికి పంపబడును.

ఇండియా గవర్నమెంటు ఋణము

11 కోట్ల రూపాయలకు మించిన యిందాప్రభుత్వ ఋణపత్రములు తీసికొనబడినవి కలఁ లైనందు కిరెన్సీ అధికారి ప్రకటించినాడు.

మంచితరుణము! గొప్ప రైస్ మిల్లు తాటరి త్వరపడుడు!!

రూ 1,00,000 లకు లాటరీ. టికెట్టు 1-కి రూ 5 లు మాత్ర మే. 20,000 టికెట్టు.

గవర్నమెంటువారికి తెలియబడినచివరిమీదట లాటరీమూలముగా విక్రయించుచున్నాను.

లాటరీవేయబడు ఆస్తి వివరము:—గోదావరిజిల్లా రామచంద్రపురము తాలూకా కొమరిపాలెంలో నాతాలూకు య 2 సెం. 69 భూమిన్నీ, అందులో నున్న 20 అ. + 6 అ. పైజుగల కార్నిష్ బోయిలకు, 11" + 19" + 30" గల మార్బల్ డ్రాఫ్ట్ వాల్వు కాంపాండు ఇంజను, 3 షెల్లులు, 2 కోనులు, 4 హల్లులు, ఎలివేటర్లు, జెల్లెళ్లు హెచ్చింగులు, పుల్లీలు, వీటికి సంబంధించిన విల్లింగులు, గోడౌన్లు, కలిగియుండి మంచివిక్రింగు ఆర్డరులో నున్న రైస్ మిల్లున్నా.

సౌకర్యములు వగైరా:—సదరు మిల్లు కోజు 1 కి 12 గంటల చొ॥ పనిచేసెయెడల 600 బస్తాల ధాన్యం బియ్యముగా తయారు కాగలవు.

ఈ మిల్లు కాకినాడ కాలనగట్టుకు చేరియుండి ధాన్యముపంటకు సుప్రసిద్ధ మైన అనేక గ్రామములకు సమీపముగా ఉండడమే కాకుండ, అనపరై రైల్వేస్టేషనుకు 3 మైళ్లదూరములోనున్న బిక్కివోలు రైలుస్టేషనుకు 4 మైళ్లదూరములోనున్న ఉండి యున్నది. పడవలమీదనున్న రైళ్లమీదుగానున్న కాకినాడ రాజమండ్రి వగైరా పెద్దపెద్ద పట్టణములకు సరకులూ పంపుటకుగాని సదరు పట్టణములనుండి సరకులు తెప్పించుకొనుటకు గాని అన్నివిధముల సౌకర్యములను కలిగియున్నది.

ఇతరవిషయములు:—లాటరీవిషయమైన వ్యవహారములు యావత్తు నాతర పున చూచుటకు శ్రీకొత్తూరి కృష్ణారెడ్డిగారిని లాటరీ మేనేజరుగా ఏర్పాటుచేసియుం టిని. వారివలన ఖందువిషయమై జరిగింపబడు యావత్తుచర్యలకు నేను బాధ్యుడనై

యుండును. గాన టికెట్టు వలయువారు సదరు కృష్ణారెడ్డిగారికిగాని వారి వలన నియమింపబడిన యేజంట్లవద్దగాని స్వయముగా గాని మనియాళ్ల రుద్దారా సొమ్ముపంపిగాని పొందగలరు.

లాటరీ టికెట్టు యావత్తు పూర్తి అయినవెంటనే లాటరీ కలుపుచేడి ఆంధ్ర పత్రిక, స్వరాజ్య, పత్రికలలో ప్రచురముచేయించి తగుపెద్దమునుభ్యులయెడల లాటరీ కలిపియెత్తబడును. వసూలైన సొమ్ములో ఖర్చులు పోను మిగిలినసొమ్ము రామచంద్ర పురము కోఆపరేటివు బాంకిలో డిపాజిటుచేయబడును.

గెలుపుపొందినవారికి వెంటనే పోస్టుద్వారా తెలియజేయబడును. పైని ఉదహరింపబడిన పత్రికలలో కూడ ప్రచురింపబడును. ఆవెంటనే 15 రోజులలో వారి స్వంతఖర్చులపైని క్రమమైన దస్తావేజు నాల్గు వ్రాయించుకొనవచ్చును. సదరు దస్తా వేజు రిజిస్టరీ కాలకుండు సదరు మిల్లుకు సంబంధించిన దస్తావేజులు క్రమప్రకారం యివ్వబడును.

పైన నుదహరింపబడిన వివరములుగాక యితర తెలిసీళ్లు కోరువారు కొత్తూరి కృష్ణారెడ్డిగారివల్లగాని వారివల్ల ఏర్పరుపబడిన యేజంట్లవల్లగాని తెలిసికొనగలరు.

లాటరీ టికెట్టు అమ్ముటకుగాను కమిషన్ ఏజంట్లు కావలెను. సరఫమైన కమిషన్ యివ్వబడును. ఏజంట్లుగా పనిచేయువారు మంచి లాభమును పొందుటకు యిదే మంచితరుణము గాన లాటరీ మేనేజరుగారికి వ్రాసిగాని వారివద్దకు వచ్చిగాని వరతులు యేర్పరచుకొనవచ్చును.

కొత్తూరి కృష్ణారెడ్డిగారు }
లాటరీ మేనేజరు,
కొమరిపాలెం. (గోదావరిజిల్లా)

పడాల అమ్మిరెడ్డి,
కొమరిపాలెం.

భారతి

నవిత్రమాసపత్రిక.

ప్రతి చంద్రమాసాదిని ప్రచురింపఁబడును

ప్రతి సంచిక యందును మూడు నాలుగు రంగుల చిత్రపటములు ఇతర పటములు ప్రచురింపఁబడును

చందా సం॥ ౧ కి రూ. 6-0-0 విడిపత్రిక వెల రూ. 0-10-0.

శ్రావణ మాస సంచిక - విషయానుక్రమణిక

ఆంధ్రకవిత్వచరిత్రము—భోగరాజు నారాయణమూర్తి గారు; ఆకాలపు నాయుంకి—నూదూరు వెంకటసుబ్బారావు గారు; కవిజనాశ్రయము—వజ్రుల చినసీతారామస్వామిశాస్త్రి గారు; ప్రణయసముద్రము—అధికార్ణ సూర్యనారాయణరావు గారు; ప్రేమతత్త్వము—మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రి గారు; దేవవ్రత చరిత్రము - సవిమర్శపరమ—అప్పల నరసింహము గారు; వసిపాణ—పెనుమర్తి వేంకటరత్నము గారు; అజంతాచిత్రములు—కొ. నరసింహాచారి గారు; శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు—సన్నిధానము సూర్యనారాయణశాస్త్రి గారు; సుశీలా రూపము—పారనంది జగన్నాథస్వామి గారు; ఓ జరమేశ్వరా!—ఓలేటి వేంకటరామశాస్త్రి గారు; కొలవెదయ్యము—రాయసము వేంకటశివుడు గారు; ఆహ్వానము—నిడుమోలు కనకసుందరం గారు; నేను-జాన్నరొట్టె—శ్రీ వాసుదేవరావు గారు; ఆవర్తము—శ్రీ శివశంకరశాస్త్రి గారు; విషమపరీక్ష — పంచాగ్నల వీరరాఘవయ్యగారు; సంధ్యోపాసనము—సిరిపి ఆంజనేయులుగారు; గానము—కాశీనాథుని భైరవమూర్తి గారు; సచ్చిదానందరూప!—నడకుదుటి వీరరాజు గారు; పార్లమెంటు శ్రీసభ్యులు; బ్రహ్మగీతము—చేపూరు సింహాచలముగారు; మనపూర్వులు వ్రాసిన రాజనీతిగ్రంథములు—

మామిడిపూడి వేంకటరంగయ్య గారు; దీనాలాపము—పామర్తి సత్యనారాయణశాస్త్రి గారు; భూతత్వశాస్త్రము—ఆచార్య పద్మపార్వతీశం గారు; పిలుపు—మక్కపాటి వెంకటరత్నము గారు; ఛందశాస్త్రము—పారనంది రామశాస్త్రి గారు; ఆరోగ్యసూత్రములు—విద్యాన్ గరిమెళ్ల సోమన్న గారు; పేరులేని పాణ—అడివి బాపిరాజు గారు; ప్రేమత్రయమూర్తి — దామరాజు పుండరీకాక్షుడు గారు ; శాలంకాయన నందివర్మ పెదవేగిశాసనము—మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మ గారు; కరుణము—వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రి గారు; లేబరు మంత్రివర్గము—ఆంధ్ర కేషగిరిరావు గారు; గోతమిపుత్ర శాతకర్ణి శాతవాహనుడు—విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారు; న్యాయార్థుపట్టణము—వడ్లకొండ నరసింహరావు గారు; ముక్తావళి—వేదుల సత్యనారాయణశాస్త్రి గారు; హిందూదేశమందలి కాగితపు పరిశ్రమ—వి. యస్. చిన్నస్వామి గారు; శ్రీ వేంకటేశ్వర స్తవము—మండలేముల వెంకటశాస్త్రి గారు; కీ. శే. అశుతోష ముఖర్జీ; పత్రికావిమర్శనము; గ్రంథవిమర్శనము; గర్వార్పణము—నోరి నరసింహశాస్త్రి గారు; సాభిప్రాయ విశేషములు.

చిత్రపటముల వివరము

పర్ణ చిత్రము:—జైమినిభారత రచనము.
సాధారణ చిత్రములు:—అయోధ ధామ్యుడు-ఆరుణి, ఉపమన్యుడు-అశ్వదేవతలు; పావ్యపత్ని ఉదంకునకుఁ గుండలముల నెనఁగుట, పావ్యుడంకు లొండొరుల శపించుకొనుట; ఉదంకుడు నాగలోకమున కేగి తక్షకునివలనఁ గుండలములఁ గొని గురువత్ని కిచ్చుట; పాలోమపర్వము-ఆగ్నిహోత్రుడు శాపమును బొందుట; సత్యవతి పరాశర సమాగమము; వ్యాసమహర్షి-తల్లి యనుజ్ఞవదయుట, తపశ్చర్య; పార్లమెంటు శ్రీసభ్యులు; రాజా వాసిరెడ్డి శ్రీ చంద్రమాళి ప్రసాద బహద్దర్ వారు, ముక్త్యాల సంస్థానాధిపతులు; కీర్తి శేషులగు నర్ అశుతోష ముఖర్జీగారు; ఇతర చిత్రములును.

మేనేజరు, "భారతి" తపాలపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

శిరోవేదన మాత్రలు	సుఖభోగి మాత్రలు	గజికి తైలము
20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి 0-12-0	20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 1-0-0	వెల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-4-0
ఈ మాత్రల సుపయోగించుటవలన శైత్యపు తలనొప్పి, ఒంటి తలనొప్పి వెంటనే బోవును.	బలమునకు ధాతుపుష్టికి యూహానివేద్యు దీనిన విశేష ముగ వాడుదురు. మొదటిరకము పంపగలము.	గజ్జి, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్న పిల్లలకు విశేష ఖాధను గలిగించుచున్నది. ఈతైలమును నాలుగు పూంటలు రాచిన గజ్జి, చీడ, చిలుము, జిల మొదలగునవి వశించును. తప్పకపనిచేయును. వెలకన్న పోట్టుఖర్చు లధికమగును గాన ఇతరమందులతో కలిపి త్రవ్వించుకొనుట యుక్తము.
విరేచన మాత్రలు	కఫహరిచూర్ణము	అన్యులాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి
20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-8-0	దన్న డబ్బీ 1-కి 0-8-0 (6 డబ్బీల మందుగలది) 1-కి రూ. 2-0-0	
రాత్రి యొకమాత్రను నేదించిన తైలవారి రెండువిరేచన ములుకాగలవు. వికారము వైత్యములేదు నేపాళముచేర్చబడలేదు.	ఈ చూర్ణము కఫమాలికలచే చేయబడినది. జగ్గు, ఉబ్బునము, కాగపీస, శైత్యజ్వరము మొదలగువానికి ముగ్గుల ఉపయోగించును. దీని వెంటనుంచుకొనుట మంచిది.	

విద్యా దర్శములు

బొంబాయి గవర్నరు ఉపన్యాసము

సంగీ, ఆగష్టు 31 - సంగీలో నేడు వెల్లింగ్టన్ కళా భవన ప్రారంభోత్సవమును జరుపుచు బొంబాయి గవర్నరుగారు తమ యువన్యాసమునందు విద్యాప్రపంచము నందు ప్రజలుబొంద ప్రయత్నింపవలసినవి మూడార్థములు గలవని జెప్పి ఒకటివ్రాత, చదువులెక్క అందరకును బాగుగ యొదిగవచ్చునటుల జేయుట, రెండవది దారిద్ర్యకారణము చేత యే యువకుడుగా నితర దేశములోనున్న ఉన్నతవిద్యను బొంద కుండ జేయరాదు. మూడవది ప్రతివిద్యార్థియు శారీరకముగ దృఢముగ నున్నయెడల మనస్సుగూడ జెప్పినదానిని గ్రహించి యుపయోగమును బొందుట. (అ. ప్రె)

అతిమూత్ర వ్యాధి-అమోఘమైన నివారణి

మన దేశమువంటి ఉష్ణ దేశములో ఆయుర్వేద ఓషధుల ఔషధముల చికిత్స అన్ని వ్యాధులకు అద్భుతమైన గుణమిచ్చునను గొప్ప అభిప్రాయము నాకు ఎప్పుడునుగలదు. తిరునల్వేలిజిల్లా, కృష్ణాపుర నివాసస్థుడును, ప్రస్తుతము మద్రాసు, బాజ్ జిల్లాను, అర్మీనియన్ విథిలో నెం 72 రు భవనమునందున్న శ్రీమూర్తి సండిత స్వామి శ్రీనివాస అయ్యంగారు వారు తన అద్భుత ఔషధములచే వ్యాధిగ్రస్తులకు చేయుచికిత్సవలన ఆయుర్వేద ఔషధముల ఖ్యాతిని హెచ్చుచేసిరి. వాణివద్ద చికిత్సకొందు భాగ్యము నాకు తటస్థించినది. వారు అతిమూత్రవ్యాధిని మిక్కిలి అద్భుతముగా కుదిర్చిరిని నాస్వానుభవము వలననే చెప్పగలను. మిక్కిలి కఠినవధ్యము లేకను, శరీరము నీరసము కాకుండను 10 దినములలో మూత్రమునందుండిన తీపిని పూర్తిగా కుదిర్చిరి. మరియు మామూలుగానుండు తీపికంటెను తగ్గినది. అతనిచికిత్స విషయములో ముఖ్యముగా గమనించ దగిన విషయ మొకటి గలదు. వ్యాధిగ్రస్తుడు ప్రజ్ఞదినము ఉదయము సాయంకాలములందు వారి వద్దకు ఖడ్గదన పోవతెను. వారు ఔషధమును స్వయముగానే దేవతామంటవమువద్దను లేక అందు కు సమీపమునను ఇచ్చెదరు. అట్టి చికిత్సాపద్ధతిచే రోగియొక్క వ్యాధులను చక్కగా గ్రహించుటకును మరియు అప్పటప్పటికి రోగికి గలుగు గుణాభివృద్ధిని గ్రహించుటకు వారికి అవకాశము గలదు.

వారు చికిత్సకై ఎక్కువడబ్బు పుచ్చుకొనెద రను ప్రభాతి వారికి గలదు అయితే యితరవృత్తుల నవలంబించు గొప్పవారనేకులుకూడ ఇదేమోస్త రుగానే డబ్బును పుచ్చుకొనుచున్నారు. వారు స్వాభావికముగానే మిక్కిలి ఉదారవంతులు, ధర్మా త్ములు. వారు ఆర్జించెడి ద్రవ్యములో చాలా మొత్తమును ధర్మకార్యములకు, మతసంబంధమైన పనులకు వినియోగించుచున్నారు.

మన దేశమునందు దేశీయవైద్య మభివృద్ధి విషయములో నాకు ఎక్కువఆదరణ యుండుటచే వారికి గల పాండిత్యము అనుభవముయొక్క లాభ మును ప్రజలు పొందునట్లు చేయవలె నని నేను వాణిని ప్రోత్సహించుచున్నాను. దేశీయ వైద్యము నభివృద్ధిచేయుటకు గవర్నరు మెంటువారు దేశీయవైద్యవిధానమును గలపు కళాశాలలను స్థాపించిన, నిట్టిగొప్పపండితులు తప్పక గౌరవార్థ ముగా ఉపన్యాసముల నిచ్చి సహాయము చేయుదు రను నమ్మకము నాకు గలదు.

(ప్రకటన) ఏ. ఎస్. కృష్ణారావు,
బి. ఏ., బి. ఎల్. చెన్నపురి శాసనసభాసభ్యుడు,
జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు, నెల్లూరు, 27.4.1924.

వారిసలహాకట్టుము రు. 15-0-0.

వ అ ద లు

తంజావూరుజిల్లాయందలి వరదలను గూర్చి అజిల్లా కలె క్టరుగా రీక్రింది నివేదికమును ప్రకటించిరి.

జూలై 16వ తేదీ నేను కుంభకోణమునందు మకాము చేసి యుంటిని ఈలోడు కావేరి వంతెనకడ నది పొంగుచున్నట్లు నాకు తలెత్తవచ్చినది వెంటనే తంతిమూలమున తహస్సీలుదార్ల కును, క్రింది అధికారులకును డెప్టాకాలువల నన్నిటిని తెరువ వలసినదిగ ను తర్జులను పంపితిని. వెంటనే అధికారులు వలద లున్నచోటికి వెళ్లుటకు మొదలిడిరి. కొలరూన్ వంతెన జాగ్ర త్తగా చూచుప్రయత్నములు జరిగినవి. జూలై 17వ తేదీని నది పొంగ నారంభించినది.

18 తేదీ ఉదయము మామూలుగా వరద ప్రవహించు నట్లు ప్రవాహము బహుదరదైనది. కొలరూన్ ఆనకట్టకడ తహ సీల్ దా రుండుటచే, కుంభకోణం సబ్ మాజిస్ట్రేటును కుంభ కోణంనుంచి యిరువైపుల 5 మెట్లు జాగ్రత్తగా కావేరి పారు దలను గమనింపమని నూచించి, మోటారుపై పాపనాశము నకు వెళ్లితిని. అచటి సబ్ మాజిస్ట్రేటును పాపనాశమునకు 5 మెట్లవరకును ఆనకట్టపై చులకనగ గట్ల పడుటకు పీలుగా నున్న స్థలములను చూచి వెంటనే మనుజులను మరమ్మత్తు కమిషనరు పంపమని చెప్పితిని. కాని అప్పటికి పాపనాశము నిట్టపై నీరక్కినది. ఈలోగా అర్బులవద్ద గండిపడెనట్లు వార్త తెలియగనే సబ్ మాజిస్ట్రేటును ఆ విషయమున జేయవలసినపని చేయమని పంపితిని. తరువాత పంపరవాడి పోయి తిరుమల రాజం గండిపడుటయు దానిని గ్రామస్థులు కప్పయత్నించుట యు చూచితిని. అచట నే చేయగల సాయముచేసి ఆగండి పూ డ్దుటకు తగిన మాచనలుచేసి లోకలోభండ్ ఇన్స్పెక్టరు నచట నుంచి కుంభకోణమునకు తిరిగవచ్చితిని. కాని ఆగండి 18 అంగుళ ములే యుండుటచే మూసివేయబడినది.

సాయంకాల మగునప్పటికి కుంభకోణమునందు కావేరి నదీప్రవాహము భయంకరముగ తోచినది. సబ్ కలెక్టరు స్థానిక సంఘాధ్యక్షుడు ఇండియా బ్యాంకు ఏజంటు నేను కలసి గండ్ల నియమ చూచి నగరమున కుపద్రవము కలుగని పనులన్నిటిని చేసి తిమ్మి. మేమురాత్రి 2-30 గంటలవరకు అచటనేయుంటిమి. 19 తేదీ 4 గంటలకు నేను తిరిగివచ్చునప్పటికి కాపలావాడు నిదుర పోవుచుండెను. గండిపడుటకు సిద్ధముగానుండెను. కాని వెంటనే అట్లు జరుగకుండునట్లు జేయబడెను. ఈలోగా క్రింద ఆనకట్ట వద్ద గట్లపడుచున్నట్లు వార్తవచ్చుటచే మోటారుపై అచటకి పోవుచుంటిని. త్రోవలో పీరపీలకవద్ద రెండుగండ్లు కనుపడి నవి. రివిన్యూ యిన్స్పెక్టరు గారు ఒకటి వెంటనే మూయిం చిరి. రెండవది మూయుటకు తగిన ఏర్పాట్లు చేసి కూలివారిడ నియమించితిని. అబ్దుల్లాగా రచట నుండిరి. గండి పొర్లి వచ్చిన, వారి లోళ్ల అంగడి నాశనము కావచ్చును. కాన వారు చేయదగిన సహాయముచేసిరి. పీరపీలమున కు తరమున పడినగండిని గ్రామ స్థులు వెంటనే పూడ్చిరి. ఈగండివారా వచ్చిన నీరు లోకలో భండురోడ్డుపైగూడ పారినది. క్రింది ఆనకట్టవద్ద లంకయొక్క వెనుకభాగము గండి నీటివలన మునిగిపోయినది. కాని జనులు రోడ్డుమీదకు సురక్షితముగా వచ్చిరి. ఆహారపదార్థములు వారికి తిరుపండాద్ మతంపారివలన సహాయము చేయబడినవి ఈలోగా కొలరూన్ గండి సంగతి చూచాయగ తెలియవచ్చి రెండవ ప్రక్కనుండి అచటికి పోవునమని నేను కుంభకోణమునకు తిరిగి వచ్చితిని. వెంటనే నేను సబ్ కలెక్టరు కలసి మహారాజపురము వద్ద కొలరూన్ గండి కడకు వెళ్లనప్పటికి డి. పి. డబ్బు ఓనర నీరు ఒక్కప్రక్కను, తహస్సీలు దారుగారు ఒక ప్రక్కను గండిని మూయుప్రయత్నముల చేయుట జూచితిమి. శ్రీమ్రుమే దీనిని బాగుచేయుటకు తగిన సామాను అచటనే కలదు. రివిన్యూ యిన్స్పెక్టరుగారు సరుకుచెట్ల కొరకై గ్రామమునకి పంప బడిరి. కూలీవారిడ ప్రక్కనున్న చెట్లకొట్టి, గండి మూయు టకు వెంటనే పని ప్రారంభించిరి.

20వ తేదీ ప్రాద్దున అర్బులవద్ద చాలాగట్ల పడినట్లును ఆంధ్రుచే రైలుబాట మీదగూడ గట్ల పడినట్లును తెలిసి అచట చేయదగినది చేయుట కాప్రదేశమునకు వెళ్లితిని. వెల్లున పూర్తిగానుండుటచే మొదటి గండిని మాత్రము మాడగొలిపి. అందువలన నేనుపోయి ఆఫీసర్-రివిన్యూ యిన్ స్పెక్టరును సుం దరపెరుమాళ్ల నుడివద్ద 4వ రాతికడ గండిని వెట్టితే పూడ్చింప వలసినదిగా చెప్పిపంపితిని. తరువాత యిరువైపు స్పెషల్ రివిన్యూ ఇన్స్పెక్టరును నియోగించి అర్బులవద్దగండ్లను, కావేరి పడిగపు ఒడ్డునున్న గండ్లను మూయించుట ట్లాజాపించి పంపితిని. అం

దులో ఒకరు అన్నాగ్రహారము కడ ఆర్బులార్ గండిని పూ డ్చి తరువాత వలాయపేట గండిని గూడ పూడ్చిరి

ఉమలాపురమువద్ద కావేరి ఉత్తరబండ్ల తెగినట్లు కలుదు తెలిసినది. ఇది 18వ తేదీనే పడినది మధ్యాహ్నము నేను దీనిని చూచితిని. వెంటనే దానిని మూయుటకు తగిన సామానులు చూచి లను ఏర్పాటుచేయవలసినదిగా ప్రేషనరీ సబ్ మాజిస్ట్రేటు కాజ్జా పించితిని ప్రాహము ట్టపైనుంచి ఒక్కమాత్రముగా గార్లనంట్టి స్థితివచ్చినప్పటికి గండి పడినది కనుక కుంభకోణ నగరమును యీ గండియే కాపాడినవని చెప్పవచ్చును.

19 తేదీ కుంభకోణమునందు కొంత వరదవచ్చినది. పట్నము నకు నష్టమువచ్చు సూచన లగుపడలేదు. 22 తేదీని వరద త గ్గుచున్నట్లును కావేరి కొలరూన్ గండ్లు బాగుచేయు టవరద మునియు వార్తలువచ్చినవి. 21 తేదీని నేను ప్రేషనరీ సబ్ మాజి జిస్ట్రేటును రమ్మని తంతునిచ్చితిని. అతడు ఆనకట్టను పరీక్షించు చుండగా యీతంతి చేరినది. కావేరి కొలరూన్ ఆనకట్టను ప రీక్షించి అతడు 24 తేదీకి నన్ను కలసికొనెను. గండ్లు మూయు యత్నములు త్వరగా జరుగుటలేదనియు కావేరిగండి వెంటనే కప్పివేయవలసినదనియు అతనికి నేను చెప్పితిని. అతడు అందుల కు ఒప్పుకొనెను. ఈలోగా తంజావూరు తాలూకా పరువూరు లో కొలరూన్ గండిపడినదని వరదమామను నిచ్చినది. తంజా వూరు రివిన్యూ డివిజనల్ ఆఫీసరు వెల్లి, కల్వంబండ్లనుకేయించి కాలము ద్వారానీరు కొలరూన్ లోనికి పోవునట్లు చేయగలిగాను. మాయవరము తాలూకాలో మాడుపట్ల గండ్లుపడినట్లు తెలి యవచ్చినది. మాయవరము తహస్సీలుదారు తగిన సామగ్రి కూ ర్చుట కచటికి వెళ్లెను. పియాల్ తాలూకాలో మాడుగండ్లుపడి గొప్పవరదవచ్చెనని తెలిసినది. రైలుకట్టుగూడా తెగుటచే రై లువారికి పడవల సహాయము కావలయుననియు లేనిచో మద్రా సునుండా టపాలు నడువవలసియుండుననియు తెలిసితిరువై వానెల్ కు, రైలువారికి పడవలసాయము పంపమని తంతునిచ్చి తిని. ఈలోడునకు వరద యింకావచ్చుచున్నదని 25 వ తేదీని తెలిసినది. ఇట్లు వరద హెచ్చుచున్నచో స్థితిగతులు క్లిష్టముగ ట తప్పదని తెలిసినది. అందువన నేను రివిన్యూ యిన్స్పెక్టరు నకు క్రొత్తగా పూడ్చినగండ్లను బహుపవలసినదిగా తెలియ పరచితిని. 26 ప్రాద్దున టెలిఫోన్ ద్వారా రైల్వేకట్టులు బా నుచేయుచున్న రైల్వే యింజనీయర్లతో మాట్లాడగా వరద క్ర మ ము గా హెచ్చు గు చు న్నట్లు చెప్పిరి. అపుడు వెంటనే మాయవరము వెళ్లితిని. వైదీశ్వరకొయిల్, పియాల్ మధ్యనున్న రైలుకట్ట గండికడ 6 పడవలున్నవిగాని టపాలు ఆదారనిపంపు ఊహలంతరించినవి. అందువలన నేను తిరుచినాపల్లికిని ఆనకట్టలవద్దకును పడవలు డింగీలు పంపవలసి నదిగాతంతునిచ్చితిని. రివిన్యూ డివిజనలుఆఫీసరువాగవచ్చుచునకు తంతునిచ్చెను. అప్పటికే కొంతమందిజనులుదాటవేయబడిరి. 27 వ తేదీనినాగపట్నము నుండిపడవలువచ్చినవి. 27 మధ్యాహ్నము వై దీశ్వరము అంతంపపురము మధ్య రైలుకట్ట తెగినది. వరద యీ రోడ్డువద్ద యింకను వచ్చుచుండెను. నేను యింజను నోకదానిని తెప్పించి అంతంపపురమునకు పంపితిని. రైల్వేకట్ట యింజనీ రును నేనును కడ్డలూరు వాగపట్నములకు యింకాబోట్లు తె ప్పలు పంపమని తంతులచ్చితిమి. వైదీశ్వరము కొయిలు పి యాల్ లందు ఆ ప న్ను లు చాలా మంది కలరు. వారు ఎ త్తు ది బ్బలపైనుండిరి. ఇంకా వ ర ద హెచ్చి న పీరిస్థితి ప్రమాదకరమే యయ్యెడిదిగా న ఉన్నచో టెల్లనూ అవసరమాయెను. ప్రవాహవేగమువలనను, రై లుకట్టలగండ్లవలనను, ప్రజలు దాటిండుట నెమ్మదిగను కష్టము మీదను జరిగినది. తెప్పలునావలు రైలుగండ్లనుం దుపయోగిం చినవిగాని వరదచోట్ల నుపయోగించుటకు వీలులేకపోయినవి.

20 వ తారీఖున పియాల్ నుండి నిచ్చినవార్తలు విని నే ను, రివిన్యూ డివిజనల్ ఆఫీసరు, చిఫ్ యింజనీయరు, బోటువైస పియాల్ వెళ్లితిమి. తాలూకాకచ్చేరి కొట్టుకొని బోయినది. ఒ క టైదీని మాత్రము నేను తప్పించితిని. పియాల్ నుండి మధ్యా హ్నం బయలుదేరితిమి అప్పటికే సహాయసంఘమొకటి అచ్చట ఏర్పడినది. తెప్పలుకట్టులయే యిపుడు చేయగల సహాయముని మేము వారికి సలహాచ్చితిమి. చీకటిపడకమునునే మేము అం తంపంరము పోలే పోతిమి. ఆరోజుకు ప్రయాణమాపి మరునా డు ప్రయాణము పూర్తిచేసితిమి. అప్పటికి నది తగ్గుచుండెను. వ రదలు హెచ్చలేదు. మనుష్యులను దాటిండుట కింకను కొంత కాలము జరుగవలసియుండెను. మాయవరములో సహాయసంఘ మేర్పరచి సహాయముచేయుచున్న నర్థులుగారిని పనిచేయుని చెప్పి కుంభ కోణం వచ్చి 30 వ తేదీని ఆర స లార్ గం డినిచూచితిని. ఇది మొదట సరిచేయబడినదాని రెండవసారి వ రదచే మరల తెగినది. రైల్వేకట్టగూడ తెగిపోయినది. పని యేమియుజరగకుండెను. కాని డివిజనల్ ఆఫీసర్ చెట్లు కొట్ట బడుచుండెననియు కావలసినసామగ్రి మార్చుచుండుండె ననియు చెప్పెను.

ఆనకట్టక్రింద లంకలో గండిమూలమున యిల్లాటి

కొట్టకొనిపోవు క్రితముండును. అందుండి తప్పించుకొనవలసినవారు చాలమంది యుండిరి. తంతివారద్యారా యీ సం గతి తెలిసి గ్రీకుగారు డింగ్గోనచ్చి ఎట్లో కష్టముమీద 107 గురికి ఆయింటినుండి దాటవేయగలిగిరి. కష్టపయమున జూసిన వాటి ప్రక్కన కొనియాడవలయున్నది.

కోయిలాడివద్ద 25 జులై తారీఖున కొల్లడము గండిపడి నది. ఇది చాల దుర్గమమైనవిషయము. దెబ్బనంతయు ముంచి నేయునంతభయము కలిగించినది. పోలీసు సూపరిం టెం డెంటుగా నున్న ముల్లేగాడు, రివిన్యూ డివిజన్ ఆఫీసరుగానున్న చొక్క రింగ మొదలగువారుగారు, అప్పింటు యింజనీరుగారు అచటికివెళ్లి నడుగక్కడివద్ద ప్రవాహము నాపగలిగిరి. కావేరి, కోలరాన్ నుగ్గునున్న ప్రదేశమును, వైగండియు, మురువూరు కడ పడిన గండియు, నీరముతో నింపివేయబడినవి.

ఈ నెలన వగడుగక్కడివద్దనే ఆపబడవలసి యుండును. అది దాటించిన ఫలితములు వివరించెడివి. కాని పై చెప్పిన ముప్పు ప్రయాణములనల చాలామంది హులీలాయ యితో ఈగండి బాగుగా మాయబడినది.

కలిగిననష్ట మెంతయో సరిగా వివరించుటకు ప్రస్తుతము అసమర్థుడవై యున్నాను. తక్కువవలమువారి యిండ్లు చాలా నాశనమైనవి. పియాల్లో ఎక్కువయిండ్లు పోయినవి. 40 యిండ్లు మాయనరములోను, కుంభకోణంలో 12న్ను పోయినవి. కొన్ని స్థలములందు కురువాయిపంట నష్టమైనది. కోలిగూడి లో 100 ఎకరముల భూమి యిసుక తిప్పలతో కప్పబడినది. మునిగిపోయిన గ్రామములలో ఛాన్యనష్టము కలిగియుండును. అన్నములేని జనల విషయములో సంఘములు పనిచేయుచున్నవి. ఛిర్కిష్టలు సహాయము చేయుచున్నారు. నష్టకష్టముల విచారణ బాగుగా జరుగచున్నది. కాని ప్రాణనష్ట మెంతమాత్రము లేనందులకుసంతోషించుచున్నాను. నష్టములయొక్క సంఖ్యలు తెలుపుట ప్రస్తుతములో చాలాకష్టము. వాక్రింది అధికారులు తమచేత వైనంత కష్టపడి పనిచేసిరి. ఇంతవరకు చాలాగండ్లు పూడ్చించి తదితర సహాయము లనేకములు చేసిన, వారి సకాలసహాయమునకు వారు ప్రశంసార్హులు. ప్రస్తుతము కావేరి, కోలరాన్, అరసలూర్, డి. పి. డబ్బులూరి క్రిందనున్నవి. కాలరాన్ లో ఒక చిన్నిగండి పూడ్చబడినట్లు తెలియుచున్నది. తంజావూరుకలెక్టరుగారు తమ మొదటి నివేదికమునందు ప్రకటించిరి.

***

మధుర జిల్లాకలెక్టరు జె. ఎఫ్. హుగారు ల్యాండ్ డివిన్యూ బోర్డు శీకటకగా రిట్లు వ్రాయుచున్నారు. ప్రస్తుతము పెరిగూర్ లేకుతో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు రాక పోకలు జరుగుటలేదు.

అరసలూరివద్దములు కురిసినందున కలిగిన ఫలితములను తెలిసి సంతకము మీ బోర్డువారికి తెలుపుచున్నాను.

తెక్కడి, పెరియార్లలో జలయ 12 నుండి వానలు జోరుగా కురువారంభించి 15 తేదీనుంచి 17 వరకును అమిత మైపోయినవి. ఈమాడుకోజలలోను పెరియార్లలో 28.95 అంగుళముల వానయున్న తెక్కడిలో 19.60 అంగుళముల వానయునుండినది. పెరియార్లలో 12 వ తేదీని వరదరాకను చూపునవరకును నీరముతో నిండిపోయినది. ఆకోజనుండి యు అప్పటికి వచ్చినఉత్తర్యుల ప్రకారముగా రిగ్యులేటరు తెలుపబడినది. 16 వ తేదీని పరిలేలుపులు(వట్టలును) తెరువబడినవి. సగమురాత్రి యగునదికి నీరు 158.90 (అనగావరద రాకను నూచించు గుగ్గుననుపై 2 అడుగులు) లేచినది. కాని ఉదయమునవచ్చికి 158.80 కు తగ్గినది. అప్పటినుండియు తలుపులు 16 గంటలు పూర్తిగా తెరువబడినవి. తలుపులు మూయబడిన సంద్రైన కాలము తెలియదు. కాని 17 తేదీ ఉదయం 8 గంటలయి యుండ వచ్చును. రిగ్యులేటరు కు గాని మరేయితరమరకు గాని మొత్తము కలుగలేదు. రిగ్యులేటరు ద్వారా యావవామనీగచాలపోయినది. ఇదివరకు తలుపులెప్పుడును 7కి అడుగులుపైన తెరువబడలేదు. ఇప్పుడుమాత్రము 16 అడుగులవరకు 16 గంటలు తెరువబడినవి. తెరువబడినప్పుడు సుమారు 400 సున్నపుఅడుగుల నీరు ఒక గంటలో రిగ్యులేటరుద్వారా పోయియుండును. బ్రిటిష్ కొచ్చిన్, క్రాంగ్ కోటలపై ప్రక పెరియార్లనుండి రిగ్యులేటరుతెరువించే పోయిననీరంతో దీనినిట్టి గ్రహింపనగును. పండి పెరియార్లనుం తెన యావరదధాటికి నిలుచుట ఆశ్చర్యముగా నున్నది. భంతవరకునుతిరువాన్కూరులోనష్టముకలిగినవని నాకు తెలియదు. మీబోర్డు మొదటి మెంబరుగారికి, బ్రిటిషు కొచ్చినులో నున్నందున పెరియార్లవరదచే కలిగిన నష్టములు తెలిసియేన్నవి. మధురజిల్లాలో మాత్ర మేమియు గొప్పనష్ట మీ వానల ప్రవాహముల కలగలేదు. కాని కలిగిననష్టముగూడ కొద్దిమొఖికరమే. కావసంతు మిలిపులుబాటయూ అమితవర్షముల మూలమున గొప్పదబ్బుతిన్నది. సుమారు రెండుమైళ్లబాట కొట్టకొని పోయినది.

ఇట్లు కావినడకనుక పోలీసుగారు, కష్టముగా నున్నది. సుమారు 50,000 రూపాయలు యాకట్ల బాగుచేయు

టకు భుక్తు కావలసియున్నదని అంచనా వేయబడినది. ఎక్కి మాట్టివీయింజనీరు బాటబాగుచేయుటకు ఉత్తర్యులనిచ్చిరి, పెరియార్లపైనున్న కురునంతు వంతెన ఉత్తరవైపున దెబ్బ తిన్నది. నష్టము నీరు తీసేగాని అంచనావేయడం కష్టము. కుంబము శంకెనగూడ పగిలి కొట్టుకుపోయినది. బాగుచేయుటకు 10'00 రూపాయలగును. సిలియంపల్లి అనకట్టపై పార్లి. వరద కట్టను 40 అడుగులు తెగగొట్టినది. చాలావరకు పంటలకు గొప్పనష్టము కలుగునని భయముగానున్నది. కాని కురునంతువంటి వెంటనే బాగుకావలెను. లేనిచో రాకపోకలు జరుగుట కష్టము. ఎక్కిమాట్టివు యింజనీరుగారిలో నేనును యిద్దగు ప్లాంట్ల ప్రతిభలున్నూ కలిసి మాట్లాడగా 8 అడుగులబాట తగూరుచేసి రాకపోకలు జరిగిగనుచు బరువులను పోనీకమాటిలకుఆహారపదార్థములు, తేయతుతోలనుండ్లతోయూ కురునంతువంటి చేయుదునని చెప్పినారు. అదిగాక యింకొక ఎక్కిమాట్టివ యింజనీరును తాత్కాలికముగా నియమించి (నా డ్రిఫ్టుమాన్ నున్ను) వాయవ్యగాడ్పులు వానలు రాకము నుపే నష్టములుజరిగినచోట్లు బాగుచేయుచుట మంచిదనిచెప్పిరి. ఈవిషయములో వారిలో నేను పూర్తిగా వీక్షణించుచున్నానని మధురకలెక్టరుగారు ల్యాండురివిమ్యూబోర్డు సెక్రటరీ వ్రాసిరి. (ఆ.ప్రె.)

వరదలఫలితము

గ్రామములు పాడుబడుట

లామెంబరు వరదలనము

ఈకోడ్డు, ఆగష్టు 9:—సంత్యమంగళము నుండి విదు మైక్ల దూరములోనున్న ఆరమారు అను పెద్దగ్రామము అంతయు పాడుబడినట్లు గాన్పించుచున్నది. 500 యిండ్లలో దాదాపు అన్నియు పాడైపోయినట్లున్నవి. అక్కడక్కడ కొన్ని మాత్రము నిలిచియున్నవి. ఇండ్లులేకుండ పోయినజనము 2 వేల మంది దాదాపుగలరు.

కోయంబల్లూరుజిల్లామేజిస్ట్రేటునుతహశీల్ దారును వరదలవలన నష్టబడిన ప్రదేశములందు ప్రయాణము జేయుచు నష్టముల బోధించుటకు సాధ్యమైనసహాయమును జేయుచున్నారు.

లామెంబరువరదలనము

తిరుచినాపల్లి, ఆగష్టు 9:—గాల్ లామెంబరు సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు యి చట వరదలు వచ్చిన ప్రదేశమును పరీక్షించుటకు వచ్చిరి. ఎక్కిమాట్టివు ఇంజనీరు నీలకంక అయ్యరుగారును, జిల్లాబోర్డు ఇంజనీరు యం. డి. మెల్లో గారును వెంటరాగా గాల్ సభ్యులు కాలిరూను వరకు బోయి దారిలో కావారీవంతెన బీటునున్న, ధ్వంసమైనకాలిరూను వంతెననున్న పరీక్షించిరి. ఆయన కులీతలైనాండి నునపనై విడుగుగా మోటారుమీద తిరుచినాపల్లివచ్చిరి. వరదలచేత నష్టబడిన ప్రదేశమును జూచినపిదప వారు నిన్న మధ్యాహ్నము తంజావూరుకు బయలుదేరిపోయిరి.

సేలం సానుభూతి

సేలం, ఆగష్టు 8:—సేడు సేలం మ్యునిసిపలు కాన్సిలు సాధారణ సమావేశమునందు, కుమారపాళ్ళములోను యితర చోట్లను వరదలవలన నష్టబడినవారి సహాయముకొరకు వేయి రూపాయల విరాళము నీ నావలె నని రాజమండ్రివరదా రంగారు దెచ్చిన తీర్మానము చర్చింపబడి తమిళనాడులోను వల బాగులోను కష్టబడినవారికి సానుభూతి చెల్పుచు, సేలంవరదల సహాయసంఘమునకు 250 రూపాల సంపుటకు తీర్మానించిరి.

* * *
కావేరి మరల పొంగుచున్నది

వరదల సహాయము

రాల్ సాల్ సి. కరుణాకర విాననుగారు పెరింటలము న్నేనుండి నే డిట్లు తంతివార నిచ్చుచున్నారు:—మహాడెబ్బి లాలు ఉప్పేసా హెబు యం. యల్. సి. కే. మధవనా యరు పి. ఏ. డి. యల్. గారరు నిన్నయిక్కడికివచ్చి పుల మంతోలా పట్టాంబ్ ప్రదేశములకుబోయి అచట సహాయక సంఘ మువారితో చర్చించి, ఆర్యసహజముతోగూడ సంప్రత్నించిరి. తహశీల్దారుతోను మేజిస్ట్రేటుతోగూడ మాట్లాడిరి. అంతట వారు కరీంపూరు, మన్నార్పూరు, మేలట్టూరులకుగూడ బోయిరి. వర్ష మింకను కురియుచున్నది. బియ్యము గుడ్డలను తగ్గుగరల కమ్మటకును డబ్బునీమ్మటకును సహాయము జేయుచున్నారు. సహాయముజేయువారు వెంటనే జేయవలెను.

తహశీల్దారుగారిసహాయమువలన మహా దేవలలు పార్టీ వారు బజారులో 24 బస్తాలు బియ్యమును సందానించిరి. వెంటనే 10 బస్తాలను కరింపూజాకును, 8 బస్తాలు మేలట్టూరుకును బంపిరి. (ఆ.ప్రె.)

చెన్న పురి రేవులు

అభివృద్ధి విధానము

ఇంగ్లాండులో టాంబెనరు లంగ్గికరించుట
కొచ్చి, ఆగష్టు 9:—చెన్న పురి ప్రభుత్వపు రేవుల ఇంజనీరు ఆర్. సి. బ్రిస్టోగారు తమరు జేసిన విధానము వివరములన్నియును ఇంగ్లాండులోని ఇంజనీరుల బోర్డువారు. అంగీకరించినట్లుల వార్తలు చెల్లుచున్నవి. ఈవిషయమై విచారించుటకు ఇంగ్లాండుకు బోయిన ఎక్కిమాట్టివు ఇంజనీరు డంకనుగారు త్వరలోనే కొచ్చికి తిరిగివచ్చెనరు. తుదకు పని త్వరగా జరుగునని తెలియుచున్నది. (ఆ.ప్రె.)

గుంటూరుజిల్లాలో కాంగ్రెసు యెన్నికలు

అ.వి.ఆ.ఆ. వ లేదీ ప్రకటన ప్రకారం, రాష్ట్రకాంగ్రెసు సంఘసభ్యత్వమునకు యర్రగుంట్లపాడు కాపురస్థులు శ్రీ యుత రూపనగుంట్ల వెంకటసుబ్బారావుగారికొక్కరియొద్దనుం డిమాత్రమే దరఖాస్తు వచ్చినది. వీరిని సత్సవనీ తాలూకా తరపున సరియగు అభ్యర్థునిగా అంగీకరించడమైనది.

వడ్లమూని ము కేశ్వర ప్రసాదరావు
జిల్లా సంఘ కార్యదర్శి

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

ఈక్రిందివిషయముల నాలించిచుటకు గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసంఘము యీనెల ౧౬ వ తేదీ శనివారం మధ్యాహ్నం ౧౨ గంటలకు గుంటూరులో స్వరాజ్య కార్యాలయమున సమావేశమగును. సభ్యులెల్లరును తప్పక దయ చేయవ్రాధితులు.

విషయములు:—౧. ఎన్నికలనుగురించిన అప్లికేషన్ ౨. దేశారాధకుల జూలై నెల, నివేదికములు, బిల్లులు. 3. లోకల్ బోర్డులు మ్యునిసిపాలిటీలద్వారా నిర్వాహకార్యక్రమమును జరిపించుటనుగురించు, జిల్లాలోని ప్రత్యేకవిద్యాలయములను నశపరచుకొనుటను గురించు, దేశాధికారుల వార్షికము తేర్చుచుటనుగుర్చియు రాష్ట్రసంఘ కార్యదర్శిగారు వ్రాసిన సగ్గెల్లర్లు. ౪. రామమండునుగురించి ఆంధ్రరాష్ట్రీయ విచ్చికభటసంఘ కార్యదర్శిగారు వ్రాసినలేఖ. 5. ఇతరవిషయములు.

వల్ల ముల్ల ప్రసాదరావు,
కార్యదర్శి

వారి సలహాకట్టము రు 15-0-0

గడ్డ శస్త్రచికిత్స లేకయే అద్భుతముగాకుదుర్చబడుట.

నాకోమాత్రకు గొంతు వెనుకభాగమందు ఒక గడ్డలేచెను. అందుచే ఆపెకు 103 డిగ్రీల జ్వరము కూడి నుండెను. నేను ఆంగ్ల వైద్యులసలహా అడిగి నప్పుడు శస్త్రచికిత్స చేయవలసివట్లు చెప్పిరి. అందుచే గలుగుఅపాయమునకు భయపడి మామూలుగా అట్టి నందిగిస్తలములలో శస్త్రచికిత్స జయముపొందుటలేదు. తరువాత ప్రస్తుతము చెన్నపట్టణము జార్జి టౌను ఆర్మీనియల్ వీధి నెం 72 రు యింటిలో నుండు పండిత స్వామి శ్రీనివాసఅయ్యంగారివద్ద చికిత్సప్రారంభింపబడెను. వారు ఒక వారముదినములు లోనికి బొషధమునిచ్చి గడ్డను శస్త్రచికిత్స లేకయే అద్భుతముగా బాగుచేసిరిని నేను మిక్కిలి ఆశ్చర్యముతో తెలుపుచున్నాను.

నేను దీనిని బాధపడుచున్న ప్రజలనిమి త్తమే ప్రచురించుచున్నాను.

ఎం. పి. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు,
మదరాసు. } ప్రాచైటరు, ఇంగ్లీషు మేలిరింగుచాను.
8.8.24. } తిరువనంతపురం.

వారి సలహాకట్టము రు 15-0-0.

గోదావరిజిల్లా సెకండరీ

ఎడ్యుకేషన్ బోర్డు

గ్రాంటు ఇన్ ఏడ్ కోర్టు

మార్పుల సలహాలు

గత నెల 5 వ తేదీన గోదావరిజిల్లా సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ బోర్డు మీటింగు కాకినాడలో జరిగెను. ఈ బోర్డు అధ్యక్షుడు, స్థానిక ప్రభుత్వజిల్లాబోర్డును అధ్యక్షుడును అనురాయనాపేట మాదిరెడ్డి వెంకటరత్నం నాయుడుగారు మీటింగును అధ్యక్షత వహించిరి. దానికి 9 గురు ఎన్.టి.ఎ. గ్రాంటు ఇన్ ఏడ్ కోర్టు రివిజన్ సందర్భమున ఈ ఎడ్యుకేషన్ బోర్డుయొక్క అభిప్రాయములను తెలియజేయవలసిన దని డియరెక్టర్ ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్స్ట్రక్షన్ 17-1-24 తేదీ గల యుక్తిమునందు కోరియుండుటచేత ఈ బోర్డువారు 19-4-24 తేదీన సమావేశమై 28-4-24 తేదీకి సవరణలు పంపవలసినదని ఒక ఉపసంఘమును నియమించిరి. వారు పంపిన తీర్మానములు 5-7-24 తేదీ మీటింగులో బోర్డువారు రామోదించిరి. ఈ తీర్మానములను ఇందులో ఉపసంఘమువారు పంపిన ప్రత్యేక నివేదికయును ఈ క్రింద ప్రచురింపబడెను.

1. గ్రాంటు ఇన్ ఏడ్ కోర్టును గూర్చి

(i) "6. స్కూటింగుసంబంధములో అయిన ఖర్చు 7. వైద్యపరిశీలనకు ఖర్చు (Cost of Manual and Vocational training)" ఈ రెంటిని 1వ చాప్టరులో నాలుగవ సెక్షనుకు చెప్పవలసినదని తీర్మానించుచున్నారు. (ఈ సెక్షనులో ఎందులకు సహాయనిధి యివ్వవచ్చునో అది 5 విధములు చెప్పబడెను. వైనచెప్పినరెండునుకూడ కలుపవలసినదని సిఫార్సు. ఇది యీ తీర్మానముయొక్క ఆర్థము.

(ii) 4 వ అధ్యాయములో 28 వ సెక్షనునందున్న "25 విద్యార్థులు" అనుటకు బదులుగా "మిశ్రిత స్కూళ్ళకు 40 విద్యార్థులు, ప్రైవేటు స్కూళ్ళకు 80 విద్యార్థులు" అని ఉంచవలెనని తీర్మానించుచున్నారు.

(ఈనూత్రముయొక్క భావము:— ఇప్పుడున్న సెక్షన్ లో గలించిన పరిపాలనాసంవత్సరములో రోజువారీ సగటు హాజరు 25 విద్యార్థులందరినీగూని సామాన్యముగా గ్రాంటు యివ్వబడదనియు గ్రాంటు యివ్వవలయుననుచున్నయెడల అది నిలుపుచేయబడుననియు ఉన్నది. ఈబోర్డువారి సిఫార్సును బట్టి రోజువారీ సగటుహాజరు మిశ్రిత స్కూళ్ళలో ఐదే 4 ఉండవలెను. ప్రైవేటు స్కూళ్ళలో అయితే 80 ఉండవలెను.)

(iii) "4 వ అధ్యాయములో 80 వ సెక్షనునకు ఈ క్రింది రీతిని చేర్చవలెను.

(అ) ఈ క్రిందిజీతముల స్కేలు అమలులో పెట్టినగాని ఏ సంస్థయు సహాయమును బడయనేరదు.

(క) ప్రెయినింగు అయిన ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. లు రెక మెట్రెక్స్ కోట్లు రూ 40.2-60.8-75

(చ) ,, ఎఫ్. ఎ. లు రెక ఇంటర్మీడియేట్లు రూ 60.2-85.8-100

(బి) బి. ఏ. ఎల్. టీ. లు రూ 100.5-150.10-200

(టి) ఎం. ఏ. ఎల్. టీ. లు రూ 125.5-175.10-25

నూచనలు:— (గ) విద్యార్థులసంఖ్య 50 లకు మించని యెడల సంపూర్ణ సెకండరీ పాఠశాలల హెడాప్టర్లకు నెల 1 కి రూ 50-లు అదనముగా నివ్వవలెను. విద్యార్థులసంఖ్య 500 ను అంతకు ఎక్కువయును అయి యెడల నెల 1 కి రూ 75-అదనము గానివ్వవలెను.

(జ) సెకండు గ్రేడ్ కాలేజీలోను లేక్చరర్లకు రూ 50 లు అదనముగాను ప్రిన్సిపాలుకు రూ 400-27.5 0-25-600 జీతములు యివ్వవలెను.

(డి) జూనియర్, సీనియర్ పండితులకును, డ్రాయింగు, డ్రెస్సింగు మెర్చండ్ టీచర్లకును వైసి (క), (చ) లలో చెప్పబడిన నియమకారము జీతము లేర్పరచవలెను.

(ఈ) సివిల్ సర్వీస్ రెగ్యులేషన్ లోని సెలవు నూత్రములు అమలులో పెట్టినగాని ఏ సంస్థకును సహాయము పొందలేదు.

(ఇప్పుడున్న సెక్షను:— సంస్థలయొక్క స్వభావము, పరివర్తనార్థక స్థితియు, స్థానిక విద్యా సంబంధమైన అవసరములు, ఉన్నటుంటి సహాయనిధి, వీనినిన్నటిని లెక్కచూచుకొని ఏ సంస్థలు సహాయము పొందవలెనో దానిని డైరెక్టరు నిర్ణయించును. ఈ సెక్షనునకు వైనచెప్పబడిన చేర్పులనీనదని సిఫార్సు.

ఈ తీర్మానమునకు ఈ క్రింది విషయమును అనుకూలము:— (1) ఎ. టి. వామరంగారావు, మెక్లారిన్ ప్రైవేటు హెడాప్టర్లు- కాకినాడ. (2) జయంతి గంగన్నగారు వీరేశలింగం ప్రైవేటు-రాజమండ్రి. (3) న్యాయతి కామేశ్వరరావుగారు బి. ఏ. టి. ఎల్. (4) వేమూరి రామకృష్ణారావుగారు- కాలేజి ప్రిన్సిపాలు- కాకినాడ. (5) బి. జగన్నాథస్వామిగారు- కాలేజీలో హెడాప్టర్లు కాకినాడ.

ఈ క్రింది సలహాను ప్రతిపాదు:— (1) మాదిరెడ్డి వెంకటరత్నం నాయుడుగారు- రాజమండ్రి, (2) మోతే రంగయ్యనాయుడుగారు బి. ఎ. టి. ఎల్, (3) కందుల లక్ష్మీవతిగారు, (4) బి. సోమసుందరరావుగారు, జిల్లా ఎడ్యుకేషన్ సర్ ఆఫీసును యీబోర్డు కార్యదర్శియు- కాకినాడ.

(iv) నాల్గవ అధ్యాయములోని 32, 33 సెక్షనులకు బదులుగా ఈ క్రింది ఉంచవలెను:—

ప్రాండ్రురేట్ల ప్రకారము వచ్చే నూటికి 80 వంతు స్కూలులోనుండుటను ఫిన్ థింగ్స్ స్టేటు మెంటులోని 1 మొదలు 6 వద్దల క్రింది మొత్తం శ్మయమునకు సంతేభము ఎంత ఉండునో ఆ మొత్తం సంవత్సర వత్తములో నూటికి 75 వంతున ఒక సంస్థకు గ్రాంటు ఏర్పరచవలెను. ప్రాండ్రురేట్లు అనువచి మదరాసు ఎడ్యుకేషన్ రూల్సులో 102 వ ఆర్టికల్ క్రింద కన్వేషనల క్రింద పోయేవి.

(v) నాల్గవ అధ్యాయములో 31 వ సెక్షనునకు ఈ క్రింది చేర్చవలెను. ఏ మతము, కాలా అను భేదము లేకుండ ఏ సంఘములోని విద్యార్థులైనను ఏ సంస్థ చేర్చుకొనదో, డిప్యూటీ తహశీల్దారునకు తక్కువ హోదాకాని రివిన్యూ ఉద్యోగముని యొక్క సర్టిఫికేట్లు చూపించిన విద్యార్థులను, కన్వేషన్ రేట్ల ప్రకారము ఏ సంస్థ చేర్చుకొనదో అట్టిదానిని తన సోటీసు యిచ్చిన తర్వాత డైరెక్టరు సహాయమును తీసివేయవచ్చును.

(ఇప్పుడున్న నూత్రములో ఆర్థిక స్థితి బాగుండక సంస్థ ఎత్తివేయబడు ననుపప్పు సంస్థ అవసరము లేనప్పుడు సహాయమును తీసివేయవచ్చు నని యున్నది.)

జిల్లాలో క్రొత్త స్కూళ్ళు స్థాపనమునుగూర్చి జిల్లాలో ఆసంపూర్ణ సెకండరీ పాఠశాలలు అరింటిని స్థాపించుటకు ఈ బోర్డువారు అంగీకరించుచున్నారు.

వైతిర్మానములో I లో (V) పదితప్ప తక్కినవి బోర్డుయొక్క ఉపసంఘమువారు చేసిన ప్రపోజల్లు. వాటి వైసి ఒకని వేదికను తయారుచేసిరి. దానినిబట్టి వారట్టి తీర్మానము లేల చేసిరో తెలియగలదు.

* * *

ఉపసంఘమువారి నివేదిక

తీర్మానములకు మూలము

28-4-24 తేదీన పాఠశాలగ్రాంటు ఇన్ ఏడ్ కోర్టులో కావలసిన మార్పులేదో ఆలోచించి సిఫార్సులు పంపుకొని గోదావరిజిల్లా సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ బోర్డు తమలో నోక ఉపసంఘమును 19-4-24 తేదీన నియమించిరి. ఆయుపసంఘములో ఈ క్రిందివారుండిరి:—

1. వేమూరి రామకృష్ణారావుగారు ఎం. ఏ. టి. పితాపురం రాజాకాలేజి ప్రిన్సిపాలు, కాకినాడ. 2. ఎ. టి. వామరంగారావు బి. ఏ. టి. హెడాప్టర్లు, మెక్లారిన్ ప్రైవేటు, కాకినాడ. 3. బి. జగన్నాథస్వామిగారు ఎం. ఏ. ఎల్. టి., (సమావేశకర్త) రాజాకాలేజి సెకండరీ డిపార్టుమెంటు హెడాప్టర్లు, కాకినాడ. 4. మోతే రంగయ్య నాయుడుగారు బి. ఏ. టి. యల్. తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడు, రాజమండ్రి. 5. జయంతి గంగన్నగారు బి. ఏ. ఎల్. టి. వీరేశలింగం ప్రైవేటు హెడాప్టర్లు, రాజమండ్రి.

ఈసభ్యులు సమావేశ మునకుపూర్వము ప్రధమముగా కాకినాడసభ్యులు ముగ్గురు ఆలోచించి సిఫార్సులవిత్తు ఒకటి తయారుచేయుటకు పివ ప అందరను (5 గురును) కలిసి ఆలోచించుటకు ఏర్పాటు చేసికొనిరి. ఆవిధముగా ఒకచిత్తు తయారుచేయుటనీ, కాకినాడసభ్యులు 26-4-24 తేదీన సమావేశమై ఉపసంఘము అంతా 28-4-24 తేదీ మధ్యాహ్నము సమావేశమగుటకు ఏర్పాటుచేసిరి. ఈ ఏర్పాటుకు రాజమండ్రిసభ్యులు ఇష్టపడిరి. కాని 28-4-24 తేదీ సభకు మోతే రంగయ్యనాయుడుగారు మాత్రము రాలేను. మండలవిద్యాధికారి (అయిన యీబోర్డునకు కార్యదర్శి) ఈ యుపసంఘమునకు యిచ్చిన డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టర్ సిఫార్సులు, తాలూకాలలో జరిగిన ప్రాథమిక పాఠశాలల ఉపాధ్యాయుల సభల సిఫార్సులు, గోదావరిమండల నాన్ మిషన్ ఎలిమెంటరీ స్కూల్స్ ఉపాధ్యాయుల సభాధ్యక్షురాలి ఉపన్యాసమునందలి సిఫార్సులు, సెకండరీ టీచర్ల సభ (1923) సిఫార్సులు, మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ టీచర్ల సంఘ కార్యదర్శి సిఫార్సులు, ట్రీనిటీ కేన్ హిందూ ప్రైవేటు హెడాప్టర్లు పి. ఎ. సబ్రహ్మణ్యం అయ్యరుగారి "గ్రాంటు ఇన్ ఏడ్ కోర్టు సంగ్రహచరిత్రము" అను కరచు స్తకము వీని ఆధారముచేసి కొని ఈయుపసంఘమువారు ఆలోచనలు సలిపిరి. 1906 సం॥ లో సాలరీ (జీతముల) గ్రాంటుపద్ధతి తీసివైచి గవర్న మెంటు ఫీక్స్ చేసు (నిశ్చితమైన) గ్రాంటుపద్ధతి పెట్టిరి. మొదటిపద్ధతినే మరల ప్రవేశపెట్టవలసినదని దాదాపుగా వైనచెప్పబడిన సిఫార్సులన్నిటిలోను నున్నది. జీతాల గ్రాంటులకు సిఫార్సు చేయబడిన విక్రీలీ తక్కువ అంతల ప్రకారము యిప్పుడు ఫీక్స్ గ్రాంటుపద్ధతిని వచ్చేదానికంటె నూటికి 40 లేక 50 వంతు గ్రాంటువచ్చును. ఈ క్రింద చెప్పబడు కారణములబట్టి ఉపసంఘమువారు ఫీక్స్ గ్రాంటు పద్ధతినే నుండవలెనని యుద్దేశ పడుచు ఆపద్ధతినే ఆధారము చేసికొని తమసిఫార్సులు చేసిరి.

ఉపసంఘమువారు ఏకాభిప్రాయమై యున్న ముఖ్య విషయములు యీ క్రింద నిరూపింపబడెను. వానివలెనే యావత్తు చర్చయు సలిపిరి. (1) ప్రభుత్వేతర పాఠశాలల ఉపాధ్యాయుల స్థితి ఏమాత్రం పెంపొందింపవలెను? (2) ఇట్టి పాఠశాలల పేనేజర్లకు ఆర్థిక బలపునుత్పత్తియు ఉపాధ్యాయుల స్థితి పెంపొందింపవలెను? వీనియలో చనమునందు ఈ క్రిందివిషయములు ఉపసంఘమువారు మనస్సునందుకొనిరి.

(1) రెండువిధముల పాఠశాలలలోను, (అ) సిల్లబ్సులు (ఆ) పతనీయగ్రంథములు (ఇ) పరీక్షలు ప్రమాణము—విని మితి (ఈ) ఉపాధ్యాయుల యోగ్యతలు (ఉ) వారు చెప్పవలసినది, ఏలూన్నది (ఊ) వారి బోధనాపద్ధతులు (బి) వర్గం పబడి (బాలర) జీతములు (బియూ) పనిచేసినరోజులు (వి) ఉపాధ్యాయులయొక్కయు బాలరయొక్కయు నడత (ఎ) పాఠశాలకు బయట వాసనవతలు—వీనినిన్నటిని గవర్న మెంటు వారు నిర్ణయింతురు. కాబట్టి, ప్రభుత్వపాఠశాలలలో జరమల స్కేల్సు ప్రభుత్వము వారు ఏర్పరచిన స్కేల్సు (ప్రభుత్వేతర) పాఠశాలలలో గూడ ఉపాధ్యాయుల జీతములు, ముందులాభములు, సెలవులు, పొవిడెండ్ల ఫండ్లు మొదలైనవి ప్రభుత్వమువారే ఫిరవరతులయు, వానిని అమలులో పేనేజర్లందుట అవసరమగునట్లు చేయుటయు, మిక్కిలి న్యాయము సమంజసము.

(2) విద్యావ్యాప్తికి ప్రోత్సేలు ఎంబర్చిజు (ప్రోత్సే హించుట గవర్న మెంటు పోలీస్ అనుబంధనే ప్రభుత్వేతర పాఠశాలలందుట కలిగినది. ప్రభుత్వమువారి మిక్కిలి స్వల్ప సహాయమువల్ల వ్యవస్థాపకులు చాలకాలము తమ పాఠశాలలను నడిపిరి. ఈ క్రింది కారణములవల్ల బాలరసంఖ్య అవాత్మగ లగ్నిపోవుచేత మిక్కిలి విశేష ఆర్థికలోపము తలపించి దాని నెదుర్కొనవలసినవారైరి. బాలరసంఖ్య తగ్గుటకు కారణములు:—

(క) జీవనవ్యయములో అమితవృద్ధి. (చ) జనసామాన్యముయొక్క అభివృద్ధి పొందుచున్న పేదరికము. (బి) సెకండరీ విద్య అంతకున్న ఉన్నతవిద్య పొందిన యువకులకు ఉద్యోగములు లేకపోవుట. (టి) ఈ ప్రస్తుత విద్యాపద్ధతిని ఖండింప బ్రయత్నించిన అసహాయోన్ముఖము.

(ః) సాయుధపాఠశాలస్థితి ఎట్లైనో అని యోచన లేక, గవర్న మెంటు రామడిపోను ఆయ్యెళ్ళు సామాన్యముగ భరింతురను గారంటిచొప్పన లోకలో బోర్డులు మూర్ఖునిపాలి టిల పాఠశాలలు వృద్ధియగుట. (సకేమము)

తేలుమందు

మెల సీసా 1-కి రూ. 0.8-0. వి. పి. సహ 0-18-0
తేలుకాటులను అపాయము లేదుగాని విశేష బాధ గలదు తేలు కాటులను విషము నెత్తురులో ప్రవేశించును. బాధ నరుములవెంట పెద్దనరము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినచోటకు బండపొరులములు చేసిన బాధ తగ్గును. ఇది మిగుల ఘోరు లగి నీటివలె నుండును. కుట్టినచోట కొంచును మందుపోసిన బాధ మాయ మగును. నుండును గలిగి గున్న తాము బాధపడక నితరులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. ప్రతిముంట నుండగినది. అమ్మతంజనము పిపో బొంబాయి, మద్రాసు

ఆంధ్రపత్రిక

1924-వ సంవత్సరం ఆగస్టు 9-వ తేది
శనివారము

ఒక్కటే పాట

కెనియా భారతీయుల విషయమై, కన్సర్వేటివు మంత్రు లయినను, లేబరుమంత్రు లయినను ఒక్కటే పాట బాడుచున్నారు. దృష్టివశమునం దెట్టిమార్పు గనుపింపదు. కెనియా రాయబారులు తునకు కొండనుత్రవ్వ ఎలుకనుబట్టిరి. ఇంతకాలము నుండియు, వీరికిని కాలనీలమంత్రిగారికిని ఏమిరాయ బారములు జరుగుచున్నవో, వానిఫలిత మేమియో బయల్పడలేదు. కాని, రూటరు పహించుచున్న మానమునుబట్టి, దుశ్చకునములే పొడగట్టెను. కాల నీలమంత్రి యగు థామసుగారు కామన్సు సభలో నిపుడుచేరినసంగతులజూచిన, భారతీయులకుగలిగిన భయము నిరాధారముగాదని స్పష్టమగును. కెనియా లోనికి, విదేశీయు లధికముగ నేతెంచుటవలన ఆక్కడవాది ఆర్థికలాభమునకు భంగముకలుగుచో తా మెట్టిచర్యనయినను దీసికొందుమని, థామసు గారు ప్రకటించుచున్నారు. భారతీయుల రాకయే యుచ్చదవకర మగుటచే, థామసుగారి బెదరింపులు వారికే యన్వయింపగలవు. తెల్లవా రెండరేతెంచి నను, కెనియాదేశీయుల కిబ్బంది గలుగదు. భారతీ యులస్వేచ్ఛ నీరీతిని నిరోధించుటవలన, సామ్రా జ్యమునందు వారికి నిలువ నీడలేకున్నది. క్రొను కాలనీలలో సయితము భారతీయులదుర్గతి యాతీ రుననుండ, స్వతంత్రములగు అధినివేశరాజ్యములలో నెటులుండునో యూహింపవచ్చును. బ్రిటిషు ప్రభు త్వమువారి ప్రత్యక్షపరిపాలనక్రింద నున్న కెని యాలో సయితము భారతీయుల కుపశాంతి గలు గుట లేదు. ఇంగ్లండ్ నిరాదరణ జూపుచుండ స్వతంత్ర రాజ్యముల నేవిధముగ ప్రోద్బలపరుప గలుగును?

దక్షిణాఫ్రికాను బలవంతపెట్టుటకు వీలులే దనియు వారి స్వాతంత్ర్యముతో ఇంగ్లండు జోక్యము కలుగజేసికొన జాలదనియు బ్రిటిషు రాజ్యాంగ వేత్తలు పలుకుచుందురు. కాని తమచేతిక్రిందనున్న రాజ్యములలో గూడ ఏ రటులనే ప్రవర్తించుటబట్టి ఇది వట్టిమిష యని తేలుచున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వమువారివిన్నపములను కాలనిలనలే విసఫు. ఇండియా ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యత వహింప నంతవరకు ప్రజాభిప్రాయమును ధైర్యముతో నిషే దించజాలదు. ఏషియమున జూచినను భారతీయులు నిస్సహాయు లగుచున్నారు. అట్టిస్థితిలో వీరు ధైర్య ము నవలంబించి స్వతంత్ర నాథారపడుటయే ముఖ్యక రణ్య మగుచున్నది. ఎన్నుల నిరాకరణ వాదుకు ఓట పూసుకొనియున్నారు. అందువలన గలిగిన బాధలను వీరు ధైర్యముతో భరించు చున్నారు. భారతీయుల ఆత్మభూభాగ్యము పను బల ప్రదిర్శనమును ఉయింపక మూనదు. కెనియా

తెల్లవారల చార్జన్యముగాని థామసుమంత్రిగారి నిరసనభావముగాని తుదకు నిష్ఫలమగునని నమ్మ వచ్చును. కెనియానుండలి తెల్లవారికి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము గలదు. సమానుపార త్వపుహక్కులు గావలయునని భారతీయులు చాలదినములనుండి ఆంధ్రో శ న జే యు చు న్నారు. తెల్ల వారికి ఎక్కు డు హ క్కు లుండ వలసిన యవసర మేమియు గనుపింపదు. భార తీయులు కనీసస్వాతంత్ర్యమును మాత్రమే గోరు చున్నారు. ఇందుకు సయితము థామసుగారు రంగీక రింపజాలకుండుట కడు విచిత్రము. ఈవిషయమున తాము మార్పు సంగీకరింపజాలమని థామసుగారు పలుకుటజూడ, లేబరుమంత్రి సయితము భారతీయ స మ స్య ను ఎంత సంకుచితద్వష్టితో వీక్షించు చున్నారో బయల్పడును. కాని ఇందుకై వగచి ప్రయోజన మేమి? స్వదేశమునందే భారతీయులు సమానస్వాతంత్ర్యమును బడయ జాలకున్నారు. ఇంట గెలువలేనివారు రచ్చగెలుచుట దుర్లభము గద. భారతీయులను పీఠభూములలోనికి రానియ గూడ దని, కెనియాప్రభుత్వమువారిదివరకు నిర్ణ యించిరి. పల్లపుభూములలోమాత్రము భారతీయు లుండవచ్చునట. ఈ రీ తి బ హి ష్కార మెంత క్రూరమో దెలుప నక్కరలేదు. మంచిభూము లన్నియు, తెల్లవారికి వాసయోగ్యములు. ఇక పనికిరానిభూములలో భారతీ యులు నివసింపవల యును. ఇట్టి ప్ర దేశ ములు అనారోగ్యములై, జలమయములై, వాసయోగ్యములు గాకున్నవి. థామసుమంత్రిగా రీయన్యాయముల నన్నిటిని మరల కొనసాగింపదలచుటచే, కెనియాసమస్య విషమస్థితియందున్నదని చెప్పవచ్చును. ఇయ్యది పరిష్కారము గావలయు ననిన, భారతవర్షము స్వరాజ్యము సంపాదించుట యత్యవసరము. అప్పుడు గాని భారతీ యా భిప్రాయము శారవము బడయజాలదు. ఈలోపుగ కెనియా భారతీయులు స్వయంకృషి నాథారపరచికొని, ఆత్మశారవమును నిలుపుకొనవలయును. థామసుగారి ప్రకటనము, లేబరుప్రభుత్వప్రతిష్ఠ నంతరింపజేయును. కార్యా చరణయందు, లేబరుప్రభుత్వమువారు ఇతరులతో బాటే ప్రవర్తించుచున్నారని విదితమయినది. ఇంకను ఆత లేమయిన మిగిలియున్నచో, థామసు గారిప్రతిపాదనము వాని నంతరింపజేయగలదు.

నెల్లూరుమండలము: కల్లుపాటలు

మద్యపానదురభ్యాసమును తొలగించుటలో, ఆంధ్రదేశమునందెల్ల నెల్లూరుమండల మగ్రస్థానము వహించెను. అసహాయవాదుల ప్రచారము విజ యము గాంచెను. ఈసంగతిని ప్రభుత్వమువారు తమ రిపోర్టులలో సంగీకరించియుండిరి. ఇ టి వ ల కొంతయుతాహము తగ్గినను, ఈ సంవత్సరము అసహాయవాదులు మరల తొంటియుత్సాహము జూపుట మిక్కిలి సంతృప్తికరముగ నున్నది. నేడు చేరిన వార్తప్రకారము, గూ డూ రు, కా వ లి, మున్నగు ప్రదేశములలో కల్లు పాటలు చాల తక్కువగ నున్నవనియు, పెక్కు అంగడులకు విక్రయదారులే లేరనియు, తెలిసికొనుట కెంతయు

సంతసించెదము. కాంగ్రెసు ప్రచారకులును కావలి తాలూకాబోర్డువారును సలిపిన ప్రబోధము ప్రజలలో బాగుగ వ్యాపించినది. ఇతరప్రదేశములలో జరుగు కల్లుపాటలకుగూడ కాంగ్రెసు ప్రచారకులు వెడలు చున్నారు. నెల్లూరు మరల తొంటిఖ్యాతిని నిలువ బెట్టుకొని ఇతరమండలములకు మార్గము జూపునని నమ్మెదము. ఎక్సైజుశాఖవారి ప్రబోధము గాంచి చింత నొందకమానరు. తమరిపోర్టులలో అసహాయ వాదుల దుర్మార్గమును వర్ణించి ప్రభుత్వపు రాబడికి వారు నష్టము గలిగించిరిని దెలుపక మానరు. కాని ఎవరిభర్తమును వారు నిష్కళంక భక్తితో నిర్వహించునంతవరకు ఇతరుల దూషణముల నంతగ పాటింప నక్కరలేదు. ఇంతకు మున్ను అసహాయప్రచారకులు చార్జన్యమునకు పాల్పడి రని అధికారులు నిందించుచుండిరి. వీరి యారోపణలు నిరాధారము లని తెలుప నక్కర లేదు. కాని చార్జన్యమువిషయమై ఎట్టి యను మానమునకు సందులేకుండు మెలగుట యుక్తము. గాంధీమహాత్ముడు పలుమారు సూచించినటుల ప్రజాప్రబోధమే తమముఖ్యధర్మ మని ప్రచారకు లెంచవలయును. కేవలము ప్రభుత్వమువారిని నష్ట పెట్టవలయు నను సుద్దేశ్యముతో ప్రచారమునకు బూనినచో ప్రజలయభ్యాసముల నది సంస్కరింప జాలదు. ఏలయన రాజకీయోద్దేశ్య మంతరింపగనే యీ యుద్యమమును అంతరించును. అటులగాక ప్రజలప్రాదయములందు శాశ్వత మగు మార్పు గలుగ వలయును. మద్యపానమువలన వ్యక్తులకును సంఘమునకును గూడ గలిగెడి కీడును ప్ర జలు గుర్తింపవలయును. నెల్లూరుమండలమున గలిగిన ప్రబోధము, శాశ్వతలాభము గలిగించుగాక యని కోరెదము. నెల్లూరుమండలప్రచారకులును గాంధీ మహాత్ముని యుపదేశములను నిష్కర్షగ ననుస రించెద రనుటకు సందియములేదు. ఇతరమండల ములలోగూడ నీవిషయమై ప్రబోధము గలిగింప వలసినయవసర మెంతేని గలదు. హిందూ దేశమున మద్యపాననిషేధ మెన్నటికిని సాధ్యపడదనువాదము నిరాధార మని ఆంధ్ర దేశము నిరూపించి ధన్యవాద ముల బడయుగాక !

ఆంధ్రగీతి

ఆంధ్రగీతిని గురించి, శ్రీపాద రామమూర్తి శాస్త్రిగారు సారస్వతామబంధమునందు వ్రాసిన వ్యాసములను పాఠకులు చదివియుందురు. ఈవ్యాస ములను వ్రాయుటలో, ఆంధ్రదేశమున సంగీత విద్యను పునరుద్ధరింపజేయుటయే శాస్త్రిగారిముఖ్యోద్దేశ్య మని గ్రహింపవచ్చును. క డ ప టి వ్యా స మునందు శాస్త్రిగారు పునరుద్ధరణమార్గము లను కొన్నింటిని దెలిపిరి. ఈ విషయమై గానవిద్యా ప్రేయులెల్లరునుగాఢముగ యోచించుట యుక్తము ఏకారణముచేయిన నేమి ఆంధ్రదేశమునందీనమ యమున సంగీతవిద్య క్షీణదశయు దున్నది. దీని కిచ్చెడిప్రోత్సాహముకడుస్వల్పము. అందుచే గానము నభ్యసించుటకు పలువురు వెనుదీయు చున్నారు. తమిళదేశమునందేమి మైసూరునందేమి గానమున కక్కుడుప్రోత్సాహము గలదు. గానసభలు పెక్కు లేర్పడి విద్యాంసులనాదరించుచున్నవి. ఆంధ్రభాష యే గానమునకుసర్వత్ర ఆధారమగుచున్నను, ఆంధ్ర

గీతికి మాతృదేశమునందు ప్రోత్సాహము గలగోరి కండుట మిగుల శోచనీయము. ఆంధ్రదేశమునందు శక్తిసామర్థ్యములు కొరవడి నని తలంపరాదు. ఇటీవల విజయనగరపు ఖిడేలువాద్యనిపుణు లొకరు చెన్నపురియందు మెప్పువడసిరి. ఇట్టినిపుణు లింకను లేకపోలేదు. బాణీలకొర కంతగ పట్టుదల జూప నవసరములేదు సహజ ప్రతిభవలయందు గలదో వారు ఆనందించి ఇతరులను ఆనందమున ముంపజేయ గలరు. చక్కగ కనిపెట్టినచో, ఆంధ్రులకు గూడ ప్రత్యేక శైలిగలదనిగ్రహింపవచ్చును. హిందూస్థాని సంగీతమునందు గాంభీర్య మధికముగ నుండును. ద్రావిడగానమునందు మార్దవమును కోమలత్వమును విశేషముగ గనుపించును. ఆంధ్రగాన మిరెంటిని విశిష్టము జేయునని చెప్పవచ్చును. అందుచే ఆంధ్ర శైలిని నిరసించక, అందలి ప్రత్యేకచిహ్నములను పెంపొందింపవచ్చును. ద్రావిడదేశమునగూడ బాణీ భేదములు గలవు. తెలుగుభాష ఆంధ్రులకు మాతృ భాషయగుటచే, ఆంధ్రులు త్యాగరాయకృతులు మున్నగు వానిని బాణీనపుడు, వానిభావమును గ్రహించి భక్తిభావమును వెల్లడిజేసి శ్రోతలహృదయములను కరిగింపజేయవచ్చును. ఇంతియగాక, ఆధునిక ప్రజానిధులుకొత్తకృతులను గీతములను మనోహరముగనిర్మింపవచ్చును. పండితవిష్ణుడిగంబరుగారు, తమప్రావీణ్యమును భగవన్నామామృతమును వెదజల్లుట కుపయోగించుచున్నారు. అటులే ఆంధ్ర విద్వాంసులు, దేశభక్తిని, దైవభక్తిని, నిర్మలా నందమును వెదజల్లి ప్రజలను తరింపజేయుటకు, తమ శక్తిసామర్థ్యముల నుపయోగించగలుగుదురు. అట్టివారికి దేశము ముందుగ ప్రోత్సాహ మొనగవలెను. వారి కగ్రస్థాన మియవలెను. సత్యమే ఉత్కృష్టకళ యని గాంధీ మహాత్ముడు చెలిపి యుండెను. అట్టి తరి సంకల్పవిద్య సత్యధర్మముల వ్యాపకమునకు తప్పకతోడ్పడగలడు. నాదోపాసనచే నారదాదులు తరించినట్లు అతిశయోక్తి గాదని, చెప్పవచ్చును. ఆంధ్రదేశము అట్టిమహదాదర్శముల ననుసరించుగాక!

కామన్యసభ

కామన్యసభ మరల సెప్టెంబరు 30 వ తేదీన సమావేశమగును. గతసభ ముగియుచుండ, విషయ పరిస్థితు లు దయించెను. లేబరు ప్రభుత్వము నిలుచునా లేదా యను సందియము గలిగెను. ఎటు లెట్లులో యీ గండ్లమునుండి తప్పించుకొని, లేబరు పక్షము బయల్పడినది. మరియొక మాసమువరకు నిశ్చింతతో కాలము గడుపవచ్చును. ఐరెండునరి హద్దువిషయమై, ఇదివర కుహించిని యిబ్బంది గలిగెను. సరిహద్దును నిర్ణయించెడిసంఘమునందు, అల్ స్టరురాజ్య మొక ప్రతినిధిని, ఐరెండుదేశ మింకొక ప్రతినిధిని నియమించిన సయి, మూడవసభ్యుడు వెలుపలనుండి నియమించబడుననియు, తలంచిరి. ఆరేతిగ, ఐరెండు తన ప్రతినిధిని నియమించెను. అధ్యక్షుడు వెలుపలనుండి దీసికొనిరాబడిను. అల్ స్టరుమాత్రము తన ప్రతినిధిని సంపుటకు నిరాకరించెను. ఇటుల జరిగినని బ్రిటీషు ప్రభుత్వము వా రూహంప రయిరి. ఇంగ్లండ్ యీస్థానమును సంపదలయిననిన, ప్రత్యేక చట్టము గానింపవలసినవచ్చును. అల్ స్టరు తన పట్టుదలను విడినాడకుండుటచే నూతనచట్టమును

గాంధీ మహాత్ముని వ్య. జా స పి

లక్ష రూపాయలు సమర్పించవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

<p>ఇదివరకు విశాఖపట్టణంజిల్లా పాలకొండతాలూకాదారు గాంధీదాసు కాళకూరు కృష్ణమూర్తి పంతులుగారు పంపిన లీస్టుప్రకారం చందాలు</p> <p style="text-align: right;">చందాలు 46433-9 5 26-10-0</p>	<p>కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు</p> <p>ఇదివరకు విశాఖపట్టణంజిల్లా పాలకొండతాలూకాదారు గాంధీదాసు కాళకూరు కృష్ణమూర్తి పంతులుగారి ద్వారా</p> <p style="text-align: right;">22875-14-9 20-0-0</p>
మొత్తం రూ. 46460-2-5	మొత్తం రూ. 22895-14-9

పూజానికి సామ్యముబంపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు నె. 7, తంబు శెట్టిపేడి, మద్రాసు

ప్రవేశ పెట్టవలసినవచ్చెను. కాని, రాబోవు పార్లమెంటుసభలోగాని యిది శాసనము గాదు. అంత వరకును నిలిపియంచబడినది. ఈలోపుగ అల్ స్టరు సరియగుమార్గమునకు వచ్చునో రాదో చూడవలయును. ఐరెండు పరిస్థితు లీలోపున ఎటులమారునో తెలియదు. రిపబ్లికనులు మరల చిక్కులబెట్టెదరనుభయము వ్యాపించియున్నది. రాబోవు మంగళ వారమున, ఐరిషు పార్లమెంటుసభలో సీనంగతులు చర్చింపబడును. పర్యవసాన మెటులుండునో తెలియ గలదు. లేబరు ప్రభుత్వమును మరెయ్యెగండ మెదుకొనినది. రుష్యాకును ఇంగ్లండుకును చాల కాలమునుండియు జరుగుచున్న సంధిరాయబారము లొక్కమారుగ విఫలమయ్యెనని, ప్రకటింపబడెను. ఈ వార్తవలన గలిగిన నిరాశ దీరకముందే సంధి పత్రముపై నుభయదేశముల ప్రతినిధులును సంతకములు జేసిననువార్త చేరెను. కామన్యసభలో నీవిషయమై, దీర్ఘ చర్చ జరిగెను. కడపటిరోజున నిట్టి యవస్థ చేకూరుట, వ్యాకులకారణ మయ్యెను. సంధిపత్రమును కస్పర్చెటివులే గాక, లిబరలుపక్ష మువారుగూడ నిరసించిరి. ఈ సందర్భమున నోడి పోయినచో, లేబరు ప్రభుత్వమువారు రాజీనామా నీయవలసినవచ్చెడిదే. కాని అదృష్టవశమున చర్చను రాబోవుసభవరకు నిలుపుటకు లాయడుజార్జి గారంగీకరించిరి. అందుచే వ్యవహార మింకను నిలిచి యున్నది. జర్మనుసమన్య ఎటుల పరిష్కారమగునో ముందుగాని తెలియదు. కామన్యసభ సెప్టెంబరు 30 వ తేదీన ప్రారంభ మగు నప్పటికి, తీవ్ర సమన్య లేదుకొనగలవు. లేబరుపక్షపు టునికిని పరీక్షింపగలవు. అట్టి విషయపరీక్షనుండి తప్పించుకొనదలచుచో, మాక్స్ నాల్డుగారు తమ మేధాశక్తి నంతను వినియోగింపవలసి యుండును.

కేల్కారుగారు: కోర్టు సవనానించుట కోర్టుతీర్పును విమర్శించి కోర్టువారి సవనాన పరచిరనునేరము మోపి, కేసరీ ప్రతికాధిపతు లగు కేల్కారుగారిపై 5000 రూపాయల జరిమానాను విధించుట మిగుల వసభ్యముగ నున్నది. ఇటుల దండనములను విధింప మొదలిడిన, ప్రతికా స్వాతంత్ర్య మడుగంటు ననుటకు సందియములేదు. ఇకమీద కోర్టుతీర్పులను విమర్శించుట కెవరును

బూనుకొనజాలరు. విమర్శనములవలన తమగౌరవ మంతరించునని భయపడెడి న్యాయస్థానములు, తమ ధర్మమును ధైర్యముగ నిర్వహింపజాలవు. ఇతర అధికారులవలె న్యాయాధిపతులును విమర్శనముల గాంచి యులికిపడుట, మిగుల శోచనీయము.

వరదల సహాయనిధి వరదలసహాయనిధికి, రాబోవు సోమవారము మొదలు శుక్రవారమువరకును సౌందర్యమహా లులో సంగీతపుకచ్చేరీలు జరుగును. వీనికోజరయి మద్రాసుపేరులు వరదలచే బాధ నెందు చున్న దురదృష్టవంతులకు ధనసహాయము సలుప ప్రార్థితులు. సత్యమూర్తి గారివిషయమై ప్రత్యేకముగ హెచ్చరిక జేయుచున్నారు. వీరి హెచ్చరిక సఫల మగునని నమ్మెదము.

నూలువడుకు తీర్మానము నూలువడుకుతీర్మానము నింతవరకు సఫలపరచినవారి నామములు పేరొకచోట ప్రచురింపబడినవి. ఆంధ్రప్రముఖులు తమ ధర్మమును నెరవేర్చి మార్గదర్శులయినందుకు వారి సభిసందించెదము. విగిలినసభ్యులుగూడ తమ ధర్మమును నిర్వహించి మహాత్మునిపై గలభక్తిని వెల్లడిజేసెదరుగాక!

గాంధీ మహాత్ముడు

గుజరాతు జాతీయకళాశాల

విద్యార్థులపారితోషికము

అహమ్మదాబాదు, ఆగస్టు 8:—గుజరాతు జాతీయ కళాశాల విద్యార్థులు శేషుడయము గాంధీమహాత్మునకు నూలు దండలును, డబ్బుసంచియు పారితోషిక మొసంగిరి. (ఆ.ప్రె.)

గుజరాతు జిన్నింగుమిల్లు విషాదము

పనివారలవిచారణ

అహమ్మదాబాదు, ఆగస్టు 8:—గుజరాతు జిన్నింగుమిల్లు విషాదవిచారణ సంఘమువారు శేషు గాయములు తగిలినపని వాగల నేకులను విచారించిరి. వారు మనుష్యుల కేకలువినగానే పారిపోతిమనియు, యేమియు పడినట్లుగాని బ్రద్దలైనట్లుగాని వివరేదనియు తెప్పిరి.

గవర్నరు సానుభూతి

పూనా, ఆగస్టు 8:—గుజరాతు జిన్నింగుమిల్లు విషాదములో నశించినవారి కుండులకు గవర్నరుగారు తమసానుభూతిని తెలియజేసిరి. (ఆ.ప్రె.)

గాంధీ వూ జాని ధి

విశాఖపట్టణంజిల్లా, పాలకొండ

శ్రీ ఇసుగంటి వెంకటసూర్యారావు బూద్యూరువారు	1-0-0
శ్రీ ధాపు వెంకట రంగారావుగారు	2-0-0
శ్రీ ఇసుగంటి శివారామస్వామిగారు	1-0-0
శ్రీ ఇసుగంటి నారాయణరావుగారు	1-0-0
శ్రీ ఇసుగంటి శ్రీరంగనాయకులుగారు	1-0-0
శ్రీ చెడికాని వెంకట్రావుగారు	1-0-0
గ్రేపల్లి వెంకటసూర్యనారాయణరావుగారు	1-0-0
వారణాసి జగ్గయ్యగారి రామమూర్తిగారు	1-0-0
రాంధల్ల వెంకటసూర్యనారాయణగారు	1-0-0
రాజాం గాంధీదాసుగారు	2-0-0
అయ్యగారి కల్యాణరామారావుగారు	1-0-0
పులేపు లింగమూర్తిగారు	1-0-0
యడవల్లి రమణమూర్తి పంతులుగారు	1-0-0
శ్రీ వెనుమెత్త సన్యాశిరాజుగారు	2-0-0
మొక్కల సన్యాశిరాజుగారు	1-0-0
మల్లాప్రగడ బుచ్చి సురనాధరావుగారు	2-0-0
శ్రీ రావు చిన్న జగ్గారావుగారు	0-8-0
శ్రీ కోటగిరి నారాయణరావుగారు	0-8-0
శ్రీ కోటగిరి సుబ్బారావుగారు	0-8-0
శ్రీ కోటగిరి అప్పారాయణంగారు	0-8-0
శ్రీ కోటగిరి జనార్దనరాయణంగారు	0-8-0
శ్రీ రావు వెంకట సూర్యనారాయణస్వామిగారు	0-8-0
శ్రీ ఇసుగంటి వెంకట సూర్యగోపాల జనార్దనరావుగారు	0-8-0
తిరువూరు లక్ష్మీ పెరుమాళ్లుగారు	0-8-0
కోటికల్పాడి వెంకటనరసింహంగారు	0-8-0
కోటికల్పాడి బుచ్చిరామదాసుగారు	0-8-0
రెడ్డి తమ్మినాయుడుగారు	0-8-0
జిలుకూరు సత్య నారాయణగారు	0-8-0
బృందావనం వరహనరసింహస్వామిగారు	0-4-0
గన్నవరపు నరసింహులుగారు	0-4-0
గుడ్ల గోవిందరాజులుగారు	0-2-0

మొత్తం 26.10.0

గాంధీదాసు కాళ్లకూరు కృష్ణమూర్తి పంతులుగారు
పాలకొండతాలూకాదాక.

ఒకరు తప్పిపోవుట

రామచంద్రపురం తాలూకా కొంకుదురు కాపురస్తుడును నా సోదరుడును వాడేపు బాపిరాజు తప్పిపోయినాడు. ఇతడు యోగులతో కలిసి తిరుగుచున్నాడనియు తనపేరు స్పష్టముగా చెప్పుట లేదనియు తెలిసినది. ఇతడు 5 వ ఫారము వరకును యంగ్లీషు చదివినాడు. వయసు 18 సంవత్సరములు. చామనచాయ. సోడవరి. ఎడమచేయి ఉంగరపుచేలు కొంచెము మొండిగా నుండును. వెన్నువూసను నల్లటి పుట్టు మచ్చయు న్నది. జుట్టు లేదు. ఇతడెవరికైన కనిపించినచో నాకు తెలుప గోరెదను. అని వాడేపు కామరాజుగారు కొంకుదురునుండి మాకు తెలియజేసిరి.

బెంగాలు మూడవమంత్రి

నియోజనము

గవర్నరుగారి ప్రకటనము

దక్కా, ఆగస్టు 8:—కోల్కాతా యేవరో మంత్రిగ నియమింపబడుదురని ప్రతికటించుగావించబడిన ప్రకటనములు గవర్నరుగారి దృష్టికిబడెను. ఈ ప్రకటనలేవియు. నిజము గానని ప్రభువుగారు తెలుపగోరుచున్నారు. ఈ సారి కాసన సభ సమావేశమైనపుడు వైఖరి యెట్లుండునో మాడవ మంత్రి నియామకము దానిని బట్టియుండును. మంత్రుల జీతములడిమాండు ప్రోపోజిషన్లను యేమాపాయికో తగ్గించివేయబడినను మంత్రులపై యుండదు. అట్లుగాక ఆడిమాండును పూర్తిగ అంగీకరించినచు లేక తగినంతము తీసుంగీకరించినను బెంగాలు మంత్రులుండుటకు అనుకూలముగ సమ్మతులనిచ్చినవారిహాండి మాడవ మంత్రి నియోగింపబడును. కావున యీ విషయము పరిష్కారమువరకును మాడవమంత్రి నియామకమునుగూర్చి ప్రభువుగారిలోచించుట సాధ్యముగాదు. (ఆ. ప్రె.)

స్థానిక గాంధీ

సీమటపా—సీమటపా నిన్నరాత్రి 11-45గ

బాయి మెయిలలో బయలుదేరినది. రేపు ఉదయం ఇనగలు పోస్టాఫీసువద్ద టపా 9-30గ బట్టాడయగును. రిపోలవెట్టెలు గలవారికి ఆరగంటముందుగా బట్టాడయగును.

చెన్నపురి అన్నదాన సమాజము:—పై సమాజమువారి యాజమాన్యమున జూలయిమాసములో 3680 నంబి పేదల కన్నదానము జరిగినది. అనగా దినము సగటున 119 మంది. ఇందు 812 మందికి ప్రత్యేకవిరాళములనుండియు 983 మందికి మాలనిధితైవచ్చు వడ్డీనుండియు అన్నదానము జరిగెను.

ఆగమనము:—సిన్హానుండి పైనికోద్యోగియైన మేజరు విల్సనుగారు సేతు చెన్నపురివచ్చిరి. కెప్టను హెచ్. ఇర్వినుగారు, ఫోర్టు ఉద్యోగి మాజేగారు, తిరుచనాపల్లి మాపరింటెండింగు ఇంజనీరు భాస్కర అయ్యరుగారు, వాల్తేరు డి.టి. ఎస్. పిటర్సంగారు, సేతు చెన్నపురివచ్చిరి.

మద్రాసు హిందీ ప్రచారక విద్యాలయము:—

పై విద్యాలయముయొక్క సలహా మండలియొక్క ప్రతిపత్తి సమావేశము 10-8-24 ఆదివారము మధ్యాహ్నం 2 గంటలకు మయిలపూరులో శ్రీమాన్ ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారి భవనమున జరుగెను. సభ్యులెల్లరు విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

కార్యక్రమము:—1. పదాధికారుల ఎన్నిక 2. ఆర్థితులు 3. విద్యాలయస్థాన పరివర్తనము. 4. తదితర విషయములు. హరిహరశర్మ.

వరదలనహాయనిధి గానసభల వసూళ్లు:—

11 తేదీ సోమవారమునాడు సాయంకాలము 6 గంటల మిను 5. నాగరత్నంగారును, మంగళనారయ, 12వ తేదీ మిను పిరమ్మభుగారును, బుధవారము 13 వ తేదీ (బుకస్ట్రీయు) 14 వ తేదీ గురువారంనాడు మిను రాజామగారును, 15వ తేదీ శుక్రవారమునాడు మిను పద్మావీధిగారు (ఉపాధ్యక్షులు) సౌందర్యమహాలలో సాయంకాలము 6 గంటల సభలు జరిపెదరు. రేట్లు—రూ 15, 10, 5 (అన్నిసభలకు) ప్రతిదినము:—రూ 3, 2, 1. ఆ 8. స్త్రీలకు ప్రత్యేకస్థలము రూ 1. టిక్కెట్లు మహాజనసభ మందిదమునందు డా॥ యు రామారావుయొద్దకాలయంగను సౌందర్యమహాలనుండునదొరకును.

తమిళనాడులో నూలువడికి పంపినవారు

తమిళనాడు కాంగ్రెసుసంఘముల సభ్యులలో ఈదిగువ వారు తాము ఆగస్టు 15వ తేదీకి వడికి పంపవలసిన నూలు ఖద్దరుబొట్టవారికి బంపిరి:—

శ్రీ|| సి. రాజగోపాలాచారిగారు, కె. సంతానంగారు తిరువూరు పి. ఎస్. రామదొరేగారు, ఎస్. రామస్వామి నాయకరుగారు, కె. ఎం. తంగపెరుమాళ్ళుగారు ఈరోడ్డు, ఎ. సుబ్బయ్య, నేలం. ఎం. ఎస్. శివసుబ్రహ్మ్యంగారు, నారాయణు డబ్బు. ఎస్. శ్రీనివాసరావుగారు, ఆర్. కె. ఎతి రాజులునాయకుగారు, కాళ్లకుర్చి. పి. కె. సుబ్రహ్మ్యయ్యరు, కోయంబతూరు. ఎం. ఆర్. నేలమాల, ఈరోడ్డు. టి. శ్రీనివాసయ్యంగారు, ఓటూరు, పి. ఎం. పిరప్పనుగారు, ముసిరి. డబ్బి. పి. ఇగ్నెషియసు, తిరువూరు. వీరు 14 వ తేదీలోపుగా నూలుబంపిరి.

ఆంధ్ర భారతీ తీర్థ

“మహాభారత జిజ్ఞాస”

డాక్టరు శేషగిరిరావుగారి యువన్యాసము

ఆంధ్రభారతీతీర్థ (ఆంధ్రరసవి యూనివర్సిటీ) వారి యాజమాన్యమున రేపు సోమవారము (11-8-24) సాయంకాలము 5 గంటలకు గోల్కొలహానందు (అర్చియనువిధి) డాక్టరు బుర్రా శేషగిరిరావు పంతులు, ఎం. పి. పి. హెచ్. డి. గారు “మహాభారత జిజ్ఞాస”ను గురించి యువన్యాసించెదరు.

హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు శ్రీశ్రీ వేపా రామేశ్వమ పంతులుగారు సభాధ్యక్షుల వహించెదరు.

మద్రాసు నగరమునందలి ఆంధ్రమహాశివయలందరు ఈ సభకు విచ్చేసి ఆంధ్రభారత తీర్థమువారి య శిష్యుల నెరవేర్చుటకు అన్నివిధముల తోడ్పడుదురుగాలి!

కార్యదేవును ఎన్నికలు

కాంగ్రెసు ప్రచారము

మా శేలో వి. చక్రయ్యగారి అభ్యర్థనను బలపరచుటకు గాను నిన్న సాయంకాలము కాంగ్రెసుసభ స్వరాజ్య పక్షముల యాజమాన్యముక్రింద సభజరిగినది. ఎస్. ఆర్యగారు అధ్యక్షులుగా నుండిరి.

ఆర్యగారు ప్రతిపక్షమున హిందూదేశము పురస్కారము నిరసంపదలతో దులమాగధుం డెడినని అప్పటియన్వ వర్ణించి తెప్పి, యిప్పుడు వనసు చాలదుర్లభయం దున్నావని ఎడినను ఈ దురవస్థను తొలగించుటకై అనేక ప్రయత్నములు గావించ బడి వ్యర్థమైనవి. కాని యిప్పుడు గాంధీనామోక్షము ద్వారా రాశిత్వ అసహాయాద్యముముద్వారా వన గమ్యస్థానమును స్వరాజ్యమునకు దారిజూపెను. ఈ గమ్యస్థానముచేరుటకు ప్రథమ సోపానముగా మనసు పురపాలక స్థానిక సంఘములను వశపరచి కొనవలసియున్నది. కావుననే కాంగ్రెసుసంఘమువారు యీ నగరమునందు అన్నిడివిజనలకు తమసభ్యులను స్రుతిర్థులుగా నిలిపిరి. కాంగ్రెసువారి స్వాగత్యగమను గుణవిశేషమును తెలిపినపుడవ మాత్రే ఓటరులెల్ల వి. చక్రయ్యగారిని తమ ప్రతినిధిగా నెన్నుకొనవలెనని అభ్యర్థించు హెచ్చరించెను ఇతలవలె చక్రయ్యగారు చెన్నడును స్వలాభమునకై ప్రజాశేవను త్యజింపరని నుడివెను.

పి. ఎం. ఆదేశపురు నాయకరుగారు పిదప మాట్లాడిరి టి. వి. కల్యాణసుందరం మొదలగువారు కార్యకై మను ముగిసిపాలిటి, ఓటరు, ఓటుఅనునవిషయలకు సరియైనఅర్థములను తెలిపి ఓటుయొక్క విలువను స్పష్టముగ దెలియ రచిరి. ఈఓటులను యిదివరకు ప్రక్రమముగ వివక్షతో నుపయోగించినచో సేతు యీ దురవస్థ యుండుకపోవును. జరిపాయిన దానిగూర్చి వగచిన లాభములేదు.

ఇప్పుడు వి. చక్రయ్యగారి లాటివాని కార్యకై మనుసభ్యులుగా నెన్నుకొనినచో ప్రజలగాంధీభవ్యయు నీడేర గలవనియు, వారు చెప్పించిన పన్నులకు తగినప్రతిఫలము ముట్ట గలవనియు మొదలగువారు బలికిరి.

కోలగోపాలంగారు, వి. చక్రయ్య, ఎస్. సుబ్రహ్మ్యయ్యరుగారు పిదప ఉపన్యసించిరి అభ్యర్థిని ఉపవాసముతో సభముగి నెను. సభ జరుగుచుండగా ప్రతిపక్షల ఏజెంటు ఒకడు గాంధీ గారిని కాంగ్రెసును నిందించుచు సభలో రసాభాసము జేయ నెంచెను. కాని అతను నెటనే తమిషేయబడెను.

మన్యం ఫిరూదీ

(ప్రభుత్వ ప్రకటన)

జూను 16 వ తేదీన బొంబులు మాదిగాడు పట్ట బడిన తరువాత ఫిరూదీదారు లింకెవ్వరును పట్టుబడలేదు వారు తమగ్రామములకు చేరువనున్నట్లు గానించెదరు. వారాస్తానమును పూర్తిగా విడచిపెట్టి పడ్యతాలూకాలోనో లేక పల్లపు భూములలోనో మారి పేర్లతో వ్యవసాయదారులుగా శిథిలవాస మేర్పరుచుకొనినట్లు తెలియుచున్నది. నిరుడు పట్టబడిన ఒక ఫిరూదీదారుడు యిప్పుడు బ్రింజేరి పశువులవానివద్ద పనిజేయుచున్నట్లు గూఢచారిగారు జవాబువెంటున్న ఒక గ్రామస్థునిచే గుర్తింపబడెను. బూచయ్యదొరయు, మరయిరువురును రంగం బోయిట్లు దోచెడిని.

ఇదివరకు పట్టుబడిన ఫిరూదీదారులయొక్కచో, చని పోయినవారియొక్క బంధువులు ప్రవాసముంపబడిరి వారు జూలయ ప్రారంభమున పడువబడిరి. మిగిలినవారు నెలాయన నిడిచిపెట్టబడుదురు.

స్పెషలు కమిషనరుగారు క్రైష్ణ దేవిపేటలో నూలయ 26 వ తేదీన దర్బారుజేసి కెప్టను పి. క్రైష్ణస్వామిగారు, ఏజెన్సీ కార్యములందు వైద్య శాఖాధికారిగారికి గావుబహుదరు ఓరు దుగు సనదు చిన్నము నొసంగిరి. గంతన్న కొరగారిని బట్టి నందరు బహుమతియు, శ్రీరామరాజు బహుమతిలో నొక భాగముమాత్రమును, యితరులను పట్టుకొనుటయందు లోపిపడిన గ్రామస్థులకు బహుమతులను ఓసంగబడినవి. ఉన్నతమాఖిల గ్రామస్థులకు బహుమతులు పెద్దలపలలో 28 వ తేదీన పంచి పెట్టబడినవి. ఈ బహుమతులన్నియు రాజుగారి మరణానంతరముజేసిన సహాయమునకుగా నొసంగబడినవి. అంతముందు గ్రామస్థుల సహాయ మతిస్పర్ధయుగా నున్నది.

గూడెము మన్యమునందు వ్యయులు అనుసరముగా నున్నవి అప్పటినివాసులు మామూలు వ్యవసాయులందు వినుట్లు యున్నారు.

యస్. సుబ్బారాయుడు, డెంటిస్టు నర్సాపురం, కృష్ణాజిల్లా.

సివిల్ జస్టిసుసంఘము

సివిల్ జస్టిసు, పండ్లపాడుగంటలకు పిమ్మట, సివిల్ జస్టిసు విచారణసంఘమువారు, చెన్నపురి హైకోర్టు న్యాయ మూర్తిగ నుండి, మ. రా. శ్రీ టి. వి. శేషగిరి ఆయ్యరు గారిని రహస్యముగ విచారించి, మరల యాదినము, ఉదయము పుకొందుగంటలకు, ఇతరసాక్షుల విచారించుటకు, సమావేశమైరి.

రామ శేషయ్యగారు

తంజావూరు న్యాయవాదుల సంఘముతరపున రామ శేషయ్యగారు, తొలిపట్లగ తాము చెన్నపురికి వచ్చుట చాల కష్టసాధ్యముగ నుండెననియు, కొంతదవ్వ రైలుమార్గమునను, కొంతదూరము, పడవలోను వచ్చితినిని బట్టిరి.

తామిదిన వాఙ్మూలముపై ప్రశ్నింపబడ, వారు, న్యాయాధికారులు, సహజముగ న్యాయస్థానములకు, ప్రతిదినము సహాయమునకుపోక, యలస్యముగా పోవుటవలన, వ్యాజ్యములతీర్మానించుట కతి విలంబము జరుగుచున్నదనియు, నిట్టి యలస్యమును తొలగించుటకు, న్యాయాధికారుల రాకపోకలకు లక్షసహాయమును, రూఢిగ నేర్పరుపవలయుననియు, వారచేయవలసిన యాఫీసుపని, వారు వారు, చేయవలసిన న్యాయస్థానపనినిబట్టి కర్తవ్యాలు చేయవలసినదిగను నుడివిరి. తీర్మానముచేసితిమన్న మాటనాత్రమునకు వాదములేనివ్యాజ్యముల నెత్తికొని, యెక్స్ ప్లైట్ న్యాయములను, మఱియొక దినమునకు తొలగియ్రాయవాడుకమాడ ప్రబలియున్నది. దీనికితోడు న్యాయాధికారులు, ఎంతయలస్యమైనను, తమపని పూర్తియగువఱకు న్యాయస్థానములనుండియ, తగినవిక్రాంతినిచ్చుచు, న్యాయాధికార్లు రాక పోకలకు దగినకాలము, రూఢిగ నేర్పరచిన, పనియధికముగసాగుననిచెప్పిరి. జిల్లాన్యాయాధికార్లును, సబ్ జడ్జిలను, నియమించు విషయము, 100కి 60వోట్లన న్యాయవాదులకేర్పరచి, మిగిలినవారిని, రాష్ట్రీయోద్వోగలనై, నియమింపవచ్చునని చెప్పిరి. పంచాయతీన్యాయస్థానములు చక్కగను, తృప్తిగను, పనిచేయుటలేదనియు, వాని యందుండు సభ్యులు వానితీరినవారుకారనియు సమగ్రలక్షణముండియుపంచాయతీలోనికి తీసికొనుటలేదనియు వారీయభిప్రాయము. పంచాయతీలందు చదివి, సమర్థులైనవారుండవలయును; ఉత్తయందు పక్షము లేర్పడి, యాపక్షములు, కక్షలకట్టి. కలహముల పాలై యుండుటవలన పంచాయతీ న్యాయస్థానములకు బోవు లేర్పడినది. ఉన్నతన్యాయస్థానము (హైకోర్టు) వారికుండు రివిన్యూ (మార్పుదల) చేయవలసికారమును, తాము, తగ్గింపవలయునని యభిప్రాయపడకపోయినను, కొన్నివిషయముల, పక్షములవారిని (పార్టీలను) భయపెట్టుటకు అట్టియధికారమును ద్వనియోగపెట్టబడెనని యభిప్రాయపడిరి. సమ్యముల జారీచేయువిషయము లనుకు తెల్లమని నుడివిరి. ప్రతివాదులు సమ్యముల సంబంధ, సమ్యములజారీచేయువారిసహాయముచే, తప్పించుకొనుచుండిరి; సమ్యములు మొదటిసారి, వెనుకకుపంపబడిన తోడనే, రిజిస్టరు తపాలుద్వార, పంపుటనుచిదనిరి. విచారణ సంఘము విచారణకన్న ప్రశ్నోత్తరములవలని విచారణ మేలుకావనిరి. దివాన్సహూర్ కష్టస్వామిరావుగ రికి ప్రత్యుత్తరముగ న్యాయవాదులే, వ్యాజ్యములను, శీఘ్రముగ, విచారించి తీర్మానింపబడునటుల చేయవచ్చుననియు, నిప్పుడున్యాయవాదులు న్యాయముల సారాంశముల నేర్పరుచుట యంతత్రేధవహించుట లేదనియు చెప్పిరి. వివాదాంశముల తగ్గించు విషయమున న్యాయవాదులు న్యాయాధికార్లుకు సహాయపడవచ్చుననిరి. దివాలా వ్యాజ్యముల నెల్లప్పుడు పనిచేయు నభివృద్ధి రీతివగు ఉండవలసినవని వారి యభిప్రాయమనిరి.

సర్ దేశికాచార్యులవారికి ప్రత్యుత్తరముగ సాక్షి, ఎవరికిగని న్యాయవాదిగ పరిగణింపబడుటకు మునుపే, యేలాటి యభ్యాసముగాని, తయారుచేయు విధానముగాని అనవసరమనిరి. ఇది ముఖ్యపట్టణమున కావలనుండు స్థలముల చాల కష్టమనిరి. తంజావూరుయందు న్యాయస్థానపుబాధ ఎక్కువగుండెను. కాని న్యాయవాదిసంఘమువారు చర్యదీసికొనుట వలన యంతరీచుచున్నది. మునసబుల నియామకము, అన్నితరగతుల న్యాయవాదులనుండి చేయవలయును; మునసబుల వేరుగ తయారుచేయుట యనవసరమనిరి.

శివరావుగారు

రామశంకరాచార్యులవారు న్యాయవాదిసంఘ ప్రతినిధియగు శివరావుగారిని, యధ్యక్షులు ప్రశ్నించిరి. శివరావుగారు న్యాయవాదులనుండి మునుసబుల నేర్పరచుట తృప్తికరముగ లేదనిరి. పనివారుగనుండు న్యాయవాదులకు గలుగు సభ్యాసము నిజమైనదికాదని చెప్పకపోయినను, ఎవరుగాని, మునసబుగ కన్నబడిన పిమ్మట, యొకసంవత్సరము చక్కగ తయారై సంవత్సరంతరము ఒకపరీక్షయందు కృతార్థులు కావలయు

ననియు, లేనియెడల మాడేండ్లలో నాపరీక్షయందు కృతార్థులైనగాని, భూయపరుచుగూడ దనియు వారి యభిప్రాయముగ నూచించిరి. రెండవ యశీలలందు మాడవెచారణ, సహజముగ, దుర్నియోగమునకు కారణము కావనిరి. దేశమున నీభాగమందు సమ్యములు జారీచేయుట కొంత కష్టముగ నుండెను. సహజముగ సమ్యములనుకొనక తప్పించుకొనుపద్ధతియండెను; మొదటిసారి 100 కి 60 సమ్యములే జారీ యగుచుండెను. దీనికి సమ్యములు తపాలుమూలమున, జారీచేయుట, మంచి విధానముననియు, 16 వ చట్టము ప్రకారము, విచారణ నాటి యొక దినమునకు మార్చిన నాదినము సాక్షి తపముండవచ్చుటకు సాక్షివద్ద పూనిపుచ్చుటకు చేసనియు ననిరి. జిల్లా న్యాయస్థానముల దణికిచేయు తీపును లేవనియు, నన్నత న్యాయస్థానమువారు (హైకోర్టు) ఆన్యాయస్థానముల చక్కగ తణికిచేయవలెననియు నుడివిరి. అములజరుపుచుండు స్పృహ, చాలకాలము జరుగుగూడదనియు; వారు ఆరుసంవత్సరముల కాలదోషము పిచ్చుట నొకపాడు నేర్పరుపవలెననియు చెప్పిరి. దివాలావిషయమున, రాష్ట్రీయ దివాలాచట్టమును, మఱింత కష్టసాధ్యముగ చేయవలయు ననిరి. ఉండుక సినయ్య భద్రపరిచి దివాలా న్యాయస్థానమునకు వచ్చువద్దతి యేర్పడినది యనిరి.

సర్ టి. దేశికాచార్యులవారు ప్రశ్నింపరాజమహేంద్రవరమున న్యాయవాదులసంఖ్య జాస్తియనియు, నది ప్రతిసంవత్సరము, హెచ్చుచున్నదనియుచెప్పిరి. క్రొత్తగజేరిన న్యాయవాదులు (జూనియర్లు) చాలకాలమునుండి పనిచేయుచుండు న్యాయవాదులవద్ద సీనియర్ల నొకసంవత్సరము పనినేర్పుకొనవలయునని యభిప్రాయపడిరి. తమజిల్లాయందు, అజిల్లాయొక్క భావయందే పనిజరుగుననియు, న్యాయవాదులకు న్యాయముల సీనికొనివచ్చువారు (టవున్సు) ఆభాగమున లేగనియు వాత్సర్చిరి.

జోగయ్యగారు

బరంపురము పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుగారగు జోగయ్యగారు, సర్ టి. దేశికాచార్యులవారిని ప్రశ్నింప, తమజిల్లాయందు న్యాయవాదులు చాలమంది యున్నారనియు, క్రొత్తగజేరిన న్యాయవాదులు (జూనియర్లు) చాలకాలమునుండి పనిచేయు న్యాయవాదుల (సీనియర్ల) వద్ద, న్యాయవాదులకు న్యాయస్థానముచే పరిగణింపబడక పూర్వమే, యొకసంవత్సరము పనినేర్పుకొనవలెనని తమయభిప్రాయమును వెల్లడించిరి. న్యాయవాదులగు గుమాస్తాలకుమాడ పని నేర్పుకొనవలసిన వారే యనిరి.

తమజిల్లాయందు న్యాయముల దెచ్చియున్నవారు (టవున్సు) వుండినప్పటికిని, వ్యాజ్యములసంఖ్య హెచ్చుగుటలేదని చెప్పిరి. వాయిదాలు, సరియైన కారణములు లేనిదే, ఇచ్చుట వలన వ్యాజ్యములవిచారణ విశంబంజరుగుచుండెను. మునుసబులు దయనువీడి, యెక్కుడు దృఢమనస్కులై యుండవలయును. వాయిదాలనిచ్చుట, దానివలన విచారణా విశంబంజరుగుట, సరియైన న్యాయవిచక్షణ నుపయోగింపక పోవుటవల్ల నని చెప్పటకు వీలులేదనిరి.

ఏదైన నొక యొరిజనల్ న్యాయము విచారణ కెత్తుకొని నపుడు, పూర్తియకవరకు, వేరుపనిచేయక, దానినేవిచారించి తీర్మానింపవలయును. త్రైమాసికలెక్కలలో నింతపని పూర్తియైనదని మాపుటకు మునసబులకుండు వాంఛయే న్యాయముల బలమారు వాయిదా వేయుటకు కారణము; ఆస్పీలుచేయు అధికారము, ఎంతమాత్రము తగ్గింపగూడదని తమసంఘమువారి యొక్క యభిప్రాయమనిరి. ఆస్పీలులకేయ నీయవచ్చునా, మాడదా యనుటనుసరిపరుచు న్యాయస్థానము(అడ్మినిస్ట్రేషన్) అనవసరమైన యప్పీళ్ళను కొట్టివేయును. వలసినయెడల న్యాయవాదులనే, తాము పంపు ఆప్పీళ్ళ న్యాయమును, వాస్తవమును, నూచించువత్రము నొక దానిని, ఆస్పీలుతోమాడ పంపునటుల కోరవచ్చును. అములజరుపుటకు వచ్చు అర్హిల విషయము, ఇప్పుడు కాలదోషమున కేర్పరచియుండు కాలమును తగ్గించుటగాని, హెచ్చించుటగాని వారికి సమ్యుత్తరమనిరి.

ఇంతటితో నాదినమునకు సభ ముగిసెను.

* * * * *
సేటివీచారణ

గౌ|| న్యూ|| మహాస్వామి శాస్త్రిగారు మహారాష్ట్రపాలయికోర్టు రిజిస్ట్రారు బల్లగుగారి సాక్ష్యములను నిన్నసాయంకాలము రహస్యముగా విచారించినపిదప కమిటీవారు మరల నేడు 11 గ సమావేశమైరి.

ప్రీ డరుగుమాస్తాల సంఘాధ్యక్షుడు. మహారాష్ట్ర పక్షిలుగూడ సమస్తాయుగం ఎ. రంగారామగారి సాక్ష్యము ప్రభువుమున విచారించబడిరి. తనసంఘములో 50నుండి 60 మందిగలరని, సాక్షి తెలిపెను.వకీలు గుమాస్తాల శిక్షణయందు ఢిల్లీయ్యవేతనములను గూర్చి అయనఫిర్యాదుచేసెను.వారికి విద్యా

జ్ఞానములేగలవలెను. కోర్టులోని ఆచరణకు సంబంధించి వారి కొక పరీక్ష చేయవలెను. ఆపరీక్షలు తనసంఘమువారు జరుపవలెననియు గోరెను. ఈప్రీక్షకుమాస్తాల లెక్కపెట్టినవో కేసులను ఎక్సార్లయిన ఆలస్యము చేయగలుగును. సాక్షిలు లేరువని ముందుగ జరగవలెనని గోరినవో ప్రీక్షగలకేగాక వారిగుమాస్తాలకు గూడ వర్గియు వలెను. గామస్తాను చెల్లింపవచ్చునో పాక్షిగానివని పూర్తిగాదు. గావున యిట్టియ్యింది తొలగించవలెనన్న చకిలుకు చెల్లింపుకీసులోను రి వంతు చొప్పునపాక్షిలు గుమాస్తాలకు చెల్లింపునకు విర్వాటులు జేయవలెను. దానినిపక్షిలుకిచ్చు దానిలో చేర్చగూడదు. వకీలుగుమాస్తాలకు రూ. 30వేలవ మిచ్చెదరు. కాని వారు వైగా చాలవలయు గడింతురు. గామ్యమెంటులు అచ్చువేయించుటకు చాల భనము వెచ్చింపవచ్చును. వాటివచ్చువేయించ నవసరములేదు. అచ్చువేయించుటయందు కొంత భాగము ప్రీక్షగల సహాయమున జిల్లాకోర్టునందే జరుగగలవనియు, మొదటిఅశీలు కోర్టుకంపునపుడు క్రిందికోర్టు తీర్పులను ప్రైపుజేయించినజాబునని సాక్షి చెలిపెను.

సుధుర వకీలుగుమాస్తాల ప్రతినిధి వైద్యనాథయ్యగారు రెండవసాక్షి. గుమాస్తాలకు తగిన శిక్షణలేదని చెలిపెను. ప్రస్తుతము కేసుల ప్రాముఖ్యత గణింపక విచారణకే దలచుచుండురు. జిల్లా మునసబులను తరచు మార్చుచుండుటలేదను, వకీళ్ళుగా నుండునపుడు పార్టీలయెడలను, ప్రజలయందును సానుభూతిలేనివారిని ముససబులుగా నియమించుచుండుటలేదను, కేసులు విశంబంజరుచుండునని చెలిపెను.

పిదప ఎన్. రామస్వామి శాస్త్రిగారు, నాగపటము మునసబు జడ్జిగాగును, మహారాష్ట్ర భూస్వాములసంఘము ప్రతినిధి ధర్మనాథరావుగారును, కాకివాడ వకీలు డి. బి. డి. శేషగిరిరావుగారును, కె. వి. క్రీష్ణస్వామిఆయ్యరు, హైకోర్టు వకీలుగారును, విచారించబడిరి. వీరి సాక్ష్యముల వివరములు సోమవారమువాడు ప్రకటింపబడును.

డి. బి. టి. రంగారామగారు

కొలంబోలో దిగిరి

కొలంబో, ఆగష్టు 9:—భారత శాసనసభ డెప్యూటీ ప్రెసిడెంటు డి. బి. టి. రంగారామగారు ఇండియా కాలనీల కమిటీలో లండనులో బనియైనపిదప నేడుమి మిచు దిగిరి. కొలంబో వహాళయపారులు స్వాగత మొసంగిరి. ఆదివారము సాయంత్రము వారు హిరంగనగల్లో నుపస్థానించెదరు. సోమవారము సాయంత్రము భారతీయులు తోటనిండు గావించెదరు. (అ. ప్రె.)

తిమ్మరువాయువుకు అమోమనైన నివారిణి.

నేను గడచిన మూడు సం|| రములనుండి నాశరీరమునందున్న కీళ్ళన్నిటియందును తిమ్మరువాయువుచేగు తీవ్రమైనట్టియు, సహింశరానట్టియు బాధయంతు. అందుచే నాకు ఆకలి లేకపోవుటయేగాక నిద్రలేకనే అనేక రాత్రులు గడచినవి.

నా బరువుగూడ తగ్గెను. నా ఎముకలు అన్నియు బాగుగా కంకాళమువలె అగపడుచుండెను. నేను బ్రతుకుదునను ఆశగూడ లేకపోయెను. ఇంతటిబాధతో జీవముతో నుండుటకంటె మరణించుట మేలని కొన్ని వేళందు నాకుతోచుచుండెను. నేను అనేక ఐ. ఎమ్. ఎస్ జరిక్కు నిచ్చిన ఘనవైద్యుల వద్దనుండి కూడ చికిత్స చేసికొంటిని. తుదకు తాత్కాలికమైన గుణముకూడ లేకపోయెను. నాఅన్య షవశమున ప్రస్తుతము చెన్నపురము జారి టెను, అక్కివియల్ వీధిలో నెం 72 రు యింటిలోనున్న పంజిత స్వామి శ్రీనివాస అయ్యంగారివద్ద చికిత్స చేయించుకొనవలెనని నాకు ఆకస్మాత్తుగా తోచినది. ఆప్రకారము శిక్షణమే వారివద్ద చికిత్స పారంభించితిని. అతిన్యాయకాలములలోనే అనగా 20 దినములలోనే నావ్యాధినివారు అత్యుత్సాహముగా బాగుచేసిరి. ఇప్పుడునేను నూతనముగా మారితిని. మునుపటి ఆరోగ్యము, పుష్టి కలిగినవి. నా బరువు కూడ మిక్కిలిపెచ్చెను.

మిస్. యు. హాలెండు, 9.8.24. "ఎల్లెస్ బర్గ్" ఆరథూక్ కోడ్డు. రామపురము, మద్రాసు.

వృత్తాంతలేఖలు

విలేఖకులకు సూచన

మ. సు, క. సూ. చా, (అపత్రికకే వ్రాయుడు) డి. ఎల్. జో, టి. యస్. ఉ, (అదానికగ ప్రమరింపుడు) ఆ. న. రె, (అచార్యులవారికి స్వయముగా పంపండి) సి. హెచ్. గౌ, పి. యస్. కా, పి. జో, పె. వెం. రా, అసహాయవాది, పి. హెచ్. జి, ఇ. శం. కా, కే. పీ, తు. ల, య. వెం, వి. టె.గు, (రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘకార్యదర్శులకు వ్రాయుడు) ప్రకటింపజాలము. ఆం॥ ప॥ సం॥

త్రు ని
(ఒక విలేఖరి)

కాంగ్రెసుసంఘము

శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తి, డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యం తిరుమలరావుగారు నిన్న తునితాలూకా కాంగ్రెసు ఎన్నికలను విచారించుటకయి వచ్చి రికార్డును పరిశీలించి పార్టీలవాఙ్మూలములను, సాక్షుల సాక్ష్యములను విని వెనుకటి ఎన్నికలనే ఖాయపఱచినట్లు తీర్పునిచ్చినారు.

ఖద్దరు

ఖద్దరు వర్తకులయొద్ద నున్న ఖద్దరును ఇదివఱకుపుచ్చుకొనువారు లేక నిలువజేసినందున క్రొత్తఖద్దరు ఉత్పత్తియగుట లేదు. అందుచే వర్తకులకాయాసమున్ను, వడ్డీనష్టమున్ను, కూలీలకష్టమున్ను నివారించుటకుగాను వీరుప్రతిఖద్దరువర్తకునియొద్దను

4 లేక 5 వందల రూపాయలవరకు చొ॥ సూ రం ప గోవిందరాజులు, సేనాధిపత్యం వెంకటాచార్యులు, కొత్తు అంబయ్యశాస్త్రిలుగార్లయొద్ద తీసికొనినారు. వీరు వెంట్రు ఖద్దరుస్తోర్సు కాకినాడలో సెలకొల్పినారు. ప్రతివారము తీసికొన్నను తుని మార్కెట్టులో ఈఖద్దరు ఇంతకన్న హెచ్చుగా వీరికి లభింపగలదని వీరిప్పటికి గ్రహింపగలు పెంతయు శుభప్రదము.

లోకల్ బోర్డులు

వీటిని కాంగ్రెసుసంఘసభ్యులచే నాక్రమింపజేయుట మాజిల్లాసంఘమువారు సాంబమూర్తిగారిని కోరియుండుటచే మతాలూకా బోర్డులో ఖాళీయైన 1 స్థానమును పూర్తయెట్లై యీవెలలో రాసున్న 11 కేడీని ఇక్కడనే జరుగ నన్నయెన్నికలలో కాంగ్రెసుపక్షావలంబు లగువారి నొకరిని నిలువజెట్టులననికూడ నిర్ణయించుకొనియే సాంబమూర్తిగారు వచ్చి నట్లు తోచుచున్నది. తుని సర్కిలులో ఓటర్ల 800 ఉండురేమో. ఇందులో తునిపట్టణమున 300 వజ్రుండురు. మిగిలిన 500 లున్న పల్లెటూళ్లలోని రైతులు. ఎన్నుకోవలసినస్థానము ఒకటి. ఆభ్యర్థులు 5 గరు.

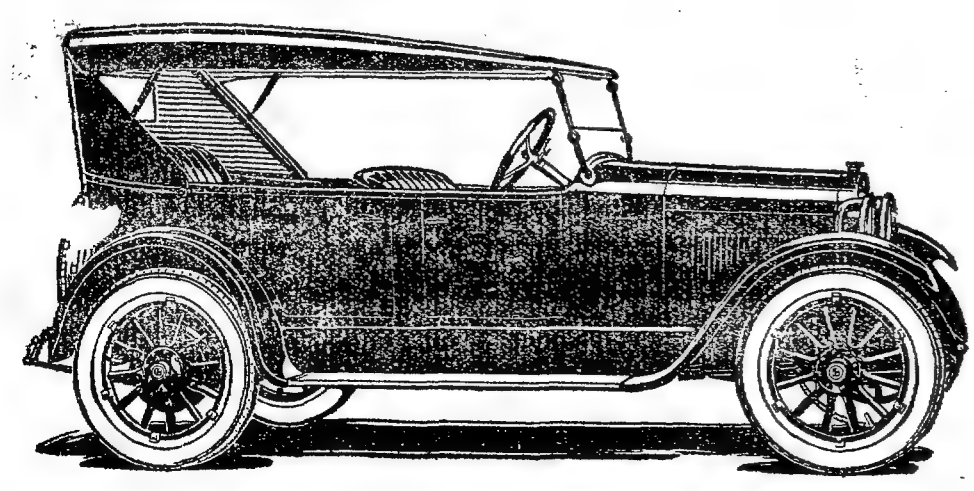
1. శ్రీ మిర్జా నల్లపరాజు అమృతరామరాజుగారు తుని, 2 ఈరంకి నూర్యనారాయణమూర్తిగారు తుని. (వీరు కాంగ్రెసు కార్యదర్శులు) 3. జోన్నలగెడ్డ నారాయణమూర్తిగారు హంసవరం. (వీరు కాంగ్రెసుపక్షావలంబులు) 4. యర్రమిల్లినూర్యనారాయణమూర్తిగారు ఒంటిమామిడి (వీరు ధూనాంధారులు) 5. బూర్లి గురుమూర్తిగారు (బెండపూడి) వీరు వర్తకులు. శ్రీ సాంబమూర్తిగారు ఇంకొక 4 గరు ప్రచారకులను రప్పించి పూర్తిగా దీక్షతో పనిచేయునెడల కాంగ్రెసు మెంబర్లు తప్పక విజయము నొందగలరు.

బురదనీళ్లు ఉండుచోట్ల

ఓవర్లాండు - 91 బాగుగా పోవును - ఎల

- (1) ఇంజను పెద్దది. దానికిగల మాగ్నెటోకు అధికశక్తిగలదు. చాలా ఎత్తులోనుండును. (భూమినుండి 35½ అంగుళముల ఎత్తుగలది.)
- (2) నూనెచే నడుపు బడు క్లచ్చి మూయబడియుండును. నీళ్లు లేక బురదవలన దానికేలాటి చెఱుపు కలుగదు.
- (3) మూడు స్ప్రింగులు ఉండుటవలన చక్రమురు నిలుపుటకు మిక్కిలి అనుకూలముగా నుండును.
- (4) వెనుక చక్రముండు ఇరుసు గట్టిగానుండుటచే పల్లపు భాగములందు పోవునప్పుడు అపాయములన్నియు తప్పిపోవును.
- (5) బాడి స్టీలు ఎనామెలుతో చేయబడినది. మెత్తలు, జాలరులు, సీట్లు మొదలగునవి వేఱుగాతీసి శుద్ధముచేయుటకును, ఎండబెట్టుటకును వీలుగానుండును.
- (6) బండిసామానులన్నియు చేరి మొత్తముమీద మిక్కిలి తేలికగా నుండుట మిక్కిలి విశేష విషయము.
- (7) మితవ్యయమునకు, నమ్మకమునకు దీనికి సమానమైన దేదియులేదు.

ఇప్పుడే ఓవర్లాండుకు ఆర్డరును పంపుడు - తక్షణమే యివ్వబడును.

బ్లాకు ఎనామెల్, మాగ్నెటో,
5 పెద్దకార్డు టైరులు, ట్యూబులతో
సహా ధర రు. 3400
ఫ్ల్యాట్టరి (వాటరి) మాడల్
ధర రు. 3150

అడిసన్ అండు కో., లిమిటెడ్, మదరాసు.

అడిసన్ అండు కో., లిమిటెడ్. కార్టరు అండు కో., ట్రేన్సు అండు కో., జ్యో ఓక్సు.
బెంగళూరు. తిరుచనాపల్లి. కోయంబుత్తూరు. ఉదకమండలం.

జాబులు

శ్రీ గుంటూరు అన్నదానసమాజం
కడచిన జాలయి నెలాఖరువరకు మామూలుసంతర్పణలు
: 392 మంది బీదలకు భోజన మొసంగబడెను.
న్యాయతి హనుమంతరావు,
కార్యదర్శి.

ఆదవాని మ్యూచుయల్ బెనిఫిట్
వరనెంటుఫండు లిమిటెడ్డు

41 వ సీరియడ్డునకు రొటేషన్ ప్రకారం భారీపడిన పై
గోదాలను భర్తీ చేయుటకు ఫండు రూ. లక్ష ప్రకారం షేరును
న్యూ డిపాజిటును కట్టి 1924 సంవత్సరం ఆగస్టు నెల 15 తేది
గాయంత్రం 5 గంటలలోగా కేక్రటిగారిపేర దరఖాస్తుల
సంపుటవచ్చును. 1924 సంవత్సరం ఆగస్టు నెల 24 తేది మధ్యా
హ్నము 1 గంటనుండి 5 గంటలవరకు షరతు డైరెక్టర్ల మరియు
కేక్రటిగారి ఉద్యోగములకు ఎలెక్షన్ జరుపబడును.

కడచిన ఎలెక్షన్ జనరల్ మీటింగులో మిస్టర్ కె.
రామచంద్రారావు అట్లా బల్లారి కొన్ని పెక్సికల్ అబ్జక్షన్స్
నులు కనుపరచినందున జనరల్ బాడివారి మనోప్రకారము కనుపరచ
బడిన తేదీకి ఎలెక్షన్ పూర్తిగా మార్చినారు. లిమిటెడ్డుకా
ర్యు గనుక క్రేడా పేక్షలుగలిగిన మహాజనులు గ్రామవాసులయి
నగుగాని లేదా ఇతర గ్రామవాసులయినను గాని పైమేరకు
గొక్కుగలవారై దరఖాస్తుల నుంచుకొని లిమిటెడ్డు కక్షసర్దు
ర వృద్ధికి దెచ్చుటకు డైరెక్టర్లు మరియు కేక్రటిగారి ఎలెక్షన్ కా
బడుదురని ముఖ్యోద్దేశము.

ఫండుకు షేరుహోల్డర్లుగా నుండువారు జాగరూకులై
ఫండు ఊర్జితస్థితికిని మరియు షేరుహోల్డర్ల షేమస్థితికిని
పాటుపడు మహానుభావులను ఎలెక్షన్ చేయుదురుగాక.

ఆదవాని } ఒక షేరుహోల్డరు.
4.8.24 }

లేటు శ్రీమండా మాణిక్యముగారి
బీదవిద్యార్థుల వ్రచితభోజనవసతి
గృహము-వివరాలు

మాపట్టణములో మహారాజశ్రీ మండా మాణిక్యంగారు
అనుజ్ఞై ప్రముఖులు ఒకరుండెడివారు. వారికి పుత్రసంతానము
లేనందున తమ ఆస్తిసంతమ ధర్మకార్యముల కొరకు వినియోగ
పరచబడిన తమ స్నేహితులైన మహారాజశ్రీ గుత్తా రామయ్య
గారిని సలహాఅడుగగా అన్నదానమునకై వినియోగపరచుట
ఉత్తమమని సహా యిచ్చినపిమ్మట ఆమోదించి తమతాలూకు
మూడు 80000 రూపాయల కిమ్మకుగల స్థిరచరాస్తులకు మహా
రాజశ్రీ గుత్తారామయ్యగారిని మహారాజశ్రీకవులారాభినాది
గారిని మహారాజశ్రీ అద్దేపల్లి చన్నయ్యగారిని బ్రష్టీలగా సేర్ప
రచి అన్నదానము చేయవలసినదిగా వుయిలువ్రాసి ఆస్తిసంతయు
బ్రష్టీలలో మహారాజశ్రీ గుత్తా రామయ్యగారి ప్యాక్షనము చేసి
వరలోకగతులై కాశ్యతక్రీ గాంచిరి. అటుపిమ్మట మాణిక్యంగారి
జ్ఞాతులు బంధువులు జరిపిన సివిల్ క్రిమినల్ చర్యల నన్నిటిని
పిచ్చుతో పట్టుదలతో నెదిర్చి అన్ని కష్టములకోర్చి యాసక్రము
నిలువజేర్చినందులకు మహారాజశ్రీ గుత్తా రామయ్యగారు ఎంత
యు ప్రశంసార్హులు. బీదవిద్యార్థుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులు. ఈ
సత్రము 1918 సం॥ స్థాపింపబడి యిప్పటివరకు మూడు 4, 5
ఆయా ఈతరగతులలో చదువు బీదవిద్యార్థులకు వ్రచితముగా
భోజనమిడుచు జయప్రదముగా సాగుచున్నది. ఈ సత్రమునకు
నూపరువైజుగానుండి ప్రతిదినము విద్యార్థులభోజనసదుపాయ
ములు సరిగాసర్పాటుచేయుచు విద్యార్థుల కష్టసుఖములు గను
గొనుచున్న మహారాజశ్రీ గుత్తా వెంకయ్యగారు ప్రశంసార్హులు.
ఈ బ్రష్టీలలో నొకరుగు మహారాజశ్రీ అద్దేపల్లి చన్నయ్యగారు
తమపదవిని వదులుకొనిరి. ధర్మార్థులు తామున్న స్థలములలో
ఇట్టిసత్రములను స్థాపించి బీదవిద్యార్థులను పోషించి సత్కీర్తి
వడయుదురుగాక.

కొలును పోతరాజు.

వరదల బాధితులకు సానుహిత

కాకినాడలో సభ
(25వ లోఖి)

కాకినాడ, ఆగస్టు 7:— దక్షిణదేశములో అపరిమిత
వరదలచే బాధితులైన వారియెడల సానుహితని తెల్పుచు కా
కినాడ పురపాలక సంఘమువారు రూ. 250 ల విరాళమిచ్చుట
కు తీర్మానించినట్లు ఇదివరలో తెలియజేయబడెను. ఇంకను
విశేషముగ పంపించవలెనన్న యుద్దేశముతో బహిరంగసభ
నిన్న సాయంకాలము పురమందిరమున గావింపబడెను. దీనికి
సమావేశకర్త దివాన్ బహదరు కొమ్మిరెడ్డి నూర్యనారాయణ
మూర్తి నాయుడుగారు. ఈసభకు వచ్చినపెద్దలు చాలెక్కువ.
సభను అగ్రాసనాధిపతిగా రావుసాహెబు దేవరకొండ సుబ్ర
హ్మణ్యంగారిని ఎన్నుకొనిరి. సభ స్వల్పసంఖ్య గలదైనప్పటికిని
రూ. 200 లు వెంటనే చందావేయబడెను.

ఈ క్రింది తీర్మానములు చేయబడెను:— (1) ఈ రా
జధానిలో వివిధప్రదేశములలో ఉపద్రవకరమైన వరదలవలన
బాధపడిన సోదరులయెడల ఈ సభవారు తమ విశేషసాను
హితని తెలియబరచుచున్నారు. ఈ బాధితుల సదుపాయము
నిమిత్తము విశేషముగా విరాళము లియ్యవలసినదని యీకాకి
నాడపాలకులు, యీతాలూకా ప్రజలను, ఈమండల జిల్లా బో
ర్డును, తాలూకా బోర్డులను, చేబర్న ఆఫ్ కామర్సులను
హెచ్చరించుచున్నారు.

(2) ఈ తక్షణమే చందాల పట్టికను పెట్టుటకును, పై
తీర్మానమును అమలులో పెట్టుటకు 15 గురు సభ్యులుగల ఒక
సంఘమును ఏర్పరచుటకును, తాలూకాలో వసూలు చేయుటకు
మరికొందరు సభ్యులను చేర్చుకొను సధికారము ఆ సంఘమున
కిచ్చుచు తీర్మానించడమైనది. (సభ్యులపేర్లు పదలీవేయడ మై
నది.) సంఘమునకు కార్యదర్శి పాతశెల్లి వెంకట్రామయ్య
గారు.

(3) ఈ సంఘమువారు నిర్ణయించుకొను ప్రకారము
అప్పటప్పటికి వసూలైన సొమ్ములు ఆయా రిలీఫ్ కమిటీలకు
పంపించుటకు తీర్మానించడమైనది.

(4) రిలీఫ్ కమిటీలకు చెల్లించేవరకు వసూలైన సొమ్ము
లు గోదావరి జిల్లా కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకు కరెంటు
అకౌంటులో వేయుటకు తీర్మానించడమైనది.

కావలి బోర్డున్నత పాఠశాల

ఇదివరలో ప్రధానోపాధ్యాయులగు మ-రా-రా-శ్రీ
అత్తిలి గురుమూర్తి పంతులుగారు అచటినుండి మార్పుజేయ
బడిరని వినుట యెంతయు మాకు శోచనీయమగు వార్తయై
యున్నది. 1915 సం॥ నుండి వారచట తమ పదవియందుండి, ఆ
పాఠశాలవిషయమున నేమి, తన విద్యార్థుల యభివృద్ధియందేమి
వారు పుచ్చుకొనిన జాగ్రత్తయును అభిలాషయును యింతయుని
కెప్పతరముకాదు. వారు తొలుత అసంపూర్ణస్థితియందుండిన
సెకండరీ స్కూలు (Incomplete Secondary School) ను
ఉన్నత పాఠశాలనుగాచేసి, అత్యున్నతపదవికి గొనివచ్చి రాజ
ధానియలదెల్ల పేరెక్కినపాఠశాలలో నొకదానిగా నొనరించినం
దులకు వారిశిష్యులగు మేమును, పురవాసు లెల్లరను, కృత
జ్ఞులము.

పాఠశాల ప్రస్తుతాన్నత్యమును వారివలననే పొందిన
దనియు నేచొకరివల్ల యీస్థితి నందలేదనియు నొక్క చెప్ప
గలము. ఇట్టిసత్ర కీడ్చుకొనివచ్చిన మాప్రధానోపాధ్యాయులు
యీసమయమున దానిని వదలివేసి కెల్లుచున్నారని మాకు చాల
చింతగానున్నది. ఎటులయినను తమకు రాబోవు ఎక్కువవేతన
ము ననుభవింపగలరనుత్పత్తిచేతను వారు ప్రవేశించు పాఠశాల
యట్టి యాన్నత్యమునకే రాగలదను కోర్కె మేము వారిని
సంతోషపూర్వకముగా పంపగలుగుదు మను ధైర్యము కలుగు
చున్నది. కాలపరిమితి లేనందున వారికి మే మివ్వవలచుకొన్న
కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనములు వారికి ప్రస్తుత మివ్వజాల
కున్నాము.

వారు పెట్టినతరువాత పాఠశాలకు వారివంటి బోధార్య
స్వభావులను, అట్టి విద్యావైఫల్యము గలవారిని ప్రధానోపా
ధ్యాయులుగ జిల్లాబోర్డువారు నియమింతురని బోర్డువారిని
వేడుచున్నాము.

కావలి బోర్డున్నత పాఠశాలయొక్క

ప్రత్యేకవిద్యార్థులు.

మహారాజాజము

నే నుక వైశ్యుడను. నావృత్తి వర్తకము.
నేను ప్రస్తుతము మద్రాసు, గోవిందప్ప నాయక
విధిలో కాపురమున్నాను. నేను గడచిన రెండు
సంవత్సరములనుండి తీవ్రమైన అతిమూత్రవ్యాధిచే
బాధపడుచున్నాను. నామూత్రముయొక్క స్పెసి
ఫిక్ గ్రావిటి సంఖ్య 1036 గా నుండి, మూత్రము
నందు తీపును, శ్వేత ధాతువును
(ఆల్బుమెన్) అమితముగా నుండెను. నేను అనేక
ఆంగ్లవైద్యులయొద్ద బాధమును సేవించితిని.
మిక్కిలి కఠినవశ్యము చేయవలసినట్లు వారు నాకు
సలహానిచ్చిరి. ఆ ప్రకారమే చేసితిని. కొన్నిసంవ
త్సరముల క్రిందటనే వరియన్నమును, కాఫీని
మానితిని, నావ్యాధికించెముకూడను కుదురలేదు.
లేక నామూత్రమునందుండు తీసి, లేక శ్వేతధాతు
వు లేక స్పెసిఫిక్ గ్రావిటి యేమాత్రము తగ్గలేదు.
నేను మిక్కిలి నిరాశచెందితిని. తుదకు కృష్ణా
పుర నివాసియును ప్రస్తుతము మద్రాసు అర్బిని
యన్ విధి, నెం 72 గు గృహములో నుండు వండిత
స్వామి శ్రీ వివాన అయ్యంగారివద్ద 8-7-24 తేది
నుండి చికిత్స ప్రారంభించితిని. సదరు తేదీనుండి వరి
యన్నమును కాఫీని పుచ్చుకొనుచున్నాను. వారు
అతి స్వల్పకాలములోనే అనగా 15 దినముల
లోనే నావ్యాధిని పూర్తిగా బాగుచేసిరి. ఇప్పుడు
అనేక ఆంగ్లవైద్యులు నామూత్రమును పరీక్షించి
క్రమముగానే యున్నదని తెలిపి.

1442

(నకటన) టి. వరదరాజులు చెట్టి,

209 గోవిందప్పనాయకవిధి, మద్రాసు, 26-7-24.

వారిసలహాకట్టుము రు. 15-0-0

పత్రికాధిపతుల సమావేశము

ఆంధ్రభాషలో బ్రకటికములను పత్రికలనుగూర్చిన పలువిషయముల జర్పించుట కుంచినది కొందఱు పెద్దలు నుడువుచుండుటచే నీసమావేశమును ఇక్కడ జరుగజేపు ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తుతోబాటు జరుపదలచియున్నాము. ఇట్టిసభ కొంతకాలముక్రిందట గుడివాడలో జరుపబడినది. నేటివరకు దానిని దలపెట్టినవారే లేరు. ఈసభ చాల అవసరముగా కనబడుచున్నది. పత్రికాధిపు లేయేవిషయముల జర్పించబూనికోమారు ముందే తెలిపినచో కార్యక్రమపట్టికను నిర్దేశపరుపగలము. తేదియు సభ్యులను ముందు తెలియబరచగలవారము.

తెలుగు } ఏలూరుపాటి రామభద్రయ్యనులు,
ఎ.కె.ఆర్ } సారస్వత సర్వస్వపత్రికాధిపతి.

భవిష్యత్తు

భూకంపములు, తుపానులు

(నేటూరి-ప్రభాకర శాస్త్రిగారు)

యస్. ఆర్. బి. వెంకటాచలపతి అయ్యర్ అనువాద (28 జూలై ఆంధ్రపత్రిక, లోకకళ్యాణము, అనువాదము చూచి) ఈక్రింది విషయములను చెబుచున్నాడు.

“ఈక్రీస్తు 12 తేదీకితర్వాత, పెప్టెంబరునెల ముగియు లోగా, ఇండియా, అరేబియా, టర్కీ, ఆస్ట్రేలియా, ఫ్రాన్సు, ఐర్లండు, ఇంగ్లండు, దేశములందు భూకంపములు కలుగగలవు. హాలెండు, జర్మనీ, చైనా, దేశములందుగూడ కలుగవచ్చును. పయనమయమందే ఇండియా దక్షిణాగ్రమునండి యారంభించి ఇండియా, సింహళము, బర్మా, దక్షిణచైనా, దేశములందు తుపానులు (Storms) రాగలవు. పెప్టెంబరుకు మీద పసిఫిక్ మహాసముద్రములో భూకంపములు ఏర్పడి భూభాగములు బయల్పడగలవు. ఈక్రీస్తు 14 తేదీని రానున్న చంద్రగ్రహణమునకు సంబంధించినమాధులు కొన్ని ముందు తెలుపనగును.”

నెల్లూరుజిల్లాకల్లుపాటలు.

పాటదారులు లేకఆగిపోవుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

కావలి, ఆగస్టు 9:— గూడూరులో 12 రెండవరకం చుకాములు మాత్రము చిన్న మొత్తములకు కొనబడెను. మిగిలిన 20టికిని పాటబాడువారు లేకపోయెను. కావలిలో 15వ మాత్రము చిన్న మొత్తములకు కొనబడెను. మిగిలిన 20టికిని పాటబాడువారు లేకపోయిరి. పాటత్రులచేయబడినవి. కావలిలో లూకాబోద్దుకాంగ్రెసుప్రచారకులు జేయు మధ్యపానవిషేధ ప్రచారము చాలజయవంతముగ నున్నది. కరపత్రముల పంచివేట్టియు, ఉపన్యసించియు ప్రచారము జేయుచున్నారు. కాంగ్రెసు ప్రచారకులు ఉదయగిరి, కనిగిరి, కందుకూరులోని పాటలపట్టికిపోయెదరు. (తెలివార్)

సంగీతమహాసభ

బెల్లూము, 1924

బెల్లూముమహాసభ, సంగీత ఉపసంఘము కార్యదర్శి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—39 వ దేశీయ మహాసభయొక్క సంగీతశాఖ ఉపసంఘమువారు 3-8-24 వ తేదీని మైసూరులో సమావేశమైరి. మహాసభాసమావేశముసరికి రెండు స్వాగతసీతములు (ఒకటి సంస్కృతమునందు, రెండవది కన్నడ భాషలోను) రెండు జాతీయ గీతములు కన్నడ భాషలోను తయారగు నట్లు ఏర్పాటుజేయుటకై కార్యదర్శి మద్దెవడగుగారిని నియమించిరి.

పి. నరసింహయ్యగారు ఎం. ఎల్. సిగారును, కె. వెంకటప్పయ్యగారు గానవికారదులను, డి. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు, కళాశాల ఉపాధ్యక్షులునుగూడి గానపండితులందరిని జూచి వారిని బెల్లూము మహాసభ కావ్యనిందినభను జయప్రదముగ జేయవలెనని కోరబడిరి. కార్యదర్శి అందరు పాటకులకు ఆహ్వానములనంపును. ఆహ్వానింపబడిన పాటకులందఱకు ప్రయాణ భోజనము ఖర్చులు ఉపసంఘమువారే భరింతురు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

ఆగస్టునెల 9-వ తేది శనివారము

Table with market prices for various goods in Chennai. Columns include item names (e.g., rice, oil, sugar), quantities, and prices in rupees and paise.

మోహరంపండుగలు

అల్లరులు జరుగకుండు బాగ్ర త్రవడుట అహమ్మదాబాదు, ఆగస్టు 8:— బోరాలకును మహమ్మదీయులకును క్రిందటి రెండు మొహరములప్పుడును అల్లరులు జరిగి యుండుటచేత యీసారి కాలిపురూ డివిజనులో ననేక చోట్ల పోలీసుపారా యుంచబడెను. కాలిపురూచావులో నభిషేకసైక్లరు అండ్లెసరయ్యగారిక్రింద పోలీసువారు చంద ధరులగ ను జరిగిరి. (ఆ. పే)

కావలెను

మిక్కిలి లాభకరమైన కమిషన్ వీజన్స్ వ్యాపారము నకు ధనమునిచ్చునట్టి ఒకభాగముడు కావలెను. నెల 1-కి రూ 1000 లకు తక్కువలేని లాభమునకు పూచియివ్వబడును. బుసి నెస్.

C/o. ఆంధ్రపత్రిక తపాలపెట్టెనెం 212 మద్రాసు.

బహుమూత్రవ్యాధికి అమోఘమైన ఔషధము

నే నోక ఆదిద్రావిడను. మైసూరుకు చేరిన కోలూరు బంగారుగనులలో కంట్లాక్టరుగా నున్నాను. అతిమూత్రవ్యాధిచే చాల బాధపడుచుంటిని. ఒక సంవత్సరము క్రిందట స్వారకము తప్పి దిగువపడితిని. నేను అనేక ఆంగ్లవైద్యులవద్ద నుండి ఔషధములను సేవించియు గుణము లేక పోయెను. మిక్కిలి కఠినపథ్యము చేయుచుంటిని. వరియన్నమును పూర్తిగా మానివేసితిని. అట్లుండియు నాజబ్బు మిక్కిలి హీనస్థితికి వచ్చెను. నేను బ్రతుకుదునను ఆశకూడ లేకపోయెను. కృష్ణాపుర నివాసియును ప్రస్తుతము మద్రాసు జార్జి టౌను, ఆర్మీనియను వీధిలో నెం 72 రు గృహమునందు పండిత స్వామి శ్రీనివాసఅయ్యంగారు చేయుచున్న అద్భుతచికిత్సలను గురించి వినినందున నేను వారివద్దకు 19-6-24 తేదీన వెళ్లి ఈ అపాయకరమైన వ్యాధినుండి నన్ను రక్షించవలెనని వారిని ప్రార్థించితిని. వారి ఔదార్యమునకు అనేకవందనములు. తత్తణమే పశ్చాత్తాపము చెంది తండ్రివలె మిక్కిలిప్రీతితో నాకు ఔషధము నిచ్చుటకు ప్రారంభించిరి. వారిచికిత్సలో 12 దినములుంటిని. కఠినపథ్యము లేదు. నేను వరియన్నము మత్స్యములు, మాంసము మొదలగు వాటిని మామూలుగానే భోజనము చేయుచున్నాను. అనేకమంది ఆంగ్లవైద్యులు నామూత్రమును పరిశోధించి అందులో టీపిగాని లేక శ్వేతభాతువు(అల్ బుమెన్) లేదనియు స్పెసిఫిక్ గ్రావిటి మామూలు కంటె తక్కువగానే యున్నదని తెలిపిరి. నాకు దీర్ఘ కాలములో నున్న ఈవ్యాధి 12 దినములలో ఇంత అద్భుతముగా కుదురుటకూడ ఇంద్రజాలము వలె నున్నదని పండితులవారితో తెలిపితిని. కాని అది ఔషధముయొక్క మహిమయని వారు తెలిపిరి. పూర్వచారపరాయణుడైన పండితులవారు నేను ఒక బీదపంచముడుగా నున్నను వారిదగ్గరకు వెళ్లి వారి స్వహస్తమునుండియే ఔషధమును దీసికొనుటకు నాకవకాశము నిచ్చిరి. వారివద్ద పూర్వచార పరాయణులగు బ్రాహ్మణులు, జమిందారులు మొదలగువారందఱు చికిత్సకై వచ్చుచుండినను వారినినందరిని ఎట్లు ఆదరించుచుండినో అదేప్రకారము జాతి, సాంఘికస్థితి, విశ్వర్యము మున్నగువాటిని చూడక నన్నుకూడ ఆదరించుట మిక్కిలి ప్రశంసార్హమైన సంగతి.

భగవంతుడు వారికి వారిభార్యకు దీర్ఘాయువు, విశ్వర్యము, ఆరోగ్యము మొదలగువాటిని నొసంగవలెనని నదా ప్రార్థించుచున్నాను. (ప్రకటన) నెం 4. ఆర్. కృష్ణస్వామి, అండర్ సెక్రటేట్, పోస్టు కోలూర్ గోల్డ్ ఫీల్డు ప్రస్తుత విలాసము:— మైసూరుసంస్థానము. నెం 116, బ్రాహ్మే, బార్డిటౌను, మద్రాసు. వారి సలహాకట్టము రూ. 15-0-0

కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము

తెక్కలతనిభి నివేదిక.

(వ్యక్తియవి లేఖరి)

ది 29-7-24 తేదీని కాకినాడతాలూకా కాంగ్రెసుసంఘము సమావేశములో ప్ర్యక్షితు గుణపూడికామోజీరావుగారు (రాష్ట్రీయ తెక్కలతనిభిదారు) ఆసంఘముయొక్క 1933 నం! ఏక్రిట్ మొదలుపెట్టబడినట్లు తెక్కలపరిషత్ తయారు చేసిననివేదిక ఆమోదించబడినట్లు అందుపైని తీర్మానములును ఇది వరకూ తెలియజేయబడినవి. సదరునివేదికలోని కొన్ని ముఖ్యభాగములు యిక్రింద వివరింపబడెను.

ఆదాయవ్యయపట్టిక:— ది. 14-23 లగాయతు ది 31-12-23 వరకు ఆదాయము యీవట్టికలో చూపిన ప్రకారము 1 ఏక్రిట్ తేదీనాటికి కార్యదర్శిగారివద్ద రూ. 28-0-0 లున్నవి, కోశాధిపతిగారివద్ద రూ. 1860 లు నిలువయున్నవి. సదరుసామ్యులో రూ. 700 లు ఖర్చుప్రచారము ని బడలుగా గో. జి. కాం. సంఘమువారివల్ల యిచ్చబడినవి. సదరు సామ్యు అందు నిమిత్తం ప్రత్యేకింపబడి బట్టలుఖర్చుఅమ్మకం నిమిత్తం వినియోగింపబడినది. నిరిమిలాను యీ 9 మాసములలోను రూ. 84-0-0 లు తిలక్ స్వరాజ్య నిధి (సామాన్యమైనది) రూ. 2072-0-3 తి. స్వ. నిధి (ప్రత్యేకింపబడినది), రూ. 4-6-6 స్వరాజ్యభిక్షికిందనున్న వసూలుకాబడినవి. ప్రత్యేకిత తి. స్వ. నిధివసూలు కాకినాడజాతీయవిద్యాలయము నిమిత్తమున్న స్వరాజ్యభిక్షవసూలు ఖర్చునిమిత్తమున్న వసూలు చేయుటచేత వాటినిమిత్తం ఖర్చుపరచబడినది రూ. 115-8-0 కాంగ్రెసుసభ్యత్వపు పావలావంగాల క్రింద వసూలుకాబడినవి. కోశాధిపతిగారివద్ద వున్న నిలువసామ్యు బాంకిలో డిపోజిట్టు చేయుటవల్ల వడ్డీకింద రూ. 27-7-0 వసూలుఅయినది. మార్కెట్ సెల్యూకు నిలువయున్న రూ. 14-2-6 లు కిమ్మతుగలదునియేకులున్న రూ. 0-3-0 కిమ్మతుగల కడుళ్ళన్న యేపిల్ సెలలో ఖాదీకాఖతు ఖర్చుప్రాయముచేతపోటీపడుగా జరుకట్టబడినది. కాని క్రొత్తట్రాక్ సాక్సుకావు. ఆప్రకారమే ప్రయత్నములకు మార్కెట్ సెల్యూకుగా యివ్వబడిన ఆద్యాస్యలు రూ. 10, 5, 1, మొత్తం రూ. 16 లు ఏక్రిట్ దరిమిలాను వారిజీ

తములు యిచ్చివచ్చుదు తిరిగిజరుకట్టబడినవి. సదరు అన్ని బాపతులుజమలు కలిపి రూ. 4784-11-3 అదాయము వచ్చినవి.

వ్యయము:— ప్రత్యేకిత తి. స్వ. నిధివసూలునుండి కాకినాడజాతీయవిద్యాలయమునమిత్తము రూ. 1991-9-6 ఖర్చుపరచబడినది. స్వరాజ్యభిక్షవసూలు మొత్తం రూ. 129-11-9 లో వసూలు చేయుట కయినఖర్చులు రూ. 4-2-0 పోను మిగతా రూ. 125-9-9 ఖర్చు ప్రచారమునకు ప్రత్యేకింపబడి ఖాదీకాఖతు రూ. 710 x తో పాటియ్యబడినది. జనరల్ తి. స్వ. నిధివసూలు నిమిత్తం రూ. 48-15-0 లు ఖర్చుఅయినవి. స్త్రీలకాంగ్రెసు సంఘము ఈ సంవత్సరములో పని చేయకపోయినను ఆ సంఘమువారు ఆం. రా. జా. సంఘమునకు నూలుబాపతుయ్యవలసినబాకికింద రూ. 100-5-0 లు బెజవాడకుపంపబడుములముగా స్త్రీ. కాం. సం. కార్యకర్త ఖర్చుప్రాయబడినవి ఆఫీసు ఎస్టాబ్లిష్మెంట్టు యొక్కయు ప్రచారములయొక్కయు జీతములక్రింద రూ. 986-7-8 ఖర్చుపెట్టబడినవి. .... కాంగ్రెసుప్రచారముల భత్యఖర్చులు ప్రయాణపుఖర్చులక్రింద రూ. 52-5-0 లు అయినవి. అన్ని బాపతుల ఖర్చులపోను కోశాధిపతిగారివద్ద రూ. 245-2-9 కార్యదర్శిగారివద్ద రూ. 17-14-9 లు నిలువయున్నవి.

ఖాదీకాఖతు:— ఈకాఖ ఖర్చుగణము రూ. 700 తోను ప్రత్యేకిత తి. స్వ. నిధి బా. ఖర్చుప్రచారమునమిత్తం ప్రత్యేకింపబడి యివ్వబడిన రూ. 125-9-9 తోను మార్కెట్ సెల్యూకువరకు నిలువయున్న రూ. 14-2-6 కిమ్మతుగల దూదియేకులతోను రూ. 0-8-0 కిమ్మతుగల కడుళ్ళతోను ప్రారంభమైనవి. సదరుసామ్యుతో ఖర్చుబట్టలుకొనుట, స్వరాజ్యటోపిలుచేయించుట అమ్మకు ఏకులుచేయించుట అమ్మకు వాలంటీరుసంఘము చేయించి అమ్మకు మొదలగు ఖర్చుప్రచారము జరిగినది. కాని ఖర్చు వ్యవహారము (ట్రాన్సాక్షన్) స్వల్పముగా జరిగినది. కాని విస్తారముగా జరుగలేదు.

రూ. 11-8-8 స్వరాజ్యటోపిలనిమిత్తం ఖర్చుపరచగా అది రూ. 11-8-8 కు అమ్మబడినది. ఆ బా. రూ. 0-0-8 నికరలాభం దూక, యేకుల నిమిత్తం రూ. 51-12-6 ఖర్చుపడినది. ఏకుల అమ్మకంవల్ల రూ. 35-8-8 వసూలు అయినది. తక్కిన మొత్తం ఏకులు నిలువయున్నది. రూ. 1629-10-8 లు కిమ్మతు గల బట్టలు ఖరీదుచేసి రూ. 1242-1-6 కిమ్మతుగలబట్టలు అమ్మబడినవి. రూ. 49-14-0 లు కిమ్మతుగలవాలంటీరుసంఘముచేయించి రూ. 44-1-0 కిమ్మతుగలవి అమ్మినారు. చేరుమాట్ల రూ. 3-12-0 కిమ్మతుగల

వికొని ఆసామ్యుకేఅమ్మినారు... చివరకు ఖర్చులుపోను కోశాధిపతివద్ద రూ. 60 లు రొక్కమున్న కార్యదర్శిగారివద్ద రూ. 297-14-8 రొక్కమున్న రూ. 437-14-9 లు కిమ్మతుగలస్తాకున్న ఉన్నవి. అవి యేకులు కడుళ్ళుబట్టలు వా. సంఘము మూలంగా ఉన్నవి. రూ. 2-14-0 సేవనరీసి రూ. 21-11-3 ఖర్చుప్రచారమునిమిత్తం రూ. 5-3-9 ప్రతినిజలుని మొత్తం రూ. 29-13-0 లు ముదరా రానిఖర్చులక్రింద ఖర్చు పెట్టబడినవి. నిలువస్తాకురూ. 437-14-9, రొక్కం నిలువ రూ. 257-14-8 మొత్తం రూ. 795-13-0 కిమ్మతుగల ఆస్తి ఖాదీకాఖతు సంవత్సరము ఆఖరుకు నిలువయున్నది.

అప్పు, ఆస్తులు.

ఆస్తులు:— కోశాధిపతిగారి జనరల్ అక్కౌంట్సు బాపతు రూ. 445-2-9 డిటో—గారివద్ద ఖర్చు అక్కౌంట్సుబాపతు రూ. 80, కార్యదర్శిగారివద్ద జనరల్ అక్కౌంట్సుబా. రూ. 17-14-9, ఖర్చుబాపతు రూ. 297-14-9, ఖాదీకాఖకాలానునిలువస్తాకు కిమ్మతు రూ. 437-14-9, స్త్రీలకాంగ్రెసుసంఘమునకు పెట్టుబడి మొత్తం రూ. 888-14-0, లైబరరీ ప్రకములు రూ. 36, మోటారుకారు రూ. 1201.

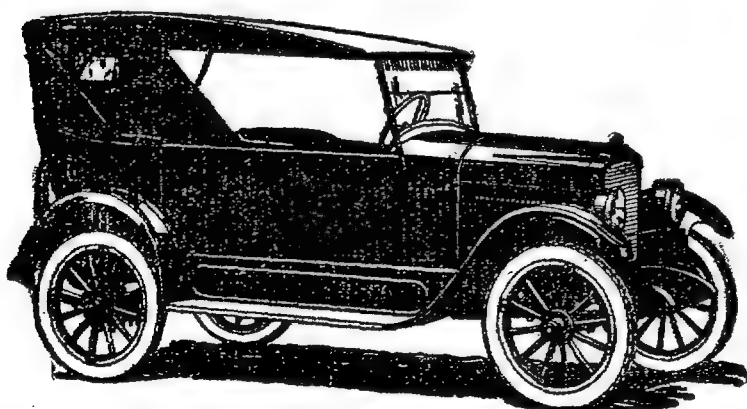
అప్పు:— రూ. 700 లు ఖర్చుబాకిగోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘమునకు పిదప అడిటరు కొన్ని సలహాలుచెప్పి, యిక్రింది వాక్యములతో ముగింపుచేసినారు. గుమాస్తాగారు తెక్కలు అన్నియు సరిగానున్నా, నీట్ గానున్నా ఉంచినారు, తెక్కలతనిభిలో నాకు చాలసహాయం చేసినారు.

(953) వెల్లింగ్టన్ సినిమా

9-8-24 శనివారమునుండి 15-8-24 శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9-80 వది, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు డబుల్ సిరియల్ ఆట్రక్స్ ది బరిగాన్ ట్రయల్ వడవవారిం ఎడిపోలో అడ్జురి సాహసకార్యములు వాని మింగుడాగరు మొదలగు నవి గలవు ఇంటర్ నేషనల్ న్యూస్ గూడ చూపబడును. (6 భాగములు)

మిక్కిలి సరసమైనబండి

చిక్కు లేమియు లేనిది.

టూరింగు మాడల్ ధర రూ 3250

మద్రాసున ఖర్చులులేక యివ్వబడును.

క్రొత్త రగ్బి టూరింగు కారు.

అందమైన రేడియోటరుగలిగి మిక్కిలిగంభీరముగా నుండును. సొగసైన బానెట్, కిక్లు అగవడకుండా అనుభవబడినవి. కొక్కిలు, వంకరకమ్మలు, అర్బునియముగుండు మొదలగునవి కచ్చును విడదీయుటకు అనుర్పబడినవి. క్రొత్తమాదిరి ఇనుపచట్టము డ్రమ్ డ్రైవు హెడ్ లాండ్రలు, మురికినీళ్లు పైన పడకుండుటకై రేడియోటరు మొదలగునవిగూడ గలిగి మిక్కిలిసొగసుగా నుండును. తలుపులఅంచు ముందుకువచ్చియుండి మాయుగవచ్చుదు ఒకదానిపై మరొకటి పడుటచే సౌకర్యముగాను, కబ్బము లేకయు నుండును. ఒకమనిషికి తల, భుజములనుకప్పు టోపి, చీప్సితెరలు, ప్రక్కతెరలు తలుపులకే అనుర్పబడియున్నది. గాలిలోన ప్రవేశించుకుండునట్లు ప్రస్తుత మోటరుప్రకారము తయారుచేయబడినది. పూర్తి పరికరములబోర్డు గలిగి భేదము స్పష్టముగా తెలుపునట్టి ఆక్సరి గలదు.

వివరములకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

మిక్కిలి తక్కువధరగలది, నియమములను అనుసరించి హద్దుమీరక తయారుచేయబడినది.

దక్షిణాంధ్రం, మైసూరు, హైదరాబాదు, మొదలగుచోట్లకు సోల్ ఏజెంట్లు.

SPENCER & Co. Ltd., MADRAS.

UP-COUNTRY SUB-AGENTS:

Spencer & Co. Ltd., Bangalore, Coimbatore, Madras, Coorg, and Waltair. W. E. Hooper, Wellington. Alliance Motor Co., Trichinopoly. Aerial Transport and Roadway Co., Kottayam. T. N. Motha & Sons, Trivandrum. S. M. E. Sheriff & Co., Salem. K. Porraju, Cocanada.

మహాత్ముని గావంచా

నవజీవనుకృతికలో మహాత్ముడు వ్రాసిన వ్యాసము

ఒక మహాత్ముడియగుచున్నాడు నాకొక లేఖ వ్రాసెను.

“నేను మిమ్ములను వరుసగా రెండుసార్లు చూచితిని మొదటిసారి నడచుచున్న లైలు ప్రేమలలోను రెండవసారి బుద్ధజయంతినాడు మీచిత్రపటమును బహిరంగపరచినపుడును నేను చూచితిని. మీరెల్లప్పుడును గావంచానుమాత్రమే కట్టుకొందురని నాకప్పుడు తెలిసినది. మనదేశమువారిలో వేలకొలదిప్రజలొక్కటాటవైన కడుపునిండ తిండిలేక మలమల మాడుచున్నారను విచారముచే మీరిటులకట్టివస్త్రముత్రధారణవ్రతము నుపాసించితిని తెలిసినది. మీపవిత్రసంకల్పమును గూర్చి నాకెట్టి సంశయములేదు గాని మనదేశమునందుగల వస్త్రధారణవ్రతానికి మీపద్ధతి విలక్షణముగానున్నది. చాలమంది స్త్రీలును పురుషులును మిమ్ములను సందర్శింపవచ్చుచుందురు. అందులో స్త్రీలవిషయమున మనప్రవర్తనము నిర్దుష్టముగానుండవలెను. కావున ప్రతివారును భోజనాని, చొక్కాను, ఉత్తరీయమును, కాళ్లకు చెప్పులను ధరించునట్లు మీరు నియమించుటయేగాక వెనుక మీరుధరించుచుండేది దుస్తులనే మరల ధరింపవలెను”

“అని ఆమిత్రుడు వ్రాసెను. ఇట్టి అభిప్రాయము చాల మందికుండవచ్చుననుసంశయమున నీవ్యాసమును వ్రాసితిని.

స్వరాజ్యమువచ్చువరకును గావంచానే కట్టెదను నేను గావంచాను కట్టుటకుగల కారణమిదియే. దానిని నామిత్రుడు సరిగానే గ్రహించెను. స్వరాజ్యమువచ్చువరకును ప్రజలగానిని తొలగించుటకు వేరువారిలేదుగాన. స్వరాజ్యము వచ్చువరకును నేను కట్టివస్త్రమునే ధరించెను. ఈలోగాదేవ సంకల్పములన శరీరాశోగ్యముచేసినభౌతికపర్యంతము వస్త్రములనుధరించుట తప్పని సరియైనచో నపుడు టుల ధరించెదనుగాని అంతవరకు నీ నియమము మానను.

మొదట నేను నియమమును పూనినపుడు ఇది మర్యాదకాదేమో అనుసంశయము నన్ను చాల బాధించినది. బాగుగా నాలోచింపగా సంశయము తొలగిపోయినది. నేను మహాత్ముడియ సోదరుల సహాయము సధికముగా కోరుచున్నాను. వారికి చేయగలవనంతకు చేసెదను. మొదట నేను కట్టివస్త్రధారణను ప్రారంభింపజేసినపుడు దొకమహాత్ముడియమిత్రునితో చాల చర్చించితిని.

అతడు నన్ను ప్రోత్సహింపవలెనని నాకు సెల్లవంతి శయించినది. మూడేండ్లనుండి యీపద్ధతినే అవలంబించుటచే నాకిప్పుడు దానింగూర్చి ఎట్టిచింతయు లేదు.

భగవదనుసంధానము

పైవలలో నిరుపేద యగువానికిని నాకును ఆభేదమును కలిగింప నభ్యసించుచున్నాను. ఈరీతిగాతప్ప మరొకరీతి నాకు భగవదనుసంధానము కలుగదని నేను యాభిప్రాయపడితిని. నేను స్వయముగా నతని చూడగోరుచున్నాను. నాకాకాంక్ష తీవ్రమగుచున్నది. నేనును దీక్షలలో దీక్షుడనైనసేగాని దైవ నిరీక్షణార్హత నాకు కలుగదు. నాదేశీయులు తన తిండియు కట్టుగడ్డయులేక అల్లాడుచుండగా నాకు పక్వాన్నములు నోటికి రుచింపవు. చీనిచీనాంబరము లొడలికి బరువగును. ఈ ప్రజల దుస్థితి నాకు దుర్భరమగుచున్నది. ఈశ్వరుడు నన్ను దుర్బలునిగా చేయవచ్చునో నేనింకను తీవ్రములగు నియమముల ననుసరింపజాలియుండును. శిల్పమాత్రాపాత్రులను కాపీసమాత్రధారులనుగల దీక్షుల నీమిత్రుడు చూచినట్లగుపడును. ఏ మారుమాలగ్రామమునైన పోయిమాచినచో ప్రజలదుస్థితి బాగుగా తెలియవచ్చును.

రెండుమామకత్తెబ్బయి గడచినపిమ్మట నైననుగూడ దేశీయులందరను ఒడలు నిండిన బట్టలు ధరింపగలుగుదురని నేను తలంపను. గొట్లకొలదిప్రజలు గావంచానైన గతిలేని స్థితిలో నున్నారు. కాలిచెప్పులను వారెన్నడును కళ్లచూచి యే యెరుగరు. వారికిని అనవసరము. ఇక వారికి మెడపట్టీగల చొక్కా లెక్కడనుండివచ్చును? టోపీల నెవరెచ్చెను? సునము వానినన్నిటిని ధరించెదమేగాని వారికియ్యము. ముందు వారికిచ్చి పిమ్మట మనము ధరింపవలెను. ముందు వారికి భోజనము పెట్టి పిమ్మట మనము భుజింపవలెను. మాదులేక మాడువారికి నుడలగో డేల?

మర్యాద యన నేమి?

మర్యాద కెన్నియో అర్థము భిన్నమి. ఒక్కొక్క దేశమున కొక్కొక్క అర్థమున్నది. పాశ్చాత్యులకు మర్యాదయైన యాచారము ప్రాచ్యులక మర్యాదగా తోచును. పాశ్చాత్యుల పద్ధతిని దుస్తులను ధరించుట మనకు మర్యాద

దగాదు. నేను ఆమెరికాలో గావంచానుకట్టుకొనినచో నన్ను ఖైదులో పెట్టెదరు. నేను యిజారులను తొడుగుకొనగా మా అమ్మ అసహ్యపడినది. గావంచాలు హిందువులలో చాలమునికి అసహ్యతను కలిగింపవు. సాధువులందరును గోచీలనుమాత్రమే పెట్టుకొందురు. అందులకు వారి నెవ్వరు ననుమ నింపరు.

కావున గావంచానుకట్టుట అమర్యాదగాదు. శరీరరక్షణ ముకొరతేగదా దుస్తులను ధరించుట? ఆడంబరముగా దుస్తులను ధరించుటనన శరీరమునకు చాలహానియే కలుగుచుండును గాని గావంచాను కట్టుటవలన నట్టిహాని ఎంతమాత్రమును కలుగదు. మానవశరీరమును కోసిచూచిన దానిసారము బయలుపడును. చివరకందు ఆనందదాయకమును నాకర్షకమునగున దేదియును కనబడదు. శవమునుచూచి ఆనందించుచు రెవ్వరునుండరు. ఆత్మయే ఆనందదాయకము. అట్టిచో అస్థిరమగు నీశరీరమున కిన్ని సాబునలేల? దానికొర కింతశ్రమ యేల?

స్త్రీలపట్ల నెట్టిఅకారవమును నేను చూపుటలేదు

నన్ను చూడవచ్చిన సోదరీమణులు ప్రేమతో నన్నాశీర్వదించెదరు. హిందుమహాత్ముడియ సోదరీమణులు నాశరీరమును తిలకించుట కెన్నడును నాచెంతకురారు. వారెన్నడును నావంక చూచియుండలేదని నేను చెప్పగలను. స్త్రీలుగాని పురుషులుగాని తమమిత్రుల శరీరములను పరికింపరు. పొరబాటున దృష్టిమేనిపై ప్రసరించినచో దానిని వారు వెంటనే మరల్చుకొందురు. ఇంద్రియవికేతయగు లక్ష్మీనారాయణగూడ సీతాదేవిపాదములపైననే తనదృష్టిని పరచెనుగాని తలయెత్తి ఆమె కెన్నడును చూచియెరుగదు. నాసోదరీమణులు నన్నాశీర్వదించుటకే వచ్చెదరుగాన వారిసముఖమున నా కెట్టిసిగ్గును తోపదు. నేనెప్పుడును వారికాచార్యమునే కొరుచుండును. గాని వారు నాఆశయముల నింకను నెరవేర్చనేలేదు. హిందూ మహాత్ముడియ స్త్రీలందరు నెన్నడు రాట్టములను త్రిప్పదురో ఎన్నడు ఖడ్గదరును కట్టుదురో అపుడే నాకు సహాధులును సిద్ధించునుగాని అంతవరకును సిద్ధింపవు. అపుడు నేనుగూడ వెనుకటివలె దుస్తులను ధరించెదను.” అని మహాత్ముడు నవజీవను పత్రికలో వ్రాసెను.

యూనివర్సుల్స్టోర్సు కంపెనీ మోసము

జరులందరకును హెచ్చరిక

ధీర్ఘ, ఆగస్టు 8:—“యూనివర్సుల్స్టోర్సు కంపెనీ లిమిటెడ్ 19/20 కానను వీధి మాండ్లెస్టరు, అందు డేవనైరు వది ఆర్మీ కు, మాండ్లెస్టరు” అనుకంపెనీవారు మోసముజేసి ఈ జిల్లాలో నెక్కువగను, కొంతవరకు ఇండియాలోను వ్యాపారముజేయుచు న్నుటల పోలీసునాటి వార్తలు చెప్పినవి. కావున జనులందరును యీ కంపెనీ వ్యాపారములో మునిగిమోసపోయెదరేమోనని పోలీసువారు హెచ్చరించుచున్నారు. ఈ కంపెనీ డైరెక్టరులు ఒకరు ఇషుబర్నూ బ్రిటిషు, రెండవవారు ఏ. ఆర్. రోసెన్సన్ లిథునియను.

వీరుజేయు పనియేమనగా :— నాలుగుకూపసులన్న పుస్తకము లిచ్చెదరు. ఒక్కొక్క కూపసుఖరీదు రూపాయ ఈ పుస్తకములు చెప్పించినవారు నాలుగుకూపసులనమ్మి యి కను నాలుగు రూపాయలనుజేర్చి కంపెనీపేర బంపవలెను. ఈ తనింకనుజేయవలసినదేమనగా వారు పంపిన క్యాటలాగులో నేదో ఒక ఐదుపును గుర్తుపెట్టి దానిఫారమును పూర్తిజేసి కంపెనీకి పంపవలెను. ఈ నాలుగుకూపసులకొన్నవారు మరల కంపెనీకి 4 రూపాయలచొప్పు పంపినపు డాయన వస్తువు వచ్చునని ఆయనకు తెచ్చెను. ఈవ్యాపారములోనున్న తమాషాయేమనగా చాలచోట్లకూపసులన్నియును అమ్ముడుబోవు అందుచేత వారిచ్చిన డబ్బుకు యేమియునురాదు. ఇంబలెయును పూర్తిగ మోసమువచ్చు యేమియును కాదు. ఈయూనివర్సుల్స్టోర్సు 15 సం॥ముల క్రింద రుస్సాయాధుడును గుడ్డుకొరోసెన్సన్ అను వానిచే స్థాపింపబడినది. ఆతడు అప్పుడప్పుడు వ్యాపారమును మార్చుచుండెను. కొన్నాళ్లు డేవరీయాయ కంపెనీయనియు, కొన్నాళ్లు క్రేమున్కంపెనీయనియు, కొన్నాళ్లు బ్రిటిషుక్లొతింగుక్లబ్బుఅనియు నేర్పుచెట్టుకొనెను. 1917లో యిట్లు మోసము జేసినందులకు రోసెన్సన్కు 15 మాసములు కష్టపుని శిక్షవేయబడినది. 1918 లో వ్యాపారనామ కాసనముక్రింద జరిమానావేయబడినది. ఈకంపెనీ డైరెక్టరులు రోసెన్సన్ కుటుంబమువారి వారిబంధులలో యగుటచేత తరుమగ పేర్లనుమార్చుకొనుచుండిరి. (అ॥ ప్రె.)

పి. అండు ఓ. స్తీమరు “వైసా” రివ లేదీ బొంబాయి టప్పాతో ఏడెను లో గురువారము సాయంత్రము బయలుదేరెను.

కీ. శే. తిరువాంకూరు మహారాజు

దహనకర్మజరిగెను

తిరువనంతపురం, ఆగస్టు 8:—మహారాజగారి దహనకర్మ నేడుదయమురాజమర్యాదలతో యుక్తముగ జరిగెను. అధికారులును, అనధికారులును, ప్రేక్షకులును అనేకులుజూచుటకు వచ్చిరి. మహారాజగారు నిన్న రాత్రి 11-30 గంటలకు 45 పోయిరి. వారికి 66 సం॥ 11 మాసములాయస్సు. దివానుగారు గెజెటుఎక్సెక్యూటివ్ కి ప్రకటించిరి. ప్రభుత్వకార్యాలయములు నేటినుండియు మూడుకోజులుమాసివేయబడును. దహనకర్మకు బోవునపుడు పొలిటికలు ఏజెంటు కాటను గారుగూడనుండిరి. (అ॥ ప్రె.)

ఆరెంట్లను వైమానికులు

కలకత్తాజేరుట

కలకత్తా, ఆగస్టు 8:—ఆరెంట్లను వైమానికుడు మేజరు జానీగారు యంత్రాస్త్రజ్ఞానితో నేను డండంనుండి కలకత్తాజేరెను. నిన్న అలహాబాదునుండి రెండుగంటలు ప్రయాణముజేసి మంచుతోయేమియు కనుబడకపోవుటచేత పన్నెండుంబావుకు ఇన్స్పెక్షనువద్ద ఒకఘోలములో దిగినట్లు ఆయన జెప్పెను. గాలిబాగుండుటకొర కాగి నేడుదయం 11 గంటలకు కలకత్తాకు బయలుదేరిరి. ఈ ప్రయాణములో గాలి కొంతవరకు బాగుండలేదు. మేజరు జానీగారు కలకత్తా నుండియేమి జేయునదియు లేలేదు. కరాచీనుండి క్రొత్తయంత్రమును బంపవలసినదిగ తేలినిచ్చెను. అది కలకత్తాకు వచ్చువరకును ఆగవలెనని ఆయన యుద్దేశము. (అ॥ ప్రె.)

యలమంచిలి డిస్ట్రిక్టుమునసబుకోర్టు

ఫయిలు O. P. 5/1924

పిటిషనరు:—కానాపతి అచ్చన్ను.

కవుంటరు పిటిషనరు:—బండిజోగులువనై రా.

పిటిషనరు తనతండ్రి లేటు బండి రామస్వామికి రావలసిన ఋణములు రాబట్టుకొనుటకు వారసత్వపు సర్టిఫికేటు యిప్పించుమని కోరి పిటిషను దాఖలుచేసినది. అందుకు ఆక్షేపణ యున్నవారు సదక్షకోర్టులో 15-9-24 లేదీ ఉదయం 10 గంటలకు హాజరయి తెలియజేయవలెను.

గుంటూరు వెంకటసుబ్బారావు, పిటిషనరుప్రతినిధి.

పండిత స్వామి శ్రీనివాస అయ్యం గారిచే మోషుముగా కుదుర్చబడిన వ్యాధులు

ఆయుర్వేదవైద్యమును చేయుచున్న పండితులవారిని నాకు కొంతకాలమునుండియు తెలియును. అతిమూత్రము, కుష్ఠము, మరకొన్ని చిక్కువ్యాధులు మొదలగువాటిని వారు బాగుచేయుటను చూచుభాగ్యము నాకు గలిగినది. వారిచికిత్సచే నాకు గొప్పలాభము గలిగినది. వారిబౌద్ధధర్మము మిక్కిలి వెలగలవి. అందువలన వారి కట్నముకూడ చాల హెచ్చుగా నుండును. వారు స్వంతముగానే బౌద్ధధర్మమును తయారుచేయుదురు. వారు మిక్కిలి ఖండితముగా మాట్లాడినను అమిత ఉదారహృదయము గలవారు. మనఃపూర్వకముగా రోగుల విషయములో పాటుపడుదురు. రోగులకు వారిపరిచయము ఎంత హెచ్చిన రోగులు వారిని కూడ అంతఅధికముగా ప్రశంసించును. వారు తెలివిన వద్దతుల ప్రకారము రోగి నడచుకొనుచున్నాడాలేదా అని తెలిసికొనుటకై వారు రోగికి బౌద్ధధర్మమును స్వంతముగానే యిత్తురు. ఇతర బౌద్ధధర్మములచే చిక్కువ్యాధికుదురనివారు వారివద్ద చికిత్సచేయుచు కొనుట శ్రేయస్కరము.

సి. కృష్ణస్వామిరావు, దివాన్బహదూర్ రిటైర్డ్ జిల్లా అండు సెషన్ జడ్జి. తేనాంపేట, మద్రాసు. 18-11-1923.

వారి సలహాకట్నము రు. 15-0-0

ఆంగ్లో-సోవియటు ఒడంబడిక

కన్సర్వేటివుల నిరోధము - లిబరల్సునవాలు

ఉక్రెయిన్ ముగూడ పరిష్కారము గాలేదు

ముఖ్యమంత్రి - ప్రధానామాత్యుని ప్రకటనము

లండన్ ఆగస్టు 7:—రాత్రి 11-20. టైముస్ పత్రికా విలే ఖరి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు. ప్రధానామాత్యుని ప్రకటనము నిలన రషియా ఒడంబడికను కామన్వెల్త్ వారు సవరణజేయ వచ్చును, ఆమోదంపవచ్చును. లేదా నిరాకరింపవచ్చు నను కొనుచున్నాడు.

ప్రభుత్వమువారు పరిష్కార ఒడంబడికను కాన్ఫిరమ్ గారి తో సంతకము జేయుట చే ఉన్నదానిని ఉన్నట్టుగ నిరాకరించుటతో అంగీకరించుటతో పరిస్థితు లేర్పడినవిని అభిప్రాయ మేర్పడినది. సరిహద్దుసంఘమువారి అధికారమును ఇంతవరకే ఉండవలెనని నిర్ణయించుటకు రషియా ఒడంబడిక ననుసరించి పరిష్కార ఒడంబడికను సవరణ జేయవలెనని కన్సర్వేటివులన్నచో ముగ్దానాల్లుగారి వైఖరి ఎట్లుండునని కన్సర్వేటివు లడుగుచున్నాడు.

కన్సర్వేటివు లిబరల్సు నిరోధము

లండన్, ఆగస్టు 7:—నిన్నటిదినమే పార్లమెంటును ఆపుజేయవలసియున్నను గత సాయంత్రము లిబరల్ కన్సర్వేటివుల నిరోధము ప్రబలముగ నుండుటచే నేడు పార్లమెంటు సమావేశము గాఢలీనవచ్చెను. రషియా రాయబారములు ఏ ఒడంబడికవలన పాడైనవో ఆ ఒడంబడికను ప్రకటించుటకు వత్తునండి అధికారమును ప్రతిపక్షములు సంపాదించిరి.

సర్ రాబర్టు హోరనుగారు ప్రభుత్వపక్షమున కోపము తో కేకలువేయుచుండ జేసిరి. ఇంకొక ప్రకటన ప్రతిపక్షముల సంతకములుబయటదేశము. అంగీకరింపవలసిన ఒడంబడికను పార్లమెంటుమరల సమావేశమునవరకు సంతకము జేయరాదని హోరనుగా రనిరి.

సభ్యులభవము

ఒడంబడికను సంతకముజేయుటచే కామన్వెల్త్ ల సమృద్ధి గావలెనని లేదని ముగ్దానాల్లుగారు వ్యక్తీకరించిరి. ఒడంబడికలను తయారుజేసి పార్లమెంటువారి అంగీకరించుటకును, నిరాకరించుటకును వారికి తెలియజేయుట ప్రభుత్వమువారి విధియనిరి. పార్లమెంటువారు అంగీకరించన దీఒడంబడికలో ఒక అనుబంధముగాని, మరతుగాని, పంక్తిగాని అమలులోనికి రా గూడదని ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము. సభవారుగూడ న్యాయముగ ఒడంబడికను సంతకముజేయుటకు అంగీకరింపవలె ను. లేనిచో అసాధారణపుప్రమాణములు దుర్భరముగ నిదర్శనములు ఏర్పడుటకు వీలగును. దీనినే ఇతరులు తమకు మార్గముగ నేర్పడుచున్నారను. దానికి తా నంగీకరించజాలననిరి. సంతకము జేసినంతమాత్రాన ఏది అమలుజరుగునో ఒకదానినిగూడ ప్రతిపక్షము జూపలేకపోయిరి. ఈసమయమున ముందున్న లిబరల్సువర్గమువారందరను లాయిడ్ జార్జిగారితో సభనుండి లేచి పోయిరి. బహుశః ఏమిచేయవలసినది అందరను కలిసి ఆలోచించుటకు పోయియుండువచ్చును.

లాసేనుఒడంబడికను ఉన్నదానినున్నట్లు పార్లమెంటు వారును అంగీకరించుటయో నిరాకరించుటయో జరుగవలసియుండెనని వ్యక్తీకరించుచు ప్రభుత్వమువారు లాసేను ఒడంబడికను ప్రమాణముగ గొనుటకు ఒప్పుకొనరని ముగ్దానాల్లుగారు రనిరి. ప్రతిపంక్తియు, ప్రతిమాటయు, ప్రతివరతును ఒడంబడికలో నున్నవాటిని అంగీకరింపవలెను లేదా నిరాకరింపవలెనని ప్రభుత్వమువారు ఎట్టిఅనుబంధమును జేర్చరు. పార్లమెంటువారి ఒడంబడికను సవరింపవచ్చును, ఆలోచింపవచ్చును, నిరాకరించవచ్చును. పార్లమెంటు ప్రస్తుతము నిలుపుజేయబడుచున్నదే ఆఖరుదినము. అందుచే కన్సర్వేటివులు దుడుకుగ ప్రపత్రింపరాదని ముగ్దానాల్లుగారు హెచ్చరించిరి. ఇది ఎవరికిని అవలంబించుటకు మార్గముగ నుండరాదనిరి.

రాయబారములను జరుపుటలో ఈప్రభుత్వమునకు వెనుకనున్నవారు ఎట్లుప్రవర్తించిరో అటులేనే కార్మిక ప్రభుత్వమువారుగూడ వారికితక్కువగాకుండ ముగ్దానాల్లుగారు గోరుకార్మిక పక్షమువారందరను బలపరుచుచున్నారని మోరేలు తెలియజేసిరి.

లాయిడ్ జార్జి గారి ఒడంబడికను ఇండించుచు రషియనులతో సానుభూతిని తెలుపుచున్న వైఖరి చాల ఘోరమనిరి.

సభను ఆపుజేయవలెననుట

బ్రిటిషుమంత్రు లీ ఒడంబడికను సంతకముజేసినదానిని కామన్వెల్త్ వారు ఖాయపరచెదనని ప్రపంచ మనుకొనునని ప్రభుత్వమువారు నుకొనరాదని సర్ రాబర్టుహోరనుగా రనిరి. ముగ్దానాల్లుగారు హోరనుగారికి అడ్డముపెట్టి ఈఒడంబడికను సవరణజేయవచ్చుననిరి.

జోవిట్సుగారు ఒడంబడికను ఆక్షేపించుచు సంతకము జేయుటలో ఆలశ్యము గావించవలెనని కన్సర్వేటివులు కోరునపుడు లిబరల్సువారికి తోడ్పడరనిరి.

ఈసమయమున ముగ్దానాల్లుగారు సభనుండి వెడలిపోయి.

ఆంగ్లో-సోవియటుసంబంధముల సేర్పాటుజేయుటకై ప్రభుత్వమువారు త్రికరణశుద్ధిగ ప్రారంభమున పనిజేసిరి. సభను చాలించువిషయమై చర్చింపవలెనని క్లెయిన్సుగారు కామన్వెల్త్ లను గోరిరి.

ఒడంబడికను సభ్యులకు అందుబాటుననుటచే నిన్నటి సభ చాలించబడెను. క్లెయిన్సుగారు జెప్పినట్లు సభను చాలించువిషయమై చర్చింపవలెననిరి.

తరువాత కామన్వెల్త్ వారు ఈసాటుకు ఆర్థికవీర్పాటులనుజేసి కేంద్రనిధిపట్టుమును (కానాటిడేటెడ్ ఫండుబిల్లు) మూడవసారి అంగీకరించిరి.

లిబరల్సు కన్సర్వేటివులకు తోడ్పడుటయే బడదు. ఒక జేత తోడ్పడినను సభ నాపుజేయవలెనను సమస్యను చర్చించునపుడు రషియానుగూర్చి ఓటుజేయవలెనని ప్రతిపక్షములను దానికంత రాకెయిప్రమాణము ముండదు. గనుక రషియాచర్చ ఇంతటితో చల్లదినవచ్చునటయే. దీనినిగూర్చి ఓటుకుబెట్టుట బడదు.

నేడు రషియా ఒడంబడికను గూర్చి జరుగుచున్న ఆంగ్లో ప్రభుత్వమువారు ఓడిపోయిన ప్రభుత్వమువారు రాజీనామా నీయవచ్చును.

సభను చాలించుటనుగూర్చి లాయిడ్ జార్జి గారు క్లెయిన్సుగారి నూచనను బలపరుచుచుచే రషియానుగూర్చి జరుగుచున్న చర్చ ఎగిరిపోయినది.

ఆశ్చర్యము

ఒక మారు అధికారులు ఆంగ్లో సోవియటు ఒడంబడిక చెడిపోయినదనిరి. ఒకమారు కుదిరినదన్నారు. ఒకదానికొకటి విరుద్ధముగ గన్పించెను. ఆశ్చర్యము జనించెను. విచారించగా తుదకు సంతకమైనదని తెలిసినది.

లాయిడ్ జార్జి గారిసవాలు

సెప్టెంబరు 30 తేదీ వరకు పార్లమెంటు ఆపుజేయబడెను. రషియాచర్చను కొంచెముమరల ప్రారంభించినదెనుక సభనాపుజేసిరి. రషియా ఒడంబడిక ప్రకారము, ఇదివరలో సరిష్కారము గాకుండ, ఇప్పుడు పరిష్కారమైన విషయముకై మైన గలదేమో జూపుడని లాయిడ్ జార్జి గారు సవాలుజేసిరి. రషియాకు ఋణమునిచ్చెదమని అభయమియ్యరాదనిరి.

రషియా ఒడంబడికవలన కామన్వెల్త్ వారి కెన్నియోకట్టుదిట్టములు గల్గినవి. త్వరలో వ్యవహారము పరిష్కారముజేయవలెనని సోవియటులను ప్రోత్సహించుచు ఇదంతయు సాగుటకు ఏర్పాటుజేయుచున్నారమని పోక్సెన్ గారిగారినిరి. అన్ని విషయములు పరిష్కారమైన గాని ఒక దమ్మిడిగూడ ఇచ్చెదమని అభయమియ్యజాలమని రషియనులకు తెలియజేసితిమి.

ఋణము త్రమేపాటియుండుననియడుగు రెండవ ఒడంబడిక అయినపిదప ఋణమును గూర్చి రాయబారములు జరుగునని పోక్సెన్ గారిగారు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చిరి. సభవారకేమియు ఇంతయని జెప్పటకువీలులేదనిరి. ఋణములన్నియు తృప్తికరముగ ఏర్పడిన పిదప ప్రభుత్వమువారు మొత్తమునుగూర్చి నిర్ణయించెదరనిరి.

సామ్రాజ్యవాదులు వార్తా ప్రచారము

ఇండియా ప్రభుత్వవిధానము

లండన్, ఆగస్టు 7:— ఇండియాలో వాయువార్తా ప్రచారమునుగూర్చి తమవిధానమును మాట్టకొనవలెనని ఇండియా ప్రభుత్వముతో అలివియరు ప్రభువు జెప్పవలంబలేదని రిచర్డ్స్ గారు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చిరి.

బ్రిటిషుసామ్రాజ్య

వస్తు ప్రదర్శనము

వచ్చేసంవత్సరములో జరుగునని తెలియుచున్నది.

లాసేను ఒడంబడిక

అమలు జరుగుచున్నది

స్టూర్టిస్, ఆగస్టు 8:—బ్రిటన్, ఇటలీ, జపాను, అమెరికాలో లాసేను ఒడంబడిక అమలులోనికి వచ్చెను.

కెన్యానమస్య

భారతీయుల పరిస్థితులు - థామస్ గారి ప్రకటనము

లండన్, ఆగస్టు 7:— అధినివేశభారతసంఘమువారు ఇటీవల కెన్యా భారతీయుల విషయమై తెలియజేసిన కొన్ని సంగతులనుగూర్చి అధినివేశములమంత్రి ఏమైన ప్రకటింపగలరాయని కామన్వెల్త్ లో మిల్లుగారడుగ ఆసంఘమువారెత్తుకొన్న మోస్తరుగ ఈవిషయములను ఎత్తుకొని పరిష్కరించెదనని థామస్ గారు ప్రత్యుత్తరము నిట్టిచ్చిరి:

వలన

కెన్యాకు వలసవచ్చుచు రేజాతిమతములవారైనను సరే ఏతెగవారైనను సరే, దేశీయుల ఆర్థికాయములకు భంగము గలుగకున్నంతవరకే. భంగము గల్గెనేని అవసరము ఏచర్యపైన నేను స్పేర్చుగ దీసికొనెదను. భారతీయులు ఎంతమంది వలసవచ్చిరో, నాకు పరస్పరవిరుద్ధ మగు జవాభా లెక్కలను ఇచ్చుటచే జెప్పటకు నాకు వీలులేకున్నది.

దీని నిమిత్తము సరియయిన లెక్కలను తయారు చేయుటకేర్పాటు జేసెదను. కెన్యాకువచ్చినవారి సంఖ్యనుగూర్చియు, కెన్యానుండి పోయినవారి సంఖ్యను గూర్చియు తయారుజేయుంచెదను. ఈలోపుగ కెన్యావలసచట్టము శాసనరూపమును చాల్చుదు.

నియోజకాధికారము

కెన్యాలో భిన్నమగు తెగలవారు నలుగురున్నారు. ఇందులో ప్రతివారికిని ప్రాతినిధ్యము గావలె ననుచున్నారు. వీరందరికిని ప్రత్యేకసాంఘిక ప్రాతినిధ్యమే బాగుండును.

వీరభూములు

విషయమై అధినివేశమంత్రి ఇదివరలో ఇచ్చిన అభయములనేసాగించవలెను. వేరొకమార్గములేదు. వీరభూములందున్న వ్యవసాయపు భూములను గూర్చి అవలంబించు ఏ విధానమును గూర్చియు జెప్పజాలను.

కల్లవు భూములు

పల్లవుభూమిలో కొంతభాగమును వ్యవసాయమునందు అనుభవముగల్గి ఇండియానుండి వలసవచ్చువారికి ప్రత్యేకింపవలెననినూచించిరి. ఎవరికినిగూడ అట్టవీర్పాటు జేయుట ఇష్టములేదని అధినివేశసంఘమువారు తెలియజేసిరి. దీనిలోనయి ఈపల్లపుప్రదేశములో భూములకు దరఖాస్తులను బెట్టుకొనవలె ననుటకు పూర్వము భారతదేశములో ఈవిషయము లందు పరిష్కారము జేయుటలో అనుభవమున్న అధికారిని బంపి వ్యవసాయపు పద్ధతులందు అనుభవముగలవారిని బంపి వారియభిప్రాయమును గయింకొనవలెను. ప్రస్తుతమావిషయమై ఏమియు ఎత్తుకొనదలచుకొనలేదు. ఈప్రదేశములను గూర్చి దేశీయుల యభిప్రాయమును గూర్చియు వ్యవసాయమును గూర్చియు అధినివేశమునుండి సంగతులు తెలిసినగాని ఏమియు ఆలోచింపరు అనిథామసుగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునకు పల్వారిజోలో గొప్పస్వాగతమొసగిరి.

జర్నలు-వైంబిమంతులు

మైత్రితో సంభాషించుట

రూపు రాయబారములు

లండన్, ఆగస్టు 8:—యూరప్ మారంభ మయినదాదిగ ఎవరును జూడకుండ ప్రెంచ్ జర్నలు మంత్రులు గణింకొని మాట్లాడుట ఇదియే ప్రథమము. నిన్నటిదినము ఇది లండనులో జరిగెను. ముందు జర్నలు మంత్రుల పోరాటము, మైత్రి గార్లు పోరాటముగాని సంబంధించి. తరువాత ప్రెంచ్ మంత్రులు జర్నలు మంత్రులపక్షం కేగిరి. రూపునుండి సైన్యములను ఖాళీ చేయుటకు రాయబారములను జరుపుటకు ఏర్పాటుచేయ బడె ననుచున్నారు.

నూతన ఇరాకు మంత్రివర్గము

భావిక వ్యవస్థాపనము

బగ్దాదు, ఆగస్టు 7:—ఇరాకును అభివృద్ధి చేయుటలో బ్రిటనుకుగణింప అనుభవమును పాటించి లాభకరముగ ప్రవర్తించెదమనియు ఆర్థిక పరిస్థితులను వివక్షించి ఎక్కువ ప్రభుత్వము వహించెదమనియు ప్రకృతి సాధన సంపదలను లాభకరముగ వినియోగించుకొనుటకు విధానములను తయారుచేసెద మనియు విద్యా వ్యాపకమును గావించెద మనియు ఇరాకు క్రొత్త మంత్రివర్గము వారు ప్రకటించిరి.

నష్ట పరిహార సభ

రాయబారములు సాగుచుండుట

లండన్, ఆగస్టు 7:—నేటి నష్టపరిహారసభయందు చాల యభివృద్ధి గాంచిరి తెలియుచున్నది. ఋణమును నైతిక సహాయముగ జర్నలు గ్రహించిరి. జర్నలు కోరినవిన్నుట దాన్ నివేదికమును అక్టోబరు 5 తేదీనుండియే అమలులోనికి వచ్చుననుచున్నారు. మొదటిసంఘము రెండవసంఘమువారును తమ నివేదిక యందు అభివృద్ధి గాంచిరి. అందును అంగీకరించి రినియే చెప్పవచ్చును.

ఐరిషు సరిహద్దుతగాదా

మగ్దొనాల్లు కాన్గ్రేస్ బడంబడిక

లండన్, ఆగస్టు 7:—4 వ తేదీని మగ్దొనాల్లు కాన్గ్రేస్ గార్లు జేసికొన్న బడంబడికను కామన్వెల్త్ లో ప్రవేశపెట్టబడిన చట్టమున జేర్చిరి.

గవర్నల వైఖరి

లండన్, ఆగస్టు 7:—రాత్రి 11-20. టైముస్ పత్రికా విశేషి డిల్లీ నుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు. భామసుగారి ప్రకటనను ప్రస్తేటు ప్రభుత్వమువారికి ధైర్యము నీయవచ్చును. 12-వ తేదీని సమావేశమును డెయిలు పార్లమెంటులో చాల ఆందోళనము జరుగును. చాల ఆధావుడి జరుగును. తీవ్రవాదములు బయలుదేరును. ప్రభుత్వ క్రిష్ణమాణము నెత్తి వేయుటనుగూర్చి డిప్లొమెటులు ప్రయత్నించెదరు. ఇది యేల తీవ్రవాదములకు కారణమునను.

ఇండియా ప్రభుత్వోద్యోగములు

భారతీయుల సంఖ్య

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, ఆగస్టు 8:—ఇండియా ప్రభుత్వోద్యోగము లలో నూటికి 5 మంది మాత్రమే భారతీయులు ముసల్మానులు నియమింపబడుచున్నారని ఏటుగారు తెలియజేయ ఉద్యోగము లన్నియు ఒక్కతెగవారికి ఇచ్చుటకు ఇండియా ప్రభుత్వము వారి విధానము గాదనియు ఈవిషయమై ఈ ఉద్యోగములకు ప్రభుత్వమువారు తేవరైన తమంతటతాము పూర్తిగాని కొంత విరతుగాని నియమించు తేర్పును ప్రభుత్వమువారు తగిన చర్యను దీసికొనెదరని కామన్వెల్త్ లో రిచర్డ్స్ గారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

ఆంగ్లో రషియా ఒడంబడిక

ను గూర్చి లండనులో రాచకీయవేత్తలు విస్తారముగ జెప్పుకొనుచున్నారు. వారి కితేపని.

నెండివర్తకము మందముగ నుండుటచే మంచిపరిస్థితుల నేర్పాటుచేయుటకు యజమానులందరును సభజేసిరి.

పంజాబు శాసనసభ

లాల్ లాజ్ అరెస్టునుగూర్చిన ప్రశ్నలు

లాహోరు, ఆగస్టు 8:—నేడు పంజాబు శాసనసభలో డాక్టరు నిహలుచందు సిక్రీగా రిట్టడిగిరి:—“1920, 21లో లాల్ లాజ్ లజపత్ రాయ్ గారి అరెస్టునుగూర్చియు విడుదలజేయుటనుగూర్చియు, మరల 1921 లో అరెస్టుజేయుటనుగూర్చియు లాహోరు డెప్యూటీ కమిషనరుకును, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము వారికిని భారత ప్రభుత్వమువారికిని నేమైన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరిగెనో ప్రభుత్వమువారు చెప్పరా? అట్లైనయెడల ప్రభుత్వమువారు రెండుకు సంబంధించిన కాగితము లిన్నిటిని ప్రకటించెదరా?”

సర్ జాన్ మేనగ్డు:—గాల్ సభ్యుడు లాల్ లాజపత్ రాయ్ గారిని 1921 డిసెంబరులో అరెస్టుజేసి మరల విడుదలజేసి 1922 లో తిరిగి అరెస్టుజేయుటనుగూర్చి యడుగుచున్నారు గాబోలును. అట్లైనయెడల ప్రత్యుత్తర మిట్టియవచ్చును:— ప్రభుత్వమువారికిని లాహోరు డెప్యూటీ కమిషనరుకును జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములలో ప్రభుత్వమువారికిని లాల్ లాజపత్ రాయ్ గారికిని జరుగుచున్న కేసుల రికార్డును పూర్తిగ పంపుమని కోరుట మాత్రము గలదు. ఇకను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునకును భారత ప్రభుత్వమునకును జరిగిన యుత్తర ప్రత్యుత్తరములు గూఢము లైనవగుటచేత ప్రచురింప కీలులేదు.

సిక్కులను తృప్తిపరచెదరా?

కాప్తెను థన్ రాజ్ భాసెనుగా రిట్టడిగిరి:—ఈ రాష్ట్రముగో సిక్కులకు సంతృప్తిచేయవచ్చు నదేక్ష్యముతో ప్రభుత్వము వారేమైన చర్యదీసికొన దలపెట్టియున్నారా?

సర్ జాన్ మేనగ్డుగారిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి:—క్రిందటి సం॥ము మార్చి 24 వ తేదీని యీ సభలో విద్యాశాఖామంత్రి డిచ్చిన హామీనే మరల చెప్పెదను. సిక్కుల విషయమున అభిమానము గలిగియున్న యెడల ఈ సభలో నిసిక్కు సభ్యు డెవైనను యిప్పుడున్న గురుద్వారాశాసనమును సవరించుటగాని విస్తరింప జేయుటగాని ట్లి నొకదాని ప్రవేశపెట్టవచ్చునని ప్రభుత్వమువారు సిక్కుల కనేకసారులు చెల్పిరి. ఆట్టి సకారణములను క్రమమార్గముల తయారుజేయ బడి సభలోని హిందూసభ్యుల యంగీకారమును బడయునెడల ప్రభుత్వమువారు దాని ననుసరింపనే పరిష్కరింపవచ్చును. ఈవిషయమై ప్రభుత్వవైఖరి యేమియును మారలేదు.

నేడు శాసనసభాకార్యక్రమము సామాన్యముగ గడచి పోయెను. శాసనసభ స్థాయిసంఘములకును, పబ్లిక్ అకౌంట్సు కమిటీకిని సభ్యుల నెన్నుకొనిన పదవ సభ ఆవుదల చేయ బడెను. మరల నెప్పుడు గూఢసనియు చెలియదు. (అ.ప్రె.)

హిందూమహమ్మదీయ కలహములు

పంజాబు కాంగ్రెసు వ్యర్థింగుకమిటీ తీర్మానము

లాహోరు ఆగస్టు 8:— పంజాబు కాంగ్రెసు సర్కిం గు కమిటీ నేడు సమావేశమై లాహోరు పట్టణములో నీమగ్గు జరిగిన హిందూమహమ్మదీయకలహములకు విచారము దెల్పుచు ను, అందు గాయములు తగిలిన ఆగ్గురు మహమ్మదీయులయెడ సానుభూతి జూపుచును తీర్మానమును గావించిరి. ఇట్టికలహములను గోరంతలు కొండంతలు చేయ ప్రయత్నించి జాతివిద్వేష మున్నటుల ప్రకటించుపత్రికలయొక్కయు మనుష్యులయొక్కయు ప్రయత్నములను కమిటీవారు పూర్తిగా నిరసించి పత్రికలను మనుష్యులను అందును లేమ బాధ్యతను గుర్తెగి ఉభయజాతులకును విద్వేషము పోయి సద్భావము ప్రబలనటుల ప్రయత్నముల జేయవలెనని విజ్ఞప్తి చేసిరి. అ|| ప్రె||

బహుమూత్రము, మధుమేహము,

బలహీనత, జ్వరము మొదలగు

వాటికి నమ్మకమైన ఔషధము

నేను బహుమూత్రమువలన 1916 సంవత్సరమునుండి బాధపడుచుంటిని. నేను 1916వ సం॥లో ఔషధ సేవకు గడంగి పథ్యము ఉంచబడితిని. చక్కెరగాని ఉష్ణపదార్థములు గాని తినగూడదని చెప్పబడితిని. ఈ ప్రకారము 2 సంవత్సరములు పథ్యముండి మరల మూత్రపరిక్ష చేయించగా వ్యాధి యింకను ఉండెను. తద్వారా పథ్యము వదలి వేసితిని. 1920 మే నేలలో వంతుజ్వరము 35 రోజులు వచ్చెను. డాక్టరుగారికి చూపించగా మూత్రములో ఎక్కువభాగము తీసి ఉండెనని చెప్పిరి. 1920 అక్టోబరులో ప్రస్తుతము మద్రాసు ఆర్మీనియన్ వీధిలో నెం 72 రు భవనము జారి టాకానందుండు తిరునల్వేలిజిల్లా కృష్ణాపురవాసి యగు పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారిని చూచినంతట వారు యీ వ్యాధిని బలహీనతను పోగొట్టెదనని పూచీపడిరి. కొంతకాలమునకు చాల బలవంతుడనైతిని. 26 నవంబరులో మరల మూత్రపరిక్ష చేయించగా యే విధమైన వ్యాధిసంబంధములు లేవని చెప్పిరి. పండితులవారి చికిత్సలో నుండుతరి 8, 9, రోజులు జ్వరమువచ్చెను. జ్వరమునకు 2, 3 రోజుల ఔషధ మిచ్చి నివారించిరి. ఈ పండితులవారు ఎవ్వరియింటికి వెళ్లరు. కాని వ్యాధిగ్రస్తులే వారింటికి వెళ్లవలెను. వారు మొదట అభిప్రాయము తెలియబర్చుటకే 15 రూపాయలు పుచ్చుకొందురు. మందులు కూడ అధికఖరీదుగలవి. వీరు మూగ, గ్రుడ్డి, పినుగుకాలు, కుప్ప, మొదలగువాటినికూడ నివర్తి చేయగలరని అచ్చటికి వచ్చిన అనేకులనుండి తెలిసికొంటిని. (ప్రకటన నెం 5(3-12-20. డె. బ్రాన్.

డిప్యూటీ ఎగ్జామినర్, మిలిటరీ అకాంట్సు డిపార్టుమెంటు.

వారిసలహాకట్టుము రూ. 15-0-0

పుట్టువెండుకల ఏలము అమకము

విజయనగరము సంస్థానమునకు చేరిన సింహానలమునందుండు ఔరఘట్టమునందు 1333 ఫసలీలో సేకరించబడిన పుట్టువెండుకలు సింహాచలమునందు 1-10-24 తేదీని బహిరంగ ఏలము వేసి విక్రయించబడును. సింహాచలము నదరు రైల్వే క్షేపనునుండి 3 మైళ్ల దూరములోను, బి. ఎన్. ఆర్. రోడ్డుమీద నున్న వాల్తేరు రైల్వేక్షేపనునుండి 7 మైళ్ల దూరములోను ఉన్నది. వెండుకలు ఈ దిగువ తెలుపబడిన ప్రకారము 3 భాగములుగా భాగించబడియున్నది.

పానులపత్తు

Table with 2 columns: Quantity and Price. Row 1: ఒక అడుగు నిడివి మొదలు 1 1/2 అడుగువరకు నిడివిగలవి. Price: 1138. Row 2: 9 అంగుళముల నిడివి మొదలు 12 నిడివి గలవి. Price: 779. Row 3: 9 అంగుళములకు తక్కువ నిడివి గలవి. Price: 4027.

మొత్తము 5944 పానులు

ఇతర వివరములకు దేవస్థానము అమీనా, సింహాచలము అని వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును

రజ కీయ సంస్కరణములు

ప్రభుత్వవిచారణసంఘము - మొదటివిచారణ

ద్వంద్వప్రభుత్వ మంతరింపవలెను

ఎన్. ఎమ్. చిట్టపీసుగారి సాక్ష్యము

(నిన్నటి తరువాయి)

జిన్నాగారిప్రశ్నలు

చిట్టా:—మొదటిసారి ఎన్నికలలో ఓటర్లు హెచ్చుగా ఓట్లనీయకపోవుటకు అసహాయోద్యమమే కారణము. రెండవ సారి ఎన్నికలలో సమర్థులనే ఎన్నుకొనిరి. మరాఠ్ ప్రాంతమున ఓటర్లు సమర్థులను ప్రతినిధుల నెన్నుకొనదగిన ధీశక్తిని కలిగియున్నారని.

జిన్నా:—రెండవసారి ఎన్నికలలో ఓటర్లు బాధ్యతలను గుర్తించనివారి నెన్నుకొనిరిని కొందరనుచున్నారు. అది ఓటర్లు చేయదగిన పనియేనా? లేక సంస్కరణముల చట్టము మారవలెనను భావముతో వారలు చేసియుండురా?

చి:—చట్టము మారవలెనయే ప్రజల అభిప్రాయము.

జి:—కొన్ని నిబంధనలలో లోపములున్న పని మీరు నూచించితిరిగదా? మీరు కోరిన ప్రకార మనిబంధనలలోని లోపములను మాత్రము సవరించినచో ద్వంద్వపరిపాలనమును సాగించుటకు మీరు సమర్థులగురా?

చి:—వీలులేదు.

జి:—మంత్రులను కార్యసంఘసభ్యులను కలిపి ఆలోచించుట కనకాశ మేర్పరుచుట, ఆర్థిక విషయమునగల యిబ్బందులను తొలగించుట మున్నగు సవరణలను చేసినను మీరు తృప్తిచెందరా? ద్వంద్వపరిపాలన ముండనేకాదా చందరా?

చి:—ద్వంద్వపరిపాలన ముండగూడదు.

జి:—దొరతనమువారు మిమ్మును మంత్రుగా నియమించిరి. కాననసభలో మీపక్షమువారి సంఖ్య చాల తక్కువగా నుండెనని మీరు తెలిపితిరి. అప్పుడు మీపరిశీలనము క్రిందనున్న శాఖలను మీరెవరి కు తరవాదు లైతిరి?

చి:—ఒకవంక కాననసంఘమునకు, మరియొక వంక గవర్నరుకు.

జి:—గవర్నరుకు మీకు (మంత్రుగా) నెట్టి సంబంధముండెను.

చి:—క్రియాపర్యవసానమారక గలవో చెప్పబడెనావనిగా నుండెను.

జి:—మీసలహాను గవర్నరు వినకపోయినను, గవర్నరుతో మీరేకీభవింపజాలకపోయినను గత్యంతర మేమి?

చి:—రాజీనామానిచ్చుటే. అత్యగౌరవమును కాపాడుకొనుట కింకొకదారిలేదు.

జి:—ఇప్పటి పరిస్థితులలో కాననసభలో పక్షముల ఏర్పాటుసరిగా జరుగదని మీరంటిరిగదా? ఈపరిస్థితులు మారనిచో నేమగును?

చి:—ఒక్కపక్షము మాత్రమే యుండెను. అది ప్రభుత్వమును ప్రతిఘటించుపక్షముగా నుండును.

జి:—వెంటనే అన్ని శాఖలను మంత్రులకు వశపరచవలెనని మీరంటిరిగదా? అటుల చేయవలెననిన సంస్కరణముల చట్టమును సవరింపనక్కరలేదా?

చి:—అవసరమైన సవరించెదరు.

జి:—సంప్రదించు సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమును వెంటనే యొసంగినచో వాణిజ్యసంఘములు మున్నగుసంస్థలకు నష్టము కలుగుతుండ నుండునా?

చి:—ఎవ్వరికిని ఎట్టినష్టమును కలుగదు.

సర్ మహమ్మదు వఫీగారి ప్రశ్నలు

చి:—ప్రభుత్వోద్యోగుల జీతములనుగూర్చి కాననసభలో ఓటింగుఅధికార ముండవలెను. ఇతరరాష్ట్రముల సంగతి నాకు తెలియదుగాని మధ్యరాష్ట్రములందు న్యాయక్రమశాఖనుగూడ మంత్రులకే వశపరచవలెను.

వఫీ:—హిందూ మహమ్మదీయ కలహములు క్రొత్తగా బాబల విషయమున కలిగినవిని మీరంటిరి. శుద్ధిసంఘటనముల విషయమునగూడ క్రొత్తగా వివాదాలు కలుగలేదా?

చి:—జేను.

వ:—మీస్వంత అనుభవమునుబట్టి ద్వంద్వపరిపాలన మంతరించవలెనని మీరునిశ్చయించినటుల తెలిపితిరి. ఇండియా ప్రభుత్వచట్టమునుగూర్చి మీఅభిప్రాయములను తెలుపవలెనని రాష్ట్రీయదొరతనమువారు మిమ్ముడిగినపుడు గూడ మీరటులనే తెలిపితిరా?

చి:—అప్పుడు వారు సవరణలనుమాత్రమే నూచించవలెననిరి.

వ:—అప్పుడు ద్వంద్వప్రభుత్వమునుగూర్చి ఏమియును తెలుపలేదా?

చి:—ఏవిషయములను చర్చింపవలెనో బోధపడలేదని ప్రధానకార్యదర్శికిక లేఖ వ్రాసితిని?

వ:—మొదటిసారి ఎన్నికలలో అసహాయోద్యమము వలన సమర్థుల నెన్నుకొనలేదుగాని రెండవసారిసమర్థులనేయెన్నుకొనిరిని మీరు తెలిపితిరిగాని రెండవసారిగూడ సమర్థుల నెన్నుకొన లేదనియే మీరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువా రేలవ్రాసిరి?

చి:—సమర్థులు లేకపోలేదుగాని వారిక ప్రత్యేక పద్ధతికి బద్ధులైయున్నారు.

వ:—అటులయిన సమర్థులనే ఎన్నుకొనిరా?

చి:—చాలవరకు సమర్థులనే ఎన్నుకొనిరి. ఇంతకంటె సమర్థులేదు దొరికెదరు?

వ:—అవిశ్వాస తీర్మానమును రాష్ట్రీయకాననసభవారామోదించుట ప్రభుత్వపద్ధతిని నిరసించుటకుగాని మంత్రులను నిరసించుటకు కాదని మీరంటిరిగదా? మీరేల రాజీనామాలు నిచ్చితిరి.

చి:—లేనిచో కాననసభ్యులకును మంత్రులకును నిరంతరమును సంఘర్షణము జరుగుచునే యుండును. మంత్రు లేపనియును చేయజాలరు. అట్టిచో వారి పదవుల ప్రయోజన మేమిన్నది?

వ:—పై వుద్యోగుల పరిశీలనమును పూర్తిగా తొలగింపవలెనదేనా?

చి:—చాలవరకు తొలగింపవలెను. మంత్రులపై గవర్నరుకుగల నిరోధకాధికారములో చాలభాగము తీసివేయవలెను.

వ:—అందులకు చట్టమును సవరింపనేల? నిబంధనలను కట్టుబాటులను చేసిన చాలునా?

చి:—చాలును.

వ:—మంత్రులకు సవప్తి బాధ్యత నిచ్చుటకు గూడ నీవద్దతి పనికెందా?

చి:—పనికెవచ్చును.

వ:—మంత్రుల అధికారమును హెచ్చించుటకును వారికిగల ఆర్థికాధి నిరోధములను తొలగించుటకును మాత్ర మివద్దతి యేల పనికొందు?

చి:—పనికెవచ్చును.

వ:—ఆర్థిక సంఘమునకు కార్యసంఘ సభ్యుడు అన్యత్వముగా నుండగూడదని గూడ నిబంధన ఏల చేయరాదు.

చి:—చేయవచ్చును.

వ:—సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమునకు ఆర్థికాధికారమును కొంతభాగము నిచ్చుటకుగూడ నిబంధనలు చాలునుగాని పూర్తిగా నిచ్చుటకు నిబంధనలు చాలవు. అప్పుడు చట్టమును సవరింపవలెనవచ్చును.

జిన్నా, సప్రగాఢ్య:—వఫీగారు క్రొత్తపుంత క్రొత్తచున్నారు. ఈపద్ధతిగా ప్రజాప్రతినిధులు ప్రశ్నింప నవకాశములేదు.

వ:—నేను క్రొత్తవిషయమును గ్రహించుటలేదు.

అధ్య:—ప్రజాప్రతినిధులు గూడ నన్నివిషయములను గూర్చియు ప్రశ్నింపవచ్చును. (అని తెలిపి కొన్నిప్రశ్నలను సాక్షికి చదివి వినిపించెను.)

అధ్య:—మధ్యరాష్ట్రములు బేరారుకలసి మొత్తము జనసంఖ్య 140 లక్షలు. వారిలో 6½ లక్షలమందిమాత్రమే చదువుకొనినవారు. చదువనగా దేశ భాషలో ఉత్తములను వ్రాయుట చదువులు 2½ లక్షలు. వారిలో 11 వేలమందిమాత్రమే చదువుకొనినవారు. మహారులు, చమారులు, గాండులు, కుంబీలు, లేలీలు మున్నగువారు 70 లక్షలమంది యున్నారు. వారిలో 188 వేలమందికిమాత్రమే చదువువచ్చును. పిరందరును నిమ్నజాతులలోనివారేనా?

చి:—గాండులందరును నిమ్నజాతులుకారు. అదవులలో నున్న గాండులుమాత్రమేనిమ్నజాతులు. మహారులు, చమారులును నిమ్నజాతులేగాని కుంబీలు నిమ్నజాతులుకారు. అని చిట్టపీసుగారు నుడివెరి.

ఆంతటితో చిట్టపీసుగారిసాక్ష్యము ముగిసినది. నేడు (9 వ తేదీ శనివారము) కెల్కర్లుగారిసాక్ష్యము జరుగును.

(ఆ. ప్రె. స్పెషలు)

వాతావరణ నిధి

1924 సం॥ ఆగస్టునెల 8-వ తేదీ శుక్రవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	గత 24 గంటలలో ఆర్థికాధికారి	గత 24 గంటలలో ఆర్థికాధికారి	గత 24 గంటలలో భూము	జిల్లా 1వ తేదీనుండి భూము	జిల్లా 1వ తేదీనుండి భూము
గోపాలపురం	88.8	77.8	...	9.25	44.96
విశాఖపట్టణము	86.8	79.7	...	4.96	87.09
కాకినాడ	94.4	80.3	...	6.86	89.09
మచిలీపట్టణము	95.6	81.3	...	9.97	41.59
కర్నూలు	98.9	74.8	...	8.89	26.01
బళ్లారి	92.7	78.9	...	2.58	20.51
కడప	95.6	77.6	0.12	5.45	81.28
నెల్లూరు	95.4	80.1	...	8.79	87.98
మద్రాసు	97.4	78.2	0.18	9.84	50.74
కడపూరు	102.6	75.5	0.29	2.87	52.94
నీలము	94.3	74.1	...	6.74	89.80
కోయంబట్టూరు	81.5	71.8	...	19.65	22.29
తిరుచనాపల్లి	97.4	79.2	...	0.18	88.18
శాగపట్టణము	96.8	80.2	...	0.67	54.98
మధుర	97.6	78.7	...	8.79	88.58
పాంబర్	90.6	78.5	...	0.42	87.00
తిరువల్వేలి	...	...	...	2.28	28.84
తిరువేండవూరు	81.3	73.1	1.91	52.05	64.51
కొచ్చిన్	79.7	74.1	1.95	100.70	114.51
కాలికట్టు	82.8	78.5	2.70	108.59	117.16
మంగళూరు	82.9	74.2	1.88	100.59	125.68
బెంగళూరు	81.3	67.0	0.16	8.77	85.87
మేర్కార	66.6	62.8	1.58	112.91	125.46
కొడైకనూర్	65.5	54.1	0.10	18.00	62.18

సర్కారులు:— గోపాలపురంలో 0.40 ప్లీంచెను. విశాఖపట్టణములో చినుకులుపడెను. మచిలీపట్టణములో ఆకాశము నిర్మలముగనున్నది. తక్కినచోట్ల ఒకమోస్తరుగ మేఘములతో గూడుకొన్నది. మచిలీపట్టణములో ఆర్ధ్రత తక్కువ. కాకినాడలో F.2, మచిలీపట్టణములో 3.8 డిగ్రీలు పగటివేడిమి ఎక్కువ. గోపాలపురంలో 3.5 డిగ్రీలు తక్కువ. దక్షిణమున రాత్రివేడిమి 2½ నుండి 3½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

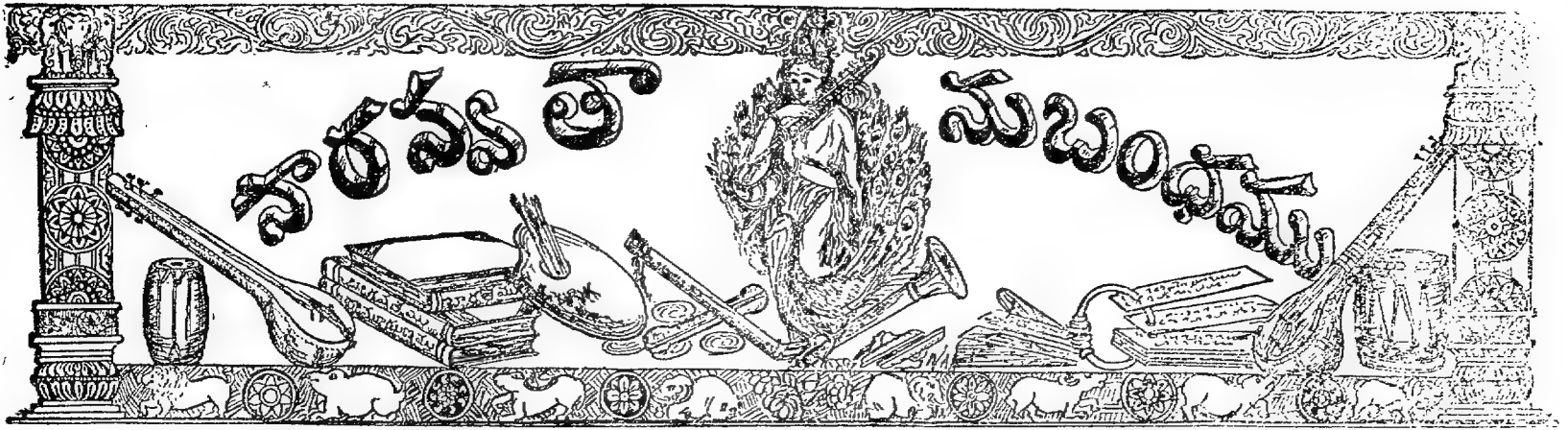
డక్కా:— కడపలో 0.12 ప్లీంచెను. మేఘములు ఒకమోస్తరుగానున్నవి. కర్నూలులో పగటివేడిమి 3½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:— కడపూరులో 0.29 ప్లీంచెను. మద్రాసులో 0.18 ప్లీంచెను. మేఘములు ఒకమోస్తరుగ నున్నవి. కడపూరులో 3½, మద్రాసులో 2½ డిగ్రీలు పగటివేడిమి ఎక్కువ.

యన్. ఆర్. సామ్రా.

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, మద్రాసు.

రక్తాక్షి సంగ్రహం శ్రావణమాస శు. ౬, శనివారము

భజగోవిందము

[అత్తలూరి సూర్యనారాయణ గారు]

◆ తే|| గీ|| ధనము కొఱకయి యాశను చెనుపబోకు
ప్రాప్తమొందిన దానితో దృష్టిపడుము
మోదభేదంబు లొకటిగ బురుషు డెపుడు
సంచరించుట ధర్మము సత్కముగను||
చెలులపాటిండ్లు నాభి గాంచియును మిగుల
మోహవిభ్రాంతి నందెవహా! నీవు
యవ్వ మంసనాదివిన్యస్తము లని
తలచి మగమున జింతను దొలగద్రోయు||
కమలదళమున గల జలకణములోలే
ప్రాణ మెంతయు జపలత బరగుమండ
జనము లభిమానరోగముల్ గనుచు పిదప
దుఃఖమొందుదు రంతట దుష్టు లగుచు||
జనుడు విత్తార్థనాసక్తి దనగుదనుక
సతిసుతాదికు లాతని సంస్కరింతు
ముదిమి చేరినయంతన ముదితయేని
దరికి జేరదు యెవ్వారు దలచబోయ||
అఖిలజనులను మేన జీవాళి దనర
గోరి యడుగుదు రాతని కుశల మెపుడు
వాయువేగము దేహ మపాయమొంద
కాయముం గాంచ భయ మంది కడకు రాదు||
ద్రవ్యమెంతయు వెతలకు దారిజాపు
సుఖకరంబన్న నయ్యది మన్న; విత్త
వంతు లాత్మజాలంగూడ భయముగందు
రన్నిటిం జూచి యిట్లుల యని తలంపు||
బాల్యమందున నాటల బరగుటయును
తరుణవయసున కాంతల దరికి జనుట
ముదిమి సంసారజలధిని మునుంగుటయును
దక్క నజ్ఞులు చేవుని తలపబోయ||
భార్య యెవ్వరు? పుత్రులు భ్రాతృ లెవరు?
నీవు నెక్కడివాడవు నిజము తెలిసి
మదిని యోచించి సంసార మర్థ మిపుడె
కాంచి మోక్షంబు నందుము కాంక్ష దీర||
సాధుసహవాసమున గల్గు సత్త్వగుణము
సత్త్వగుణమున వైరాగ్యసగరి నెలుగు
సరణి నెఱిగినజ్ఞానంబు కరగతంబా
కరగతంబైన మోక్షంబు గలుగు కడకు||
యావనం దేగ కామంబు, సంబు లింక
సరసి, విత్తక్షయంబుగాఁ బరిజనంబు
జ్ఞాన మొదవిన సంసారజుభ్రమంబు
ఆక్షణంబున బరిణామ మందు నిజము||
విత్తయావనసేవకుల్ విరివి యుంటు
గర్వ మొందకు, నిమిషార్థకమున నవియు
భగ్ను మగు; మాయ సర్వప్రపంచ మనియు
చెలిసి బ్రహ్మంబుఁ గాంచుము దీర్ఘదృష్టి||
ఉదయసంస్కల గాల మత్కుగ్రలీల
మనుజు నాయువు హరియించెడిని సతంబు
నాశ మాత్రంబు వీడదు యతని నెపుడు
పుల్లలం జేరునందాక బుడమియందు
మూఢమానస గోవిందు ముందుగాను
సేవయెనరింపు కాలము జేరుమండ
నిన్నును ముక్తాక్షరణములు నెన్నటికిని
బ్రోవజాలదు; దేవుడు ప్రోవగలడు|| (831)

◆ శంకరాచార్య శ్లోకముల ననుసరింపబడినవి.

ఒక చిన్న విమర్శనము

[విద్యా కృష్టి వెంకటసుబ్బారావుగారు]

‘కవిర్దండీ’ యను ప్రతీతియు ‘పండితః పదలాభిత్యమ్’
అను ప్రతీతియు పండ్యాచార్యుఁడు నిరుపమానకవిశేఖరుఁ డని
తేలియఁజేయుచున్నవి. శ్రీమదాచార్య చండి రచించిన గ్రంథ
ములు కావ్యాదర్శ దశకుమారచరిత్ర ఛందోవిత్తులు. ఛందో
విచిత్రి యావల కెచ్చటను లభింపలేదు.

శ్రీదండ్యాచార్యుని దశకుమారచరిత్రము గద్యగ్రంథము.
అందు నాలుగు శ్లోకరత్నములు కలవు. వానిలో “సుభగ
కుసుమకుమారం జగదనవద్యం విలోక్యతే రూపమ్ మమ
మానస మభిలషతి త్వాం చిత్తం కురు తథా మృదులమ్” అననది
యొకటి.

ఆంధ్రదేశమున నాచూచినంతవఱ కీశ్లోకమునకు సరి
యగునర్థ మెచ్చటను జెప్పబడుటలేదు. “సుభగ! జగదనవద్యం
కుసుమకుమారం తే రూపం విలోక్య మమమానస మభిలషతి
త్వాం చిత్తం కురుతథా మృదులమ్.” అని యర్థము చెప్పబడు
చున్నది. దీని కనుగుణముగా నాంధ్రలిపి వావిళ్లవారి దశ
కుమారచరిత్రమున ‘విలోక్య తే రూపం’ అని కొంతవ్యవధాపిత
మై ముద్రణ చూపట్టుచున్నది. సుందరండా! సువలోపలమును
నీశేరీరమును జూడ నావనము కొరుచున్నది. కాన నద్దానిని
మృదువుగాఁ జేయుము అని దానికర్థము. కాని యిది యంత
యు క్తము కాదని నాయభిప్రాయము. చూడుడు. ఈశ్లోక
మును జదివి రాజవాహనుఁడు “కృతాంగ్యా మన్యకాకాశస్య
మాఖ్యాతమ్” అని యొకపలుకు పలికియున్నాఁడు. అద్దాని
కియ్యది సరిపడదు. ఈశ్లోకమున నట్టియర్థము కాలేదు. అట్టి
యర్థము వచ్చునట్లు శ్లోకమున కర్థము చేయవలయును. “సుభగ!
రూపం కుసుమకుమారం జగదనవద్యం విలోక్యతే మమ
మానస మభిలషతి” అని యోజనచేసిన “సుందరండా నీరూపము
సువలోపలమును జగదనవద్యమునై చూపట్టుచున్నది.” అని
చెప్పినచో “మనస్సు న తథా” అని యొకపైతిరేకవాక్యము
వ్యం గన్య విధమున స్ఫురించును. అప్పుడు
కృతాంగ్యామన్యకః కాశస్య మాఖ్యాతమ్, అను రాజవా
హనోక్తి సమంజసముగా నుండును. “సుందరండా నీరూపము
మాత్రము మృదులముగానున్నచని చెప్పినచో మనస్సు కతనము
గుమా” యని యర్థము స్ఫురింపకుండునా?

“మఱియొకవిశేషము. ఆశ్లోకముననే “త్వాం చిత్తం
కురు తథామృదులం” అనుముక్తయొ నాచెప్పినచోపున సర్థము
చెప్పకపోయిన వ్యర్థము కానలసివచ్చును. పూర్వః మృదులముగా
నుండెనని యభిప్రాయపడిన నాతనివ్యవహారము మరల మృ
దులముగాఁ జేయుమని ప్రార్థించుట రేల? కావున నాశ్లోక
మునకు నాచెప్పినయర్థ మే యంగీకార్యము.

చూచితిరా పండితవైఖ్యమహిమ! ‘విలోక్య తే’ క్రితగా
పదముగను యోజనచేయవచ్చును. “విలోక్య, తే” అని ల్కబంత
గుబంతములుగను యోజనచేయవచ్చును. ఇట్టిచే సంధ్యాచార్యుని
చిత్రప్రయోగములు. వానికి సంవర్ధకముల ననుసరించి సరియగు
సర్థములఁ గనుగొనవలయు నని పాఠకులను హెచ్చరించు
చున్నాను. (313)

సుందరి తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0 8-0 వి. పి. 0-13-0

ఒక డబ్బీతైలము విడువక రాచిన ముఖమున ఏర్పడు
మొటిమలు మచ్చలునూను. ముఖము కాంతిబారి, సున్నగా
అద్దమువలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి నాజూ
కు తేరును.

ఈతైలము మంచిసువాసన గలిగి మిగడవలె నుండును.
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

ఆతఁ డెవ్వఁడొక్కొ!

[దుర్గమహంతి సీతారామ శర్మగారు]

గీ|| ఏమహాత్ము లీలావిలాసేచ్ఛ గాక
నేవిభునిసత్కృపామృత దృష్టి గాక
నేయతీతు నవిశ్లేయమాయుఁ గాక
జన్మనరమౌలయముల సంభవములా!
ఁగూవిలాసుఁ డాయస్యయుం డాయస్థేయుఁ
డేకరణి నుండునో ఆతఁ డెవ్వఁడొక్కొ
గీ|| వింధ్రజాకేసునట్లు మాయలను బన్ని
పొంచి నవ్విందు నేడ్పించు బుజ్జరించు
దైర్య మొదలించు భోగవిధాన మొసఁగు
సంపదల నిచ్చు లేమిని ముంపఁజేయు
నీతెఱంగున నాటలా డింప నతని
తేమిలాభమొ ఆధీరుఁ డెవ్వఁడొక్కొ
గీ|| అతఁడె పంచభూతంబుల నర్కచంద్ర
తారకాతతి నిర్మించి తనరెనంట
ఇంతటిహాహుమహిముండయ్య నెసఁగునాతఁ
డెంతవాడొ ఆస్వాత్యుత్తర డెవ్వఁడొక్కొ
గీ|| కాంచి యడుగుచు మన్నను గానరాఁడు
సొంచి పట్టుచు మన్నను బోల్పఁజాల
మొక్కలేఖను బంచి ప్రత్యుత్తరంబుఁ
గని సవిస్తారముగఁ గనుంునుదమన్న
నామమేమియొ యాతని గ్రామ మేమొ;
యెచటనుండునో; ఆవోరుఁ డెవ్వఁడొక్కొ!
గీ|| ఆవలంతి సర్వాత్మకుఁ డనుచు నొక్క
రాగురుఁడు నిర్గుణాత్మకుఁ డనుచు నొక్క
రతఁడు సుగుణస్వరూపుఁడే యనుచు నొక్కరుఁ
బరిపరివిధంబులను జెప్ప వారెకాని
యొక్కరై నను శంకల నుక్కవంచి
తెలిసి యాతనిగుట్టును చెలుపరై రి.
గీ|| గ్రంథములఁ గని యాతఁ డీ కరణి నుండు
ననుచు సగమునమృతముతో నలరు నొక్కఁడు
గుల్లవిగ్రహంబులఁ జూచి కొలుచు నొక్కఁడు
తైత్తివోదేశేయంబులఁ గాంచి నాన్ది
కత్తమును బొంది బ్రహ్మమై క్రాలు నొక్కఁడు
విష్ణువే యాతఁడని చెప్పు వెడఁగొక్కఁడు
కాదు శివుడని చెప్పుదు గర్వి యొక్కఁడు
బుద్ధుడే యాతఁడని చెప్పు ముగ్ధుడొక్కఁడు
దాతడే క్రిస్తువని తెల్పు నల్గురు డొక్కఁడు
డతఁడు చెప్పన దీతఁడు నితఁడు చెప్పు
నట్టి దాతఁడు యిన్నచే నలగి కలఁగి
ఘండనము ముండనముఁ జేసి కలఁతు చాడ?
ఆతఁ డెవ్వఁడొ! కీరి కీ, యాలమేమొ?
గీ|| ఆరనిప్రభావ మేమియొ! యరనికొఱకు
సంపదలైన విడువంగ సాహసించు
రుగులులను నైన నర్పింప నుత్సహించు
నిరశనవ్రత మైనను నిశ్చయించు
క్రియులైనను బాయఁగా నిసుగునొంద
రాతఁ డెవ్వఁడొ! అతనికై! యాత్ర మేమొ?
గీ|| అది యిటుల నుండు నియ్యది యిటుల నుండు
కడఁ చెలిని మర్మ మనుచు నూ, హించి చెప్పు
వారలేకాని సత్య మె, వ్యారి తెలుక;
ప్రకృతిమర్మంబులను గను వార లెవరో?
గీ|| దివ్యచక్షురింద్రియములఁ దెంచుచాడ
నిశ్చలాధ్యాత్మికంబును నెఱుపుదాడ
నిర్మలజ్ఞానవల్లరి నిగుడుదాడ
నతనిమర్మంబులను గన నలవి యగునె?

యతిప్రాసోపపత్తి

[వెం. కుటుంబయ్యశాస్త్రిగారు]

నే నీర్వికతో వైశాఖ శు ౧౩ శనివారమున వ్రాసిన సారస్వతానుబంధవ్యాసమునకు శ్లోక బ ౧౨ శనివారమున ముత్యరాజు సుందరరామయ్యగారు కొన్నియాక్షేపణలను జూపినారు. అట్లుచూపుటలో నొకచో "వీరుసంస్కృతజ్ఞులముచే కలత నొందించి పాఠకులకంగారుచేసిరి" అని వ్రాసినారు. ఈకంగారు వీరికి గలిగియు కాబోలు కొన్ని సమాధానములున్నను లేనట్లు వ్రాసినారు. అవియేవనగా, ఏ, బొలకు అకారముతో సామ్యముచెప్పుటలో జూపినయంపపత్తిని మఱచి "శాస్త్రములునుంచి సామాన్యజ్ఞానముతో జూచిన నీభేదిమునకు కారణము గాన్పించని వ్రాసినారు. ఆంధ్రముం దీవి. బొలకు, "అయి అవు" అనునకారప్రధానరూపము లుండగా నెట్లులన్నిటిలో డెలియకున్నది. అందు శాస్త్రములుందు "శాస్త్రస్వప్రసంగో రాస్యకం తృతీయం త్వత్త్వనిశ్చయ" మనునియతి యుండగా నెట్లు శక్యమో డెలియదు. ఎ. బలకు ఇ.ఉ.లతో సామ్యము చెప్పుటకు ఇకారసహితరూపము గారణమని వ్రాయగా నచ్చు, కట్టెలను అన్నిని ఉపమానమిచ్చి రెండునుండవలెనని వ్రాసినారు. అచ్చట లోకముం దగ్గికాలి నది యందురు. గాని కట్టెలు కాలినవనగుదా? అది మఱచితి రేమో 'స్వామ్యాజ్ఞ ప్రసాహము' ననుచో వీరి కీకంగారుచేతనే కాక అ + ఇ, అ + ఉ అను నింగీ ఘపాంశీకమును చూపు కంగారుగూడ జరపడి హిందువులయొక్క "ఏకాక్రియాద్యస్య చక్రీ ఐధూవ" అనువ్యాసమున నిహపరములను సాధించు నీశ్వరభక్తిగూడ మరుగుపడిపోయినది. పండ ఆనంగా భక్తి రూపవిశేషజ్ఞానము. అదియుండుటయే పాండిత్యము. ఇదియే హిందూమతమునకు మెరుగిడునది. అదిలేనిచో గపటవేషమే యగును. ఇది గాక "అస్మాచ్చబౌదధయ మథో బోధవ్య ఇ తీశ్వరసంకేత శ్లోక్" అని కాణాచన్యాయంనిదు శబ్దాదిమర్దయము నీశ్వరుం డొనర్చినట్లు వ్రాయుట వానిది తప్పు. ఏ యెల్లయ్య పుల్లయ్యయో వ్రాసెనట మంచిదని తోచుచున్నది. ప్రవాహమునగా వాగ్గ్ యని యర్థము గావచ్చును. వాక్యము నకుగాని పాదమునకుగాని యొకప్రథమాక్షరముండునుగాని రెండుండునాయని యాక్షేపించినారు. వాక్యమున కట్లుండనిండు ప్రకృతమగుపద్యమునం దాదిరెండక్షరములకు సార్థక్యము గాన వానిలో నొకటియని యర్థమును. "ఈ యాంధ్రమునకేనా, తదితరభాషలకుకూడనుండునా?" యని యొక్కపక్షము వ్రాసిరి. ఇట్లే సంస్కృతమును తేనియతిప్రాస లాంధ్రముం డెలియని యనుగకూడవను దానికి యజుర్వేదసామ్యము నిచ్చి యుంటిని. అసామ్యముండుగూడ కొంతకంగారు నవలించి యే దుమికినట్లు వ్రాసినారు. దుముకకుండ నిప్పుడు సామ్యమును విశేషపఱచెదను. "ఇతి వేదాస్త్రయస్త్రయ" యను వ్యాసముచే నితరములగు ఋక్వాగ్విమములందు లేని 'గో'యను నక్కరమును కృష్ణయజుస్సునందు, పులివిది పుట్టియను నట్లు శుక్లయజుస్సునందు వాటిని రెంటిని గ్రహించిరి గదా. ఇతరవేదములయం దుండకుండుటచే నీ వేదమందెందుకు 'గో' మనున్నయే యర్థమగునా? గదా, సున్న నే యేలనుంపగూడదని త్రోయుటకు శక్యమగునా? అట్లే యీ యాధిక్యమును త్రోయందగ దని యర్థము. వేదము పౌరుషేయమని యపౌరుషేయమని రెండుతెగ లిదివరకే యేర్పడియుండుటచే పౌరుషేయ పక్షము నవలంబించి అక్షరముగాన దిద్దిన పోవునని సాహసించి యడిగూడ సామ్యముగాదనినచో 'అజాగశ్చ ప్రసముష్ట పృష్ఠ' మను నాగ్గోక్తిలో నీనస్తువులను బ్రహ్మ వర్ణముగా పృశించె నని చెప్పినయాయార్జ్యండు వానిని వర్ణమని చెప్పునుగాని కోయుట కలవియగునా? అట్లుకోసిన జీవహింసాత్మకపాపం భావగూడు. అన్నిటి కేల యుండగూడదనిన ప్రశ్నయే సరి కాదు. ఆకారము మన కేల డెలియును అంత లోతు కటులు బుద్ధి దిగుడు. అట్లే వర్ణమని చెప్పవచ్చును గాని త్రోయ నెట్లు గను? చదువువా రడుతేకుండ నొకగుక్కతో జదువుటకునా అభ్యాసముచే నెక్కువకాలమును గుక్క నాపుకొనిను కొంత కాలముకయిన నాపుట సంభవింపదు కాబోలు. అట్లాపుటయే యుద్ధు. ఇది యిచ్చాపూర్వకము. ఇది విధి పూర్వకము, ఆపుట మను యతి నిరుక్తిగూడ నీ సంస్కృత సామ్యమిచ్చుటను బట్టియే వ్రాయబడినది. విశ్రాంతివిరామములకు నాపుట యను తెలుగుపదము పర్యాయము కాదుకాబోలు, యశస్సంపాదన

(*ఈ వ్యాసమునకు సంబంధించిన వాద ప్రతివాదముల నికముందు ప్రకటింపజాలము.)

మందు "క్రేయాంసి బహువిఘ్నాని" యను వ్యాసముచే విధి చేతగాని యిచ్చచేతగాని విఘ్న జాహుశ్యముండును గదా? అట్టి యశోవాచకమగుపద్యమును రచించుట కీ నిబంధన మను నొక్కయడ్డుంట సహజమని తాత్పర్యము. అది పంతులవారికి వినోదముగానున్నది. ఇదిగాక ఈ యతిప్రాసరూపశబ్దాలంకారమును బొత్తిగఁగ్రోయదగదనియు, రాసురాసు అష్టావధానాదులయందువలె నెక్కువ నిబంధనలకు లోబడి ప్రజ్ఞకు వన్నె చెచ్చుట యుచితముగాని ఉన్న నిబంధనలనుగూడ గ్రోసి ప్రజ్ఞ నడఁగజేయుట యుచితముకాదు.

ఇది యిట్లుండ వీరువ్రాసిన యాక్షేపణలల్ల నింకొకవి నోదము గాన్పించుచున్నది. దీనికేముందుకో యని కొంచెము దానినిగూడ వివరించుచున్నాడను. ఎట్లన, యజుస్సుతో 'గో' సామ్యముకు గా-రణము స్థానీయమును అరసున్న యాంధ్రముం దుండుటయే. ఇదికాక, ఆంధ్రశబ్దోత్పత్తిగూడ నిందు చమ తాగ్రముగా జేలచున్నది. ఎట్లన. "యజా అనునప్పుడు" సజాః" అనుస్థలమునందువలెనే "ఇయయానాంతా" అనువార్తికముచే స్థానైక్యరూపమును నాంతర్యముచేయజూరది యను నికారస దృశ్యమును యకారమునకు డెలుగులందు యతిప్రాస లలో నకారముగూడ "ఏచోయవాయావ" అను నూత్రలబ్ధ మగు సంధిలో "లోపశ్చాకల్పస్య" అను మతాంతరలోపము గలుగఁగా రామ-ఈశ అనుచో రామ-ఈశ అనియు 'తస్యా అత్ర' అనుచో తస్యై అత్ర అనువిభాగమును సిద్ధించుటచే సంభవించిన అకారసామ్యము రాగా, జుష్, కు కుద్రపురం ద్రీత్యాదిస్థలములందువలె ద్రయనునది గూడఁగా వేటూరి ప్రభాకరాశ్రయిగారు వాదించు నంధ్రాంధ్రశబ్దములుగూడ సిద్ధమయినవి. ఇది యొకవివోదము జూడుడు.

ఇట్టియాంధ్రము నేటిది కాదు. ఆధర్మిణికును చండి మంత్రముందు విచ్చేయను నొకపదము గలదు. దానికి వ్యాఖ్యాత లొక లిటులు వ్రాసిరి. "విచ్చే మోచయత్ర తస్మిన్నే వాక్యే కర్ణాటకభాషావిద్భి రాంధ్రభాషావిద్భిశ్చ శిష్టైః ప్రయోగేణ శక్తిగ్రహణసంభవాత్ ఘృణీయాదిన్నాథమానాయతవ్యా నితి శ్రుతో తవ్యపదస్య సూపాదిభిక్ష్యపదతాయాః సువంతం పాయ యాము యేతిశ్రుతో నాతే ద్దుఃఖపరతయాః తాసాంనాయాః పృష్ఠే వ్యవర్త తేతి శ్రుతో పృష్ఠపదస్య యోనిపరతాయాః పట్రమంచహంసపదమితి ప్రాకృత సింగళ సూత్రే మంచేత్సస్య సుందరపరతాయాః అన్యత్రచ కర్ణాటక ద్రావిడాంధ్ర భాషాప్రసిద్ధైవ శక్తినిర్ణయస్య బహుశోంగీకృతత్వాత్ పికనే మాధికరణస్య తదర్థమేవ విశ్వప్రవృత్తే రాగ్భటే చంద్రో దయేఽస్మాభి ర్వర్ణితత్వాచ్చ భాషాణాం సంస్కృతాపభ్రం శశ్యే నాశేషిదాధే విరోధాభావే నిర్ణాయకత్వా సంభవాచ్చ తంత్రోద్భిలేష్య మంత్రేషు భాషామిత్రాస్యాపి బహుశో దర్శ సేన చరణాయుధాదిమంత్రేషు శోభిత్యాదిశబ్దానాం కుక్కుర బాదిష్యేవ ప్రవృత్తే శ్చేతిద్రష్టవ్యం అని వ్రాసి యున్నది. దీనినిబట్టిమాడవిచ్చేయనుచో 'త్యోఽచై త్యే' అను నూత్రముచే వైత్యశబ్దమున తప్ప నితరశబ్దములందు 'త్య' అను దానికి 'చ' వచ్చునుగాన, 'వి'యనునపదగలత్యజ్ ధాతువునకునియాదేశము రాగావిచ్చేరూపముయోమోచయత్రీయనునర్థము నిచ్చుచున్నట్లు దోచుచున్నది. కాన నీయాంధ్రము వేదకాలమునుండి యున్నది గానినేటిది కాదు కావున నేను వ్రాసినయాంధ్రశబ్దోత్పత్తియు సంగతమే యగును. ఇంకను కొంతవ్రాయవలసియున్నది గాని గ్రంథవిస్తరభీతిచే నింతట విరమించితి ముందు వివరించెదను. (293)

హిందీ - తెలుగు

తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు

వీలయిన నులభశైలిని వ్రాయబడినది.

బాలశిక్ష	0-6-0
మొదటి వాదకం	0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ	౧-౦-౦.

రశాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయ,

7, రంబుకెట్టిపేటి, మృదాను.

సుక ద్రుమములు

ఆయుర్వేద మార్గాండ భిషగాచార్య పండిత హెచ్. సుబ్బారాయశాస్త్రిగారు కవితత్వ ప్రికేసిపాల్ గారు:—

అమరకోశములో దేవలోకపుచెట్లు 5 కలవని యీరి తిగ చెప్పబడినవి.

"పంచైతే దేవతరవో మందారః పారిజాతకః

సంతానః కల్పవృక్షశ్చ పుంసివా హరిచందనమ్"

ఇవన్నియు సర్వకామార్థసాధి నిచ్చు దేవేంద్రలోకకల్ప వృక్షమునకే నామాంతరములని కవిపుంగవులు అభిప్రాయపడి నట్లున్నది. కాని సంతాన కల్పవృక్షములు తప్ప మిగిలిన మందార, పారిజాత, శ్రీచందనములు మనదేశములో పెరుగునవి యైయున్నవి. గుగంధమైనవూలు, కాష్ఠము ఇచ్చుటకన్న మరి యేవరమునుఇచ్చుట గురైరుగము.

సాలగ్రామనిఘంటులో మందార అనఁగా పారిజాత మనియే నామాంతరము వ్రాయబడినది. దీని యితరనామాం తరములగు, కంట రక్తపుష్పః ప్రభద్రకః, పారిభద్రః మొదలగు దానివలన వార్షిప లేక బాడిదమునకే అన్వయించు నని కొంద రభిప్రాయపడియున్నారు.

కాళిదాసుని మేఘమాలములో:—

'అలకపతితైః యత్ర మందారపుష్పైః' అని ఒక్క చోటను.

'హస్తప్రాప్యస్తబకమితో బాలమందారవృక్షః' అని మరియొకచోటను ప్రయోగము కలదు.

కుమారసంభవములో:—

'కరోతి పాదా వృషగమ్య సాలినా

వినిద్రమందారరజోరుణాబ్జలీ.'

అనియు,

'అపుతా స్తీరమందారకుసుమోత్పరపీచిఘ,

వ్యోమగంగాప్రవాహేషు దిక్షాగమదగంధిఘ.'

అని యుండుప్రయోగములచే దేవలోకసంబంధమైన మందార మనియే భావమగుచున్నది.

హరిచందన మనగా మలయదేశములో పెరుగు గోశిర్న మను చందనవృక్షమునకు పేరని పద్యపురాణములో కలదు.

"గోశిర్నక్రిఖండయోగ్యస్థానే" అని వ్యాఖ్యానము.

రఘువంశము IV—51 లో

స నిర్విశ్వ యథాకామం తటే స్వాల్లిభచందనా,

స్తనావివ దిత స్తస్యా తైలౌ మలయదర్ధరౌ.

చందనవృక్షములతో నిండియుండు మలయపర్వతము, దర్ధరపర్వతము.....అని యుండుటబట్టి యిది కూడ దేవభూరుహమనియే భావింపవలెను.

అదే VI — 5 లో "కల్పద్రుమాణా మివ పారిజాతః"

"స్థగ X — 11 లో "అవిరూఢత మపాంమధ్యే పారిజాత మివాపరమ్".

X — 78 లో "సంతానకమయీ వృష్టి ర్భవనే తస్య [పేతుషీ]".

కుమారసంభవము VI — 43 లో,

"సంతానకతరుచ్ఛాయా సుస్తవిద్యాగ్రరాధ్యగమ్"

అను నీూటి శ్రీకాళిదాసవర్ణనలలో పారిజాత సంతానవృక్షములుకూడ దేవలోకములో నున్న కల్పవృక్ష భేద ములుగనే వర్ణించియున్నా డని స్పష్టముగా బోధపడ గలదు. కావ్యనాటకాలంకారగ్రంథములలో వీటిలో ఏదేని పేర్కొనబడిన అది భూలోకసంబంధి కాదనియే భావింప వలెను.

ఓషధీప్రభావము

శ్రీహర్షదేవుని రత్నావళీనాటికలో (నిర్ణయసాగర చాపాఖానా) వత్సరాజు విదూషకునిలో నిటుల చెప్పు చున్నాడు:

కంఠే శ్రీపురుషోత్తమస్య సమరే దృష్ట్వా మణిం శత్రుభి

ర్నృప్తం మంత్రవై ర్వసన్తి వసుధామూలే భుజంగా హతాః;

పూర్వం లక్ష్మణవీరవానరభటా యే మేఘనాదా హతాః

పితౄ కేఽపి మహాపథే గ్ధ్రుణిధే ర్గంధం పునర్విచితాః.

ఇచట మొదటిపాదము మణులయొక్క ప్రభావమును

,, రెండవపాదము మంత్రప్రభావమును

,, మూడవ, నాల్గవపాదములు చనిపోయినవారినికూడ

బ్రతికించు మహాపాదప్రభావమును వర్ణింపబడినది. ఇట్టి సంతి వసిత క్తిగల ఓషధులు ఈభూలోకములో చూడనగునా? మహాశిశ్యులు చూచియే వర్ణించియున్నారు. తప్పక మనము తస్మయై వెదకిన చూడ గలము. (295)

ఆంధ్ర కావ్యపరిచయము

శంకరకవి—హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము

ఈ పేరిట కొంతకాలమునకు వెనుక శ్రీనాథకవిచే రచించబడిన పల్నాటి పీఠచరితము ఆంధ్రపత్రికా సారస్వతానుబంధముయొక్క చదువరులకు పరిచయము చేయబడినది. అది చూచి ఆంధ్రకావ్యములలోని ప్రశస్తపద్యముల నెత్తిచూపుచు అందలిశృంగారముల బయల్పరచి వానిని చదువుటకు నుత్సాహము పుట్టించినచో భాషాసేవయు దేశసేవయు నగు నని నాకు వ్రాసియుండుటచే నిప్పుడు మరల శీశంకరకవిహరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము నెత్తికొనుచున్నాను.

ఈకావ్యమునందు అక్కడక్కడ కఠినమైన సంస్కృత సమాసములతో నిండినపద్యములు గలవు. కాని సగటున నిది ములభమైన నున్నదని చెప్ప వొప్పు. లలితమగు పదములు, ఇంపగు లోకోక్తులు, చక్కని వృత్తములును గలిగి సంభాషణ శక్తిని వ్రాయబడిన ఈగ్రంథము చదువ మొదటిపుటనుండి శుభివరకు అమృతధారాప్రవాహమువలె హృదయము నలరించుచుండును.

కాని ఒక్కమాట. ఏతెలుగు ప్రకమునైన తీసి చదువునప్పుడు ఒక్కసారి చదివి అర్థము కాలేదని పారశేయగూడదు. మొదటిసారి అర్థము కాకపోవచ్చును కాని చదువునప్పుడు శబ్దప్రయోగములను వృత్తిరీతులను మనసున కొక రీతి ఆనందమును కలిగింపక మానవు. రెండవసారి చదువునప్పుడు అక్కడక్కడ కొంతవఱ కర్థమై కొంతతృప్తి కలుగును. మూడవసారి నాల్గవసారి చదువునప్పుడు పూర్ణానందము పుట్టును. ఇట్లు మూడు నాలుగు పుస్తకములు చదివినచో మనభాషలో నెట్టి యమూల్యరత్నములు గలవో, మనకావ్యములలో తేనె లుట్టిపడునెట్టి రసపట్టులు గలవో బోధపడి యీరసముల గ్రోలి యానందించుభాగ్యము కలుగును. సద్వర్తన మలపడవలెనన్న, సదాచారము లబ్బవలెనన్న దేశమర్యాదలు తెలియుటకు దేశభిక్షానము కలగునిమిత్రము మానదైర్యకౌర్యాదిగుణభిక్షమైన శీలము చక్కబడుటకై మనయనయనతీజన మెల్లరకును మన సారస్వతముతో చెలిమి కావలయును. ఇట్టి చెలిమి లేక పైగుణము లలవరచవలె నని యత్నించుట జల్లెడలో నీటిని మూటగట్టి జూచుటయే కాన మనవారు దీని విలువ నెఱింగి మనసులుదురు గాక.

ఇక మనగ్రంథప్రశంస—ఈగ్రంథం దెఱింగినరీతి నింద్రసభలో వసిష్ఠవిశ్వామిత్రుల వివాచముతో నారంభ మగును. ఈవివాద పెరిగి పెద్దదై విశ్వామిత్రునిచేత,

ఉ. ఏవిధివైన జట్టుకొని యే జలపట్టుత్రిశంకుపట్టు నా| నావిధిలీలం గపటనాటకము ల్పరచించి దైర్యలక్ష్మీవిభవంబు మామి చలచిత్తుని జేసి యసత్యవాక్యమో కేరదుర్మసినుఁ బరికించినఁ బన్నిద మేమి చెప్పమా.

యనియు పిదప వసిష్ఠుచేత

ఉ. నీవును నిన్నుఁ బోలెడు మునిప్రవరు ల్పదివేలు గూడి మా|యావనరాశి ముంచి హృదయంబు గలంచి మహాగ్రదూఖసం భావితఁ గాఁగ జేసినను భాషములో నణుమాత్రమైన నా| భూవరసంకేతార్థముఁ బొంకమి కెంతటికైనఁ జాలెదన్.

మ. తన సామ్రాజ్యము వాసినన్ కులపధూత్తంసంబు వర్ణించినన్ తనయం దీర్చిన హీనకృత్యములచేత స్వర్ణశం బొందినన్ మనటం గుందిననాన కేంద్రుడుమనోవాక్కాయకర్మంబులం దన్యతం బాడిన నాప్రతిజ్ఞ విను విశ్వామిత్ర చిత్రంబుగన్.

ఈవాక్యముల ముందు నడచినకథకంతకును మూలరీజములు. ఇంటియొక్క కాక ముం దేమేమి రానున్నచో అవి యన్నియు విధివశంబున వసిష్ఠునోటఁ బలుకఁబడెను. ఇట్టికష్టంబులకు గుఱియగువాడు హరిశ్చంద్రుడు. సత్యవాక్యమునిలుపుకొనవలసిన వాడు హరిశ్చంద్రుడు. కాని యీ కార్యవిర్యహాభార మంతయు హరిశ్చంద్రునియధాంగి, ఆతని దైర్యమున కాటపట్టు ఆతని హృదయసామ్రాజ్యలక్ష్మి యగు చంద్రమతివైచ బడినది. ఈయను యాతని కెట్లు తోడునీడ యై నిల్చినదియు పాఠకులు చూడ గల్గుదురు.

దేవేంద్రపథ ముగిసినపిదప విశ్వామిత్రముని హరిశ్చంద్రునియొద్ద కరుగ నీరాజుచంద్రుడు మునిపుంగవున కిచ్చిన స్వాగతమువలన హరిశ్చంద్రునివినయశీలత స్పష్ట మగుచున్నది. ఉ. కాశికమానివర్య కడక న్నను ధన్యుని జేయఁ గోరి

జేం! చేసితికే గృతార్థముతి జెందితి సాంగమహావ్యరక్తియా కాశలపుణ్యసంపదలు గాంచితి మించితి రాజకోటిలో వాసికి నెక్కితిం దగినవాంభుత మెయ్యది వేడుఁ డిచ్చెదన్.

ఇట్టి వినయశీలభామణిని వంతలపాలుఁ జేయ నీసునఁ బుట్టినబుద్ధిచే బుష్టి రాబోవు ఘోరనాటకమును నిర్దయహృదయుడై సాగించెను.

ఇందుకుగాను మొదటిసృష్టి హృదయగ్రహమాహము. వీనిదారుణకార్యంబు లీవచనంబుచే కవి వర్ణించియున్నాడు.

“ఇట్లనల్పమహానాతుర్యంబునం గల్పించి పంచిన నమృతగృగ్గలాతంబులు గణనాతీతంబులై యొక్కడఁ జూచి నం దామయై యొక్క మిగిలి యొక్కమొగిం డిక్కటిల్లి పెక్కుదెఱంగుల నత్యంతభయంకరకృత్యంబులం జెలంగి ఫలితంబులగు కలమాదిసన్యంబులు మేసి వడద్రోసి మట్టి మల్లాడియు నారామంబుల నిత్యుదండం బులు ఖండంబులు గావించియుఁ గదళీతరపంపంబులు విదళించియు మల్లి కామాధపీదాగ్రాది లతావితానంబులఁత్రెంచియుఁ గొమ్ములఁ గోరాడి తటాకంబులు పటాపటంబు గావించియుఁ గ్రమ్మి యందంద కెండుమ్మికొలం కులఁ గలంచి కారియఁబెట్టియుఁ గోష్ఠంబుల గోవత్సనికాయంబుల నపాయంబు నొందించుచు జనపదంబుల మనుష్యులం బొదిచి చదిపియు బహువిధంబులఁ గోలాహలంబు నేయుటయు హోహలవిషజ్వాలా జాలంబులచేత దేవదానవానీ కంబులుంబోలె ననేకంబులు మహీప్రజాసంఘంబులహీనభయంబున మొఱియిడుమం జని హరిశ్చంద్రనరేంద్రుం గనుంగొవి సర్వాంగసంగతోర్విమండలంబు లగు దండ ప్రజామంబు లొచరించి మస్తకస్పృహస్తాపవిందులై యిట్లనిరి”

పిదప కనకమృగము వచ్చును. ఈమాయాకనకమృగమునం దానఁ జేసి రాజు దాని వెంటాడి గాసిజెందెను. ఇట్లే పాపము రాముడును నొకకనకమృగముచే మోసపోయెఁగద. ఈనృపన త్తముల నేల ననవలె మన బోడి జన సామాన్యముగూడ నీమాయాకనకమృగాకచే నీడ్వంబడియె గద పలు వెతలఁ గుండుచున్నాము.

చ|| నిలిచినభానువంశజుడు నివ్వెఱఁ గంది తదీయవిభ్రమంబులు పలుమాటు చూచుచు నపూర్వమృగం బిది దీనిమేను బిట్టలయ రయంబునం దటమి యల్లనఁ బ్రాణముతోన పట్టి నిర్మలమతియైన లోహితకుమారున కిచ్చెదఁ నేలి సల్పగాన్||

ఈమృగశీలల రెండు నీసపద్యంబులలో నెంతో మనోహరముగ వర్ణించియున్నాడు గాని వాని నిక్కడ బొందుపఱచుట గ్రంథవిస్తార మగను.

అనంతరము రాజును వేధించినది కామినీయంత్రము. చండాలకామినుల ప్రవేశముతో నృపుని కష్టపరంపర లారంభమైనవి.

తే|| పసిడిమేడలలోనఁ బూఁబాన్సులందుఁ బొసఁగ నీయిందు వననలఁ బొంది తేని! బొందితోడన్ జంభారీపురికి ననుతు ననఘనర్తనుడగు భవజ్జనకునట్లు|| అని విశ్వామిత్రు డన రా జిట్లనియె.

తే|| కులము దిగఁదాఁచి మీ మాలెతల వరించి! కాంచు గీర్వాణ లోకసౌఖ్యంబు లాల్లఁ బంతమున రాజ్యమైన వర్జింతుఁ గాని! చలము కొని యెన్ని చెప్పినఁ గలము విడువ.

దీనితో హరిశ్చంద్రునిరాజ్యము మునిచంద్రుడు చే జిక్కించుకొనియె. ఇంతటితో హరిశ్చంద్రమంబునను కిక్కిర్చి లారంభమాయె. ఇప్పటినుండియె నృపన త్తమున కారతీహృదయేశ్వరి యెట్లులు చేయూతయై నిలువంబడియెనో స్పష్టమగును. క|| మారిక నేమియు బలుకక; ధామణీయంతయును గాధితన యుని కివలక! ధారాపూర్వకముగ నని! వారితమతి దాన మిందు ననుధీధాకా.

ఈసతీలామయొక్కధీరమతికి సంతసిలి నిజనాథుం డెట్టిహర్ష మొందెనో గనుము.

క. ఆహో యీసతి విహిత, వ్యాపారము లెంత యొప్పె నను మావరా! రోహులు గలిగినపతులకు నూహింప నలభ్యవస్తు వొకటియుఁ గలదే.

క. తనచేయధర్మమునకును! మనమున వేఱొందుతలపు మాని ప్రమాదం, బొసఁగూడ మెలఁగ నేర్చిన! తనమధ్యయె వానిపాలి వైవం బరయన్.

చంద్రమతిప్రయాణాయాసంబు గనిన హరిశ్చంద్రు మనస్తాపము మనహృదయమును గూడ తల్లడిల్ల జేయును. సీ. పదలి క్రొమ్ముడి వడి వాడిమాల్యంబులు వేమాలు మోముపై వ్రేలియాడ, నీరము ల్దోరువో నెడ లేమి నుత్తరీయాం

చలములు కంటకావృతముగ, ఘనతరాళముచేఁ గందిన మైదీగ ననివిరళపురుగుదుపులు వొడమ, సోన లై సాంజనాశుజలపూరంబులు పాలిండ్లపై దిగి పాటుమండ

నందనునిఁ జంక నిడుకొని నడచినడచి! యలసి యను గొకయామడై యరుగుదెంచు! చంద్రమతిఁ జూచి యాహరిశ్చంద్రవృత్తి! యుల్లమునఁ జింత యెంతయు నుప్పలిల్ల.

సీ. భాసురమణియు ప్రాసాదనిశేణు లెక్కంగ నోప దీయిందువదన! కోమలశశికాంతకుట్టిమధులములు మెట్టంగ నోప దీమెఱుగుబోడి! మందిరారామ నీమాసమీపంబుల విహరింప నోప దీ విద్రుమోక్షి! పోషితవకీరపోతంబుఁ గంగల ధరియింప నోప దీ హరిఃసయన! నగము లీరీతి నాలోహణంబు జేసి! మొనసి యేమాడ్కి గమనించి మొరప నేల! భయదకాంతారభూము లెబ్బంగిఁ దఱిసి, కొడుకు నేచందమున నెత్తుకొనియు వచ్చె.

కాని మనలతోంగు లిందున కందునకు గూడ సమగ్ధులు సర్వశ్రీమతులైనప్పు డన్నివిధముల మొయమాతల జఱపించు కొనుచు అతిసుకుమారముగఁ బెరుగుదురు. విధి వ్యతిరేకమై సప్తమ మేరలేని దైర్యసాహసాదిగుణంబుల మానమ్ము నిల్పకొని విపదల్లి దాటి జయముగొందురు.

వ. హోగ్రదావాసలం బరణ్యంబు నిరవశేషంబుగ దహించుచు పీరిమట్టు ముట్టఁ జంద్రమతి యాచిచ్చుఁ జొచ్చి కొంచెమైన మచ్చలేక వాని గావఁగా హరిశ్చంద్రుని దైర్యంబునకును హర్షంబునకును మేరలేదు. ఆపె నిట్లు కొనియాడె. తే. రాజముఖ నాకు నవకీర్తి గాకయుండ! నీవ ప్రోచితి వీసంయమింద్రతనయుఁ! గాన నారసిమాడ నీకారణమున! మానిధన మిచ్చి సత్యంబుఁ బూనఁ గల్గు.

ఈ యాశ్చర్యంబు గని విశ్వామిత్రుండు చంద్రమతీలలా మపాతివ్రత్యమహిమ తనపహిమహిమకంటె నెక్కు డని ప్రశంసించుచు మనోదైర్యమును కోల్పోవుచుండ. ఈమెతో గూడి యున్ననృపతి “ఏ! యంకిలి బొంద కెట్టిభయదాపవ లైనను నిస్తరించుదున్! శంక వహింపకుండేడిని చంద్రమతీసతికారణంబునన్” అని తలపోసి వీరి నెట్లైన వేఱుచేయ సాధనంబుల నెమరుచుండె.

నక్షత్రకుడు గూడ చంద్రమతీపాతివ్రత్యమహిమ కాశ్చర్యమును బొంది యామెయాన్నత్యమును హరిశ్చంద్రుని యచ్యుత్తము నిట్లు మెచ్చుకొనియె.

ఉ|| ఎట్టితపంచానర్యునో మహిం బరమేశుఁడు మెచ్చునట్లుగా! నెట్టి విశేషదానము లహీనతఁ జేసెనో యెట్టి తీర్థముల్! మెట్టెనో పుణ్యశీలమున మించి జగన్ముతి గాంచినట్టిని! నృట్టపుడేవిఁగాఁ బడసె భానుకులోత్తమఁ డంబుజాననా!

నక్షత్రకుని దుర్భోధలకు చంద్రమతి చెప్పినవ్రత్యుత్తర మంతయు నిక్కడఁ బొందుపఱచువలసినదే గాని స్థలము చాలమికి వగచుచు నాపె భగవద్భక్తియు భర్తృవిశ్వాసమును చాలు నొక్కపద్యమును వ్రాసెద.

క|| గాధితనూజాని మాయాంభోధికా మద్భర్త యేల మునిఁగడి గిరిక! న్యాధవు న్నేహద్రోణిక! సాధనముగ నిస్తరించు సంతయ మేలా||

నక్షత్రేకుడు ధనమునిమిత్రమై నిష్ఠారములాడుతటే సార్వభౌము డేమార్గమును దోపక దీనవదనుడై మిన్నకున్న నిశేకుం గాంచి చంద్రమతి పల్కినపల్కులు వేదికలపై నెక్కి ఘనోపన్యాసము లిచ్చువారిగూడ పఠనీయంబులై యున్నవి.

ఉ|| నిండినవేడ్క లోకములు నిత్యము సన్నుతీచేయ ధారుణీ మండలమెల్ల నేలిన సమగ్రయశోవిభవుండ వీవు మా ర్థాండకులేశ మూఢునివిధంబున భ్రాంతి వహించి చింతమై నుండుటపాటిగాదు ధృతి యుల్లమున నిలసిల్లఁ జేయుమి||

తే|| మోసముగ సప్తదీర్ఘమున్న యొక్కగడియ తడవైన మితి సరి గడచెనేని! క్షీణితలేశ్వర నిన్ను బొంకింపఁ బూని! కంకణము గట్టుకొన్నాడు గాధిపట్టి.

ఆ|| పార్థివేశ యడవిపాలు వ్రావించిన! చంద మిమునీంద్ర నందనుండు! కినిసి ఋణముదీర్చు మని మిమ్ము మాటికిఁ బరువభాషణములఁ బలుకు తెల్ల||

తే|| అర్థమున కిప్పు డొందుపాయంబు లేదు! వినుచు ధీరతతో నను విక్రయించి! తీర్పు సగ మైన నేడు గాధేయుఋణము కడమ కొక్కయుపాయంబు గలుగు నెల్ల||

క|| భూవర వివరింపగ భా! ర్యావిక్రయపాతకంబు నైనను బాంశంగావచ్చుఁగాని మఱి మిథ్యావాగ్దోషంబుఁ బాయచర మెవ్వరికెన్||

సాక్షి

[నందూరి బంగారయ్యగారు]

((సారస్వతసమాజము)

(గత సారస్వతానుబంధము తరువాయి)

నాటకములలో వీరుచూపిన ప్రకృతిజ్ఞాన మధుతావహము నది. దానిని విమర్శించుట కిదితావుకాదు. కానీ సాక్షిలో వీరు చూపిన ప్రకృతిజ్ఞాన మంత ప్రశంసాపాత్రముకానేరదు. ప్రకృతిజ్ఞానమును చూపుటలో రెండువిధములు. విషయమున కెంత కావలయునో అంతమాత్రమే చూపుట మొదటిది. అట్లుగాక యనవసర పాండిత్యప్రకర్షణమునకు బూని, స్థానమున, ఆస్థానమున తనకు వచ్చిన జ్ఞానమంతయు చూపించుట రెండవది. నాటకరచనలో వీరు చూపిన ప్రకృతిపరిశీలనము మొదటితరగతికి చేరును. సాక్షిలో వీరుచూపిన ప్రకృతిజ్ఞానము రెండవతర గతికి చేరును. మొదటితరగతిలో కలము కవి చెప్పినట్లు నడుచుచున్నది. రెండవతరగతిలో కవి కలము నిచ్చవచ్చినంతిని త్రిప్పకొనజాలక దానికీ పండుగ గుఱుమును స్వాధీనమందుంచుకొనజాలని రాతులై పరిహాసపాత్రుడగుచున్నాడు. అనవసర ప్రకృతిజ్ఞానప్రకర్షణమునకు సాక్షినుండి యుదాహరణములు వేరుగ తీసిచూపవలసినదే. 'మాడు' అనుసంఖ్య ప్రాముఖ్యమునుగూర్చి యొకయువన్యాసమున నాలుగు పేజీలున్నవి. 'ఏడు' అనుసంఖ్యనుగూర్చి యొక పేజీ రెండుమాడు పేజీలున్నవి. "అబ్బ ఎన్నెన్ని గ్రంథములు చదివినాడురా వ్యాసకారుడు?" అను నాశ్చర్యము మనకు కలుగవచ్చును. కాని వ్యాసకారుడు మన కాశ్చర్యభావమును గలిగించుటకు వ్రాయుచున్నాడో లేదు. వ్యాసరచయిత ప్రధానోద్దేశ మానంద మిచ్చుట. ఆ ప్రధానోద్దేశమున కిచ్చుట భంగము కలిగినది. ఈపదార్థముల పేర్లన్నియు నిచ్చుటనే మనము నేర్చుకొనవలయునా? నిఘంటువులు విజ్ఞానసర్వస్వములు చూచుకొనిన నింత కంటె సద్భిజ్ఞానము రాజాలదా? ఎట్లు చూచినను లక్ష్మీనరసింహరావుగారి సాక్షి వ్యాసములలో నిగ్రహాక్షి మందునకైన నున్నట్లు కానరాదు.

ఇక హాస్యరసమువిషయమున హాస్యరసమునకు లక్ష్మీనరసింహరావుగారు క్షీరసాగరమువంటివారు. కాని వారి హాస్యరసమునంతనుగూర్చి యిచ్చుట వ్రాయుటకు తావుచాలదు. మీదుమిక్కిలి యప్రస్తుతము కూడ నగును. ఆలోచించి చూడగా వీరు నాటకములందు వర్ణించిన హాస్యరసముకంటె 'సాక్షి'లోని హాస్యరసము మిక్కిలి నికృష్టముగా గానవచ్చుచున్నది. విమర్శించిచూడగా హాస్యమును బుట్టించుటకై సాక్షిలో వీరై దారమార్గముల నుపయోగపడిరి. రసోపపత్తికి మనుజులను వర్ణించి హాస్యము బుట్టించుట యొకసాధనము. ఇందులకుదాహరణము బొట్టయ్యసెట్టి- ఆతని యిల్లడిచేయి- సభాభవనప్రవేశమున కాలని కున్న పెద్దయవరోధము- నాథునికవియగు నన్నాసాచేబు మొదల అధికవియగు నన్నయభట్టు వల కందటి సభిక్షేపించు వాణిదాసుడు- వినువాడున్నయెడల వినుగులేకుండ కథలను జెప్పు జంఘాలశాస్త్రీ- వీరినిగూర్చిన చిత్రచరణు- మనోహరములు కాకపోవు. హాస్యమునకు రెండవ సాధనము సామాన్యమగు చిన్నవిషయమును పెద్ద పెద్ద సమాసములలో జెప్పట- ఉప్పుల చప్పడునుగూర్చి వర్ణించుచు దిగజక్కల విదారణదారుభాషానము లగు ఉప్పుల చప్పడును, పొడుముపట్టున చేరబట్టుకొని యనుటకు మారుగా నాసికాచూర్ణనిర్మిద్రుమద్రాభిద్రుమ యనుట. హాస్యమునకు మూడవసాధనము-సంకరభాషాప్రయోగములు- వివర్తిత భాషాంతరీకరణము- ఇది కల్పేరిరాంపిళ్లగారి యువన్యాసమున జూడగలను. నాలుగవసాధనము- సహజతను ప్రతిపాదించుట కయి కొన్ని కొన్ని లక్షణములను గల్పించుట. అయ్యంగారి "ఉక్కాదుంగో" ఆచార్యులవారి "తిరుప్రపత్తి" యందులో జేరును. ఇంకొక సాధనము విహ్యమయిన యంశముల కేహ్యతరము లగు నుపమానములను గల్పించుట. తులసిబృందావనములో నల్పావచనము చేసికేడ్డో చేసెననివ్రాయుట. ఇది మిగుల గర్హ్యము. ఇక నాటకసాధనము-ఉత్కృష్టమయినయొక పద్ధతికి నీచమయిన యింకొక పద్ధతికి సామాన్యలక్షణములు గల్పించుట. దీని నింగ్లీషులో 'Analogy' అందురు. తెనుగులో నుదాహరణములిచ్చిన విస్తృతముకాక గలదు. "బ్రహ్మ నూత్రపకమును మాని రై నాల్గు మునిసూత్రపారాయణ మొనర్చుట? సంధ్యాద్యయాగ్నిహోత్రములు మాని సంతతధూమచ్ఛదత్తి కాపానమొనర్చుట" ఇత్యాదులు. పొడుము దుకాముక తెట్టిన బ్రాహ్మణునిగూర్చిన వర్ణనమిట్టిదే. ఇట్టి సమాన

లక్షణములు గల్పించుటయందు వీరతిగా వ్రాసి మొగముమొత్తించి వైచివారు. హాస్యమున కేడవసాధనము- 'టూకీ' 'తిరకాసు' 'పంపిణి' 'గవ్ చిట్' మున్నగు విచిత్రపదములను వాడుట. ఎనిమిదవసాధనము-విలక్షణాసన్ని వేశములగల్పించుట. అది మిక్కిలి యుత్కృష్టసాధనము. ఈ సాధనమును పర్యదావీరు బాగుగా నుపయోగించినట్లు గానవచ్చుచున్నది. పుష్కలమునకు పోయి బృహస్పతిని దర్శించినజంఘాలశాస్త్రీ పంటలు లేవని మొకతెట్టుట, అటువదియేండ్లలోని యగు నూకిసాని "చినదానరా" యని పాడుచు నభినయించుట సభలో ప్రార్థనముగావింపవచ్చిన చిట్టిశాస్త్రీ లీలకోడివలె చెమిక్రిందవేయవెట్టి "అంబాపరాకు, భధిగిలొ" అని గంతులువేయుట, పోయిన దోసకాయచెంబును వెదకుకొనుచున్న యగ్ధ్యతునిగూర్చి మన సభుగారు "మన పెద్దమ్మకా రెక్కడ" నని సగౌరవముగ కరణముగారిని బృచ్చించుట యిట్లెన్ని చెప్పగలను? హాస్యరసోపపత్తియన యుపయోగించిన వింక సెన్నియో సాధనములున్నవి. ముఖ్యము లగువి యివి. కాని యీయన హాస్యరసము సాక్షిలో ననేకస్థలములందు పచ్చిగను మోటుగనుచున్నది. తోలుబొమ్మలలో నేమి మఱికొన్ని వ్యాసములలో నేమి యది మిక్కిలి వెగటుపుట్టించుచున్నది. ఒక్కొక్కచోట హాస్యమును బలవంతుముగ బుట్టించునెంచి పుట్టించ నేరక పరిహాసపాత్రు లగుచు నచ్చినారు. సాక్షిలోనున్న హాస్యములో సానుభూతి తక్కువ. ఈయంశమును తరువాత విశదీకరింతును.

సాక్షి; స్వేచ్ఛేటరు.

శ్రీ కూచి నరసింహముపంతులుగారుసాక్షి 'స్వేచ్ఛేటరు' వంటిదని వ్రాసినారు. దాని ననుసరించియే కాబోలు నాచంట వేంకటరాయశర్మగారుకూడ నట్లేచెప్పినారు. అనేకు లావిభముగ నే తలంచుచు లక్ష్మీనరసింహరావుగారు తెనుగుభాషకు (Addison) వంటివారని పలుకుచున్నారు. ఇది యొక పెద్ద భ్రమయని చెప్పకతప్పదు. 'సాక్షి'కి 'స్వేచ్ఛేటరు' నకు తారతమ్యమెక్కుడుగానున్నది. కాని సామాన్యధర్మములు తక్కువ. 'స్వేచ్ఛేటరు' అనుమాటకు 'సాక్షి' యను నామము సరియయిన భాషాంతరీకరణమే యగును. స్వేచ్ఛేటరుకు సాక్షికి నొక్కటే యుద్దేశ్యము. రెండును సంఘసంస్కరణమునకు నీతిప్రచారమునకే బయలుదేరినవి. కేవలము నీతి నీతిగనే యుపదేశించుట వలన జనులకు రుచింపదనియు పంచదార యనుపానముపెట్టి తి కమను నావధమును దిసిపించు చైద్యునివలె హాస్యరస మనుపానముపెట్టి నీతి సుపదేశించుట మంచినది రెండుపద్ధతులను గుర్తించినది. రెండింటియందును దయ్యములు మున్నగు సామాన్యవిషయములు కొన్నిమాత్రమే చర్చింపఁబడినవి. కాని విషయమునఁజేమి, కైలేయంజేమి, హాస్యరసప్రయోగమునఁజేమి రెండింటికి విశేష తారతమ్యముకలదు.

స్వేచ్ఛేటరు వ్రాసినవ్యాసములన్నియు చిన్నచిన్నవి. సాక్షి వ్రాసినవ్యాసములలో నిరుదయిముప్పది పుటలవలె కొక్కొక్కవ్యాస మున్నది. కాని ఈయాయువది పుటలలో నున్న విషయములకంటె నారెండుమాడుపుటలలో నిమిషిన విషయమే యధికముగ నుండును. అదిగాక 'స్ట్రీలు' మున్నగు వారు వ్రాసినవృద్ధు "నేహ" ము మున్నగు మధురవిషయములనుగూర్చిన చర్చలు గలవు. స్వేచ్ఛేటరులోనివ్యాసములన్నియు సెలయొక్కవలె మెల్లగఁ బాటుచుండును. సాక్షిలోనివ్యాసము లన్నియు జలపాతములవలె చెంగుచెంగున దుముకుచుండును. సాక్షిలో నక్కడక్కడ నాంధ్రుల సంఘజీవనమునుగూర్చిన కొన్నియంశములను సభ్యులవర్తనమున వ్యక్తీకరింపఁ బ్రయత్నించెనుగాని యిందు కథాంశముకన్న నుపన్యాసాంశమెక్కువగనున్నది. 'స్వేచ్ఛేటరు'లో "కవలై పత్రికలు" మున్నగునవి నవలవలెనుండును. కావున 'స్వేచ్ఛేటరు'లో "కథాంశ"ము నీతిబోధక సాధనముగా నుపయోగింపఁబడి యుండ గా సాక్షిలో నెంతేపు నుపన్యాసములే యధికముగా నుండుటలోపమే. యథార్థములేమో యని భ్రమకల్పించు కథాంశముల కున్న శక్తియుపన్యాసముల కుండదని మహానాటక రయగు పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహరావుగా రీసందర్భమును గ్రహింపకుండుట కోచనియము. మఱియు "సాక్షి" లోకాచార్యులు మున్నగువారి స్వభావములను వర్ణించి విడివిడిపెట్టేనే గాని వాని నుదాహరించు కథాభాగము పెంచలేదు. అచ్చులచ్చుట విస్ఫుంగములులేవని కాదు. కాని అది యొక పెద్దవిశేషము కాదు. అది గాక 'స్వేచ్ఛేటరు' లోని "సర్వోజిత్" వంటి స్నేహయోగ్యములగు పాత్రములు సాక్షిలో లేవు. నలుపురైదుగురు వ్రాసిరి-కావున 'స్వేచ్ఛేటరు' లోనక్కడక్కడ పాత్రములనుగూర్చి పరస్పరవిరుద్ధాంశము లున్నను తుంతవ్యములు. కాని సాక్షిలోనేయొకచోట జంఘాలశాస్త్రీ కింగ్గీషే వియురాదని ("Prosecution") అనుమాట నాచెవిబడినది. అనిచెప్పెను అట్లుచూపి మఱియొకచోట నాతడు షేక్స్పియరును గూర్చి, In Memoriam ముగూర్చి పలుకుట యసంగతముకాదా?

స్వేచ్ఛేటరు కైలి తరవాణిలేటవంటిది. సాక్షి కైలి వరద కాలములోని గోదావరీప్రవాహమువంటిది. ఈవిషయము నిట విపులీకరింప నక్కరలేదు.

మిత్ర దర్శనము

[భమిడిపాటి రామసోమయాజులుగారు బి. ఏ.]

పశ్చిమాకాశవర్ణనం - పదలఁగాంచి
కాంచి క్రమ్యేడి నీటిలో - గళలఁజెంది,
యెదుటిప్రకృతిని దెలియని - దృష్టియందు
కరముఁ జూచిన నందెడు - కరణి నిడుగొ
నిలిచి నవ్వుచునున్నాడు - నేమీతుండు!
మల్లెమొగ్గులు వికసింప - నల్ల సిల్లు
చల్ల గాలులు నామేన - మెల్ల నాడు
నెచ్చెలిమొగంబు నవ్వుల - నించుమించు
వేటొకం డేడి నాకంటె - బృద్ధిలోన?
పూర్వసుఖజీవనము నిల్చు - పొందునట్లు
జ్ఞప్తి కలిగిననిముసాన - గాకయెపుడు
మానవుడనిజసౌఖ్యము - నూనగలడు;
కష్టపూరితసంసార - కాననమున?

(880)

హాస్యమునుగూర్చి చెప్పవలసినవస్తువు ఎడిసన్ హాస్యములో సానుభూతి యుండును. ఎవరైన దుర్మార్గుని గూర్చి వ్రాయునపుడు ఎడిసన్ హృదయములో నుదికిన కరుణరస మాత్రని చెక్కిల్చినీమలలో ప్రతిఫలించుచు మనకు గనవచ్చుచునే యుండును "అయ్యో పాప మీతడు తెలియక తప్పు చేయుచున్నాడే" యని యాతడు దోషినిగూర్చి వ్రాయునపుడు, చెడిపోయిన కొడుకునుగూర్చి చెప్పుకొనవలసినచ్చి నప్పటి తల్లివలె పరితపించును. హృదయమున నున్న సౌహార్ద మాతనిరచనల కొక మార్గము నొసగును. సాక్షి కార్తెలువలె దోషులనుచూచి తీరినికోపము వహించును. దోషమును ఖండించునపుడ తాతని కనుగొలంతు లెట్టబడును. ఎడిసన్ వర్ణించు నది మాతృప్రేమ. సాక్షికురియునది పీఠరసము. అందువలననే సాక్షిలోని హాస్యములో సానుభూతి తక్కువ యని నేను వెనుక వచించితిని. ఇంకొక్క భేదము 'ఎడిసన్' హాస్యరసము వెన్నెల తేటవలె హృదయమును మాత్ర ములించి యొక్క చిలునవ్వునుమాత్రము గలుగఁజేయును. "సాక్షి" హాస్యము పకపక కడుపుబ్బనట్లునవ్వింపును. కాని స్వేచ్ఛేటరుహాస్యములో నున్న మంజులత, నిగ్రహము, సాక్షిలో కానరావు. సాక్షిలో నొక లిఖమగు వెట్టిఛాందసము మోటుదనము నున్నది.

మొత్తముమీద సాక్షి యుత్తమగ్రంథరాజములలో జేరదు. ఇది పామరరంజకముగా నున్నంతగ రసికాభిరామము కాజాలదు. ఇందలి ప్రకృతిజ్ఞానము పలుతావుల ననవసర పాండిత్యప్రకర్షణకు గొఱకుగా నున్నది. ఇందలిహాస్యముబలి వ్యమేయగుగాని నాతిమృదులమయినది. ఒక్కొక్కచో నసభ్య తలోఁగూడఁ జేరును. కైలివిషయమున నిటివలరచనాకాతూహలముగల యువకులెవ్వరును సాక్షినుకురింపకుండురుగాక యని నేను కోరుచున్నాను. ఏలనన నది కత్తిసామువంటిది. భాషలో నసాధారణశక్తి యున్ననేగాని యాకైలిని నిర్వహించుట కష్టము. ఒక్కొక్కచో సాక్షిని సాక్షియేయనుకరించుకొనఁ జాలకపోయినాడు. అట్టిచో నితరులమాట వేటుగ నింక జెప్పవలయునా? ఇంతకు నీది యత్యుత్తమకైలి కానేకాదు. అనేక విషయములనుబట్టి యంతకంటె సుతృప్తివస్తమైనది యను కరణయోగ్య మయినదియునగు శ్రీ వీరేశలింగముగారి స్వీయ చరిత్రము, సత్యవతీచిత్రము మున్నగు గ్రంథములలోని కైలి ననుకరింపబూనుట యధునాతనరచయితల కారోగ్యకరము. పరిసరచో చిన్నచిన్న "కానుగుచెట్టు" మున్నగుకథలలో సరసింహరావుగారు వ్రాసినకైలి ననుసరింపవచ్చును.

కాని 'సాక్షి' కున్న ప్రచారము నరసింహరావుగారి యంతరగ్రంథములకు వేనికెరదు. ఈయననాటకము లనినచో మనపారికి తలకంటగంపు. ఈయన 'సాక్షి' యనినచో బ్రతి పక్షులయిన శిరసావహింతురు. నిజమున కొక్కపద్ధతరచనవిషయమున దప్ప నాటకరచనలో సరసింహరావుగారికి సరిపోలు కవిచంద్రుడు తిక్కనతరువాత నింతవఱకు గలుగలేదు. కొన్ని ముఖ్యాంశములయందు ధీయన షేక్స్పియరును నైతము వైచేయి యనినచో సతిశయోక్తి కానేరదు. ఎందులకు భూషింపవలయునో యందులకు భూషించి, ఎందులకు దూషింపవలయునో యందులకు దూషించి రచయితల నాంధ్రులారించిననేగాని వాజ్మయ మెట్లభివృద్ధి గాంచగలదు? మఱియొకమాటు లక్ష్మీనరసింహరావుగారి నాటకకళావైభవమునుగూర్చి ముచ్చటించు కొందము. (151)

బొంబాయి

(మా ప్రత్యేకవిలేఖరి)

బొంబాయి శాసనసభ

ఆగస్టు 4:—క్రిందటికాబున శాసనసభా సభ్యులకుల గూర్చి ముచ్చటించకపోయి. శాసనసభాసభ్యులన్నియు సాంతముగా ముగిసినగాని, ఎంతవరకు రాజకీయములమార్పులు జేశాభ్యుదయమున కనుకూలమో యను ప్రశ్న నాలోచింపజగదు. ప్రతిపాదించబడిన తీర్మానము లన్నియు, నొకమా రాగాజధానివార లాలోచించిన, ఎంతవరకు మద్రాసుశాసనసభయందు, బొంబాయి పరిశీలనలంటి పరిశీలనలయందు కెల్లు కెగ్గ నలయునో గోచరింపగలదు. అందులకు, తీర్మానముల నొకంతి జాగ్రత్తగా నాలోచించెదను.

పక్షములు

బొంబాయి శాసనసభయందును, వివిధముల పక్షములు గలవు. సర్వజనాంగీకృతముల పక్షములపై నాధారపడిన పక్షములుగాక, మద్రాసునవలె కులపక్షములపై నాధారపడునవియు, కక్షయే ప్రధానముచేసికొన్నవియునగు పక్షములులే; పోలేదు. ఈపక్షములకు సాధ్యమయినంతవరకు సనన్వయము కలుగగలంతటి, ఉద్యమములుగాని, రాజకీయపక్షములుగాని, సాంఘిక సంస్కరణమార్గములుగాని లేవు. ఎవరికివాళె యనునటు సాధారణముగా నాయకత్వము సరిగానుండుటచే, వారి వారి ఇష్టానుసారము ఏవిషయమునైనను చచ్చిచుచుండిరి.

స్వరాజ్యవాదుల వికృతావస్థ

భారతదేశమునం దంతటను బహు అల్పసంఖ్యాకులు గలదియగు మద్రాసు స్వరాజ్యపక్షమునకన్న, బొంబాయి స్వరాజ్యపక్షమునకా అల్పముని సర్వజనాంగీకృతమే! ఏలయన, మద్రాసు శాసనసభయందు, స్వరాజ్యపక్షమున, ఇతర అబ్రాహ్మణపక్షమున కొంతవరకు కొన్ని అంశములయందయినను ఏకీభూతిచూపిన, బొంబాయి స్వరాజ్యవాదులును, వారిసహపాకులగు ఇతరపక్షముల వాగును, అంతమాత్రమునలేదు. చెన్నపల్లమున కొంతవరకు ప్రభుత్వమునకన్నివిధములూ సహకారమున, ప్రభావము లేదనియే చెప్పవచ్చును. కాని బొంబాయి శాసనసభయందన్ననో, ఇతరులయందలి ఉత్సాహకొన్ని పక్షముల ప్రభుత్వావసరమున, ప్రభుత్వాగ్రేయమున కునుగూడ ప్రేరేపించుచున్నదనుటలో సందియములేదు. కంగ్లండుంటి రాజ్యముల నిర్మింపకములు, రాజకీయపక్షములుగా పరిగణింపబడననుమాట మనకు చెలియును. చెన్నపల్లమున సబ్రాహ్మణసమస్య ప్రభావమునకు పక్షములపై నేమైనను సడచుచున్నదేమోగాని, ఇక్కడమాత్ర మదియొక ఉద్యమముగాగాని, ఒక నిరంకుశపరస్పరగాని పరిగణింపబడుచుండుట లేదు—ఈపక్షములలో మన స్వరాజ్య పక్ష మిరుకుబడినది.

కడలమెంటుల తావులేకుండుట!

ఒకసారి మహమ్మదీయులు ప్రభుత్వోద్యోగముల పరిస్థితిగూడ ఒక ముఖ్యపద్ధతిగా నిడుకొనియుండిరి. మరియొకసారి అబ్రాహ్మణపక్ష వాదులు కక్షయే నాధారభూతిముగా నెంచి, మాత్తులకుల స్థానిక, సాంఘికవ్యవహారముల గోరంతలు కొండంతలు చేయ నెంచుచుండిరి. అంతరికేదైన ప్రభుత్వ పక్షవాదులు, వీరి నందర నిరుపక్రొవలదొక్కించి వారి సాహస్యము నన్నిచేకల జాటునుకొందుచుండిరి. స్వరాజ్య వాదులన్ననో, ఈపై మార్గాలంకుల చిత్రప్రకాశమున జీక్కుకొని ఏమాత్రమున కడలమెంటు తావులేక, ఏమియు చేయకున్నవారునుగాక, పర్యవసానమున కేమియు చేసినవారునుగాక, విషమాభిప్రాయ జీక్కుకొనిరి. తెంగాలు శాసనసభయందు కొకసారి సభ్యులకులమని కొంతమాత్రము ముగిసినను, బొంబాయినిమాత్రము, 30 మందియేయుండి, అల్పపక్షమే యయ్యు, ఇతరపక్షములతో కలియుటకు సహకారభూతిముల పరిశీలన లేకుండుటచే, ప్రభుత్వమునకు లొంగకున్నను, లొంగవలసినపా రగట తిట్టించినది. నాగపురమున దావారు మంత్రిగారివంటి వాయకులుగాని, వారి అనుచరులంటి అనుచరులుగాని బొంబాయి శాసనసభయందుండకుండుటయే ముఖ్య కారణము.

కయకరుగారి నాయకత్వ నాయకత్వము

స్వరాజ్యవాదుల నాయకులగు జయకరుగారు నాయకులేగాని, వారి నాయకత్వము నాయకత్వముగా మాత్రమున్నవని శాసనసభావ్యవహారములు లేల్లగలవు. ఒకటి రెండు సంవత్సరముల నాలు కొంతకట్టిగ ప్రభుత్వమున, వారిమార్గముల నడువనిది స్వరాజ్యవాదుల నవలెకు శాసనసభనుండి నెక్కించెదనని నెనరించినను, ప్రభుత్వమునాయమాత్రము పూర్తిగా జయకరుగారి శక్తిసామర్థ్యము కెరియుండుటచే నెంతమాత్రమును వారిమార్గములనుండి చరింపలేదనుటలో వింతయేమి? పర్యవసాన మేమైనది? జయకరుగారు ఏమియు, సఫలపరచజాలకపోయిరి. జేకభక్తుల కారాగృహములనుండి విడుదలయినచేయింపలేకపోగా, చిన్న తీర్మానములయందు సహితము వారి

పక్షప్రతిష్ఠ నిలిచేకపోయిరి. ఒక్కొక్కసారి సుబంధుని నట్టి అద్దెవట్టునుందు సహితము, వారిపక్షానుబంధుల సంవరకు వారివారి ఇష్టానుసారము నర్తింపమని నుడివియుండుటచే, ఏమియు వైకృతీకూడమి, ఆచట్టును ఓడిపోయెను. జయకరుగారు నిరంకుశ స్వరాజ్యపక్ష వాదులు కాని గ్రహింపవచ్చును. అందుకు మహారాష్ట్రులవలెనే, వారికిని, సహకారభూతిములయందు నమ్మకముగలదు. అందులకు వారు స్వరాజ్య పక్షానుబంధులని అనున్నను, సామాన్యముగా వారిచర్యలు గమనించిన, స్వరంహ చింతానుజే కెల్లారుగారి మ్యాప్రతిష్ఠాపథము.

వారు శిశురక్షక చట్టమునందును, శేషుశాఖావిషయమున ప్రభుత్వముచే ప్రవేశపెట్టబడిన చట్టమునందు సాధ్యమయినంతవరకు సహకారభూతిము జూపిరి. వీరి సహకారము, పండిత మోతీలాలు కెహ్రూగారివలె నిరంకుశములతో నొకటియగు. స్వతంత్రపక్షమున కూడదీకొని, కేతుల గలుపు గుంటు గావని ఒక్కొక్కరు గ్రహింపగలదు. ఏదపక్షమువా లేనూత్రము, అబ్రాహ్మణపక్షమువారిని తూలనాడినను లేక విమర్శించినను, వారు ప్రభుత్వమువారితో గలవి స్వరాజ్య పక్షమున నామకమాత్రాశిష్టము గావించుటయు గలకెను. గోవులు పోట్లాడి, మాచల మట్టించినట్లు, వారివకాగారు తీవ్రముగా అబ్రాహ్మణపక్షములలో నొకరున సర్వేగారి తీర్మానము నాతేమించినందున వారందరకు ప్రభుత్వముతోకేరి, వినియకదామోదర సామర్థ్యముగారిపై విధింపబడిన మరతులను దీసివేయు తీర్మానము నొడిచి వైచిరి.

గ్రుడ్డిలో మెల్లు

నెంచటినందుకేడరకు ప్రభావమును స్వరాజ్యపక్షము శాసనసభ నందు దుబజయము నొందినను, ఒక్క తీర్మానమున మాత్రము అందగునుగలకే ప్రభుత్వమును, పూర్తిగా నొడిచి వైచిరి. త్రాగుడుల ప్రభుత్వరాజకీ నాపమని ప్రతిపాదించిన తీర్మానమునకు 10 సంవత్సరములు గడువును, స్వరాజ్య వాదు లేర్పరచగా, సహకారవాదులు 20 సంవత్సరము క్షేరచగా వారికి స్వరాజ్యవాదు లియ్యకొన్నందున, ఆ తీర్మానము నందు లేకగ్రీయముగా నామోదించి ప్రభుత్వము నొడిచిరి. దీనివల్ల నిపక్షములు రాజకీయపక్షముల, సేకత్వముండి బిక్కుత నొందినని తెల్పజేలకేదు. స్వరాజ్యపక్షవాదులు అబ్రాహ్మణాల నొకరున సర్వేగారియొక్క సంగీకరించినందున, వారల్లెగును స్వరాజ్యవాదులతో కలసికేకాని, ఇట్టి సమాగమము స్థిరముగా నన్ని సమస్యపరిష్కారములపట్ల నుండెనని కాని, ఇకముందైన నుంచుననిగాని చెప్ప జేయవచ్చు. కాన సాంతముగా శాసనసభావ్యవహారముల దిలకించిన సామాన్యుల పడిన, అంతముగాని చేయకైన మాడ్చుగాని కన్వింపదు. జయకరుగారి అగ్గభూతిప్రాశ్నికమును నాతిమకాగారి తీవ్రవిమర్శనా ప్రవర్తనమును కెప్పటి యట్లు గోచరించిరి.

పాట, పచ్చిముత్యే ప్రశ్నయానిలములు

ప్రభుత్వముపట్ల పాట పచ్చిముత్యే ప్రశ్నయానిలములని బొంబాయి శాసనసభ మరెయ్యకమారు నిర్ధారణచేసెను. దివేకరుగారున దక్షిణపక్షరాష్ట్రదేశీయులు కొన్ని ప్రభుత్వ విచారనాయకులకుల పాటలను పచ్చిముత్యములను ముద్రించినం

దుకు కకింకా గృహము నొందిరి. ఈ అలవాటు కీ! కే!! సర్ నారాయణచంద్రవార్మగారు గారు గనేకసామర్థ్యము గాగక పచ్చిముత్యము ప్రభుత్వముపై రచించినందుకు ద్వీపాంతరవాసులు వేసినప్పటినుండియు వచ్చుచున్నది. దివేకరుగారిని విడిచిపెట్టుటకునూడ, శాసనసభయందు సరియగు వికృతలేఖండులచే ప్రభుత్వమువా ఇష్టపక్ష మిన్నకుండిరి. శాసనసభా దౌష్ట్యమున కొంతన్న తార్కానము లేది కావలయును? దివేకరుగారు ఆ పచ్చిముత్యము రచింపలేదు. ముద్రించినందులకే వారి కీకీకరుగారుపడినది. పాటలు ప్రశ్నయానిలములని శిక్షించితి మునునన్ను, మా ప్రతిష్ఠాభంగకరములని ప్రభుత్వము వా రొప్పుకొనిన బాటండెడిది!

తీలకు మహాశయ్యని వర్ధంతి

మహారాష్ట్రులందరకు, ప్రభుత్వము తిలకు మహాశయ్యని నిజమనును నుర్తించినను, నుర్తింపకున్నను, ఒక్క విషయమునమాత్రము వారందరకు ఆయన మార్గములను కొన్ని మనమున నిమిచ్చుచుని ప్రవర్తించుచున్నారనుట నిస్సందేహము. ఇక్కాలమున తిలకు మహాశయ్యకు జీవించియున్న, అసహయోద్యమము నీరీతి నడుపకుండుననియు, స్వరంహ చింతానుజే కెల్లారుగారికే, సరియగు మార్గమునియు, అనేకులు బొంబాయిని సాశువులు విచుచున్నాము. నామాన్యులకు మహారాష్ట్రుల పట్ల నీభూతిము వ్యాపించినదనుటలో సంతకమోకీలేదు. చాలమంది మరల పూర్వపు తీలకుమహాశయ్యని కేసరిని నడుపుచుండుట నేనెరుగుదును. జయకరుగారు మెచ్చు తిలకుగారిపై (వాసిన భూతిములు మహారాష్ట్రుల నిజమనును నెల్లడివరచుచుండుట మరువజనదు. మొదటితొక్కిన చాపాజీమోద తిలకుగారిని బూన మొనర్చినచోట కూడిన జనసమూహము, ఇప్పటికిని ఆయనయందు వారికిగలభక్తిని కేయినోళ్ల చాటుచున్నది. ఆ సభయందు జమ్నావాసు ద్వారక వాసుగానునూడ, విశంతు నగ్గువారయ్యు, పోగ్గొనుబుజాది, న్యూతేక పక్షులకును, ఆ మహాశయ్యనియందలి పూజ్యభావము కెగ్గకపరచును.

పం క్తిలోపల పక్షము

వాతావరణము చక్షు హింసాసానమున బహు ప్రహలత్వముజూపి బొంబాయి నీ సంవత్సరము పూర్తిగా నరుదరయినది. బొంబాయికి రావలసిన మేఘము దక్షిణ ఇండియాలో నాగి అదిల పూర్తిగా నష్టముకలగజేసి, జననాశ మొందించి, బొంబాయి వనశే, ఏరకేరకుండుట నీ సంవత్సర మొకపంతిగా నెంచుచున్నది. ముందెంచుచున్నపునోగాని, వాతావరణము నెనుకాడినదిమాత్రము, రాజకీయ వాతావరణముతో కులమారుచున్నది.

SIGHT RESTORED. A Sure Remedy of Nature for all Eye-Diseases. Onres. Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure; absolutely safe; highest testimony. Particulars free. L. H. BELLER, D. Samta (Bengal).

SANTI OIL. Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential. HEALTH HOME, D. Samta (Bengal).

9387

శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీచరసింహారావు పంతులుగారి

సాక్షి

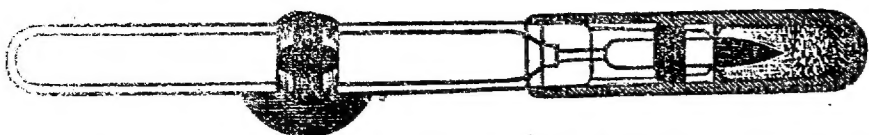
- మొదటిభాగము 2-0 0
రెండవభాగము 2-0-0
మూడవభాగము 1-8-0
నాల్గవభాగము 1-1-0

దింపును!! తెలుగుభాషలో నిదివఱకన్న డిట్టిగ్రంథము చూచి యెఱుంగము. జంఘాలశాస్త్రీ, కాళాచార్యులు, బొట్టయ్యశేట్టి, వాణీదాసులు, సాక్షి అను విదురుగుసంఘము. ఈసంఘముచే చర్చింపబడు విషయములు బహు చదు తార్కరణగ నుండును. మొదటినుండి చివరవఱకును కనుపు చెక్కలగుటలు నవ్య నయ్యుచుండును. పర్యాయము చేయునపుడు - ఏమియుం నొకపక్షంకనవ్యము - అనేకవిషయములు చెలిసికొనగోరునవ్యము - బాలరకు, యువకులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు నదువుల కంపగుగ్రంథ మింతన్న తెలుగులోలేదు. ఒకమాటు నదివినా గ్రంథమును చదువు, మనోహరమును పొంగిగండ్రిము నగు కైలి కుదుర్చునటులు విద్యార్థుల కంతకన్న నుపయోగకరమున గ్రంథము లేదు. జంఘాలశాస్త్రీ యువస్వాసనోరణి, కాళాచార్యుల రసనానైపుణి, వాణీదాసుబంధుర ప్రసంగరసనాకేసీ సాక్షి విషయ నివేదనానైపుణి, అభిప్రాయసమంజసత చదువదగినవి. పత్రికాంధువును, పత్రికాక్షరాస్యునును ఈగ్రంథము చదువదగినది. ఒకయొడ సంభాషణాచాతుర్యము - ఇంకొకయొడ పాత్రినిలనవైఖరి - మరియొకయొడ అపూర్వవర్ణనా గాంభీర్యము - చదువరుల కంతయో సంతస మొనంగును. వలయువాగు:—

పానుగంటి రాజారావు, విరాపురం గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

సెల్ ఫోన్ ఫిల్లింగు "ఆగేట్" ఫ్రంట్‌స్ వేనా

సెల్ ఫోన్ ఫిల్లింగు ప్రపంచమునందు, నూతనవిధమున, అని చెప్పవచ్చు ఈ "ఆగేట్" కలము, ఆమెరికా అట్లీ లియా, మొదలగు ప్రముఖులలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడెప్పుడు మన హిందూదేశమునందు కూడ విక్రయముగా జూదర డియోనునున్నది.

సాధారణమయిన "ఆగేట్" కలము 2957

ఈ మోడల్ గా ఉపయోగించుటకు ఉత్కృష్టపాత్ర బడులు "ఆగేట్" గాజుపాత్ర నుడయోగించుట యద్భుతమగు నూతన శిఖావలంబు. ఒకరూరి సిరాలో ముంచియెడల అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును. (2957)

కృష్ణాపూరు విక్టోరియా డిపో, మదరాసు.

"ఇ న నా వే లి" ని మలేరియాకు వాడుటవలన

ప్రపంచమునందు మలేరియాకు బిల్లాలయందు అంతటను ఆమోఘమైన గుణ మివ్వబడుచున్నదను పేరు వానికి గరిగినది. ఈ యావధముయొక్క నివారణకైని గుఱించి వైద్యనిపుణులే అంగీకరించి యున్నారు. క్రైస్తవ తత్వాల మనకు కొంతకాంతిచేయును. అట్టి జాగాలలో "ఇ న నా వే లి"ని వాడి పూర్తిగా గుణముకలిగినట్లు రుజువుగలదు. మలేరియాకు ఇది సిద్ధమధుని ప్రసిద్ధిచెందినది.

బిడ్డలకు ప్రయోజనముగానున్న "ఇ న నా వే లి"ను వాడవలెను.

ఇండియా, బర్మా, సింగపూరు సోల్ వజంట్లు,

Gorio Ltd, Post Box 159, Fort, Bombay.

న ర న ము

దృ థ మై న ది

న మ్మ క మై న ది

యిప్పటిమోస్త్రప్రకారము బాగుగా రియోరుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడిన వానివద్ద అమృతమునకు నిర్దముగాయున్నది. వాంతులు, కంపెనీలు, కార్యాచరణములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సులభరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న తే శ మొదలియార్,

ఇరుపపెట్టెలు చేయువారు, ప్రాచైటా, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. సటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్సు. విరన్ అండు బ్రాన్ ఫౌండర్లు ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులవారు. రై నువిల్లుకు కావలసిన సిలండర్లు, సాప్లి గ్సు, నట్టులు, సరసముగా యవ్వబడును. నుబ్బరా యపిల్లేషిద్, పెద్దనాయక్ షేఖ్, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్ధర యిచ్చిన రియోరుచేసి యివ్వబడును. ఈ త్రురములు వ్రాసిన బడులు వ్రాయబడును.

మై నూ రు చందన సబ్బు ను

ప రి శీ లించి మాడుదు.

మై నూరు గవర్న మెంటు ఫాక్టరీలో తయారుచేయబడు చందనసబ్బులు. మిక్కిలిచిన్నవి.

మీకు ఎట్టి అశ్చర్యమునున్నను యీ సబ్బుకంటెను మేలైనవి ఎక్కడనుండి వచ్చినప్పటికిని దీక్షింపమానమైనది కాదను విషయము మీరే తప్పక అంగీకరింతురు వృద్ధి చెందిన నిపుణులచే మిక్కిలి మేలైన సామానులను చేర్చి తయారుచేయబడుటచే శుద్ధమునందును, చక్కమునకు అందమునిచ్చుటయందును పేరుపొందినది. దేహశాశ్చిమునకును, అందమునకును తగినది ఇదియే. వేసవి కాలమునందు గలుగు చమర కాయ, గడ్డలు మొదలగునవి రానీయక ఆటంకపరచును.

స్వ దేశి సామానులనుకొనుడు, విదేశ సామానులను విడుపుడు.

(1560) అన్ని చోట్లలోను క్రయమునకు దొరకును.

మహమ్మదు మూసా హజి ఇబ్రాహిం అండు కో., 32, గిడ్డంగిపేట, మద్రాసు.

అత్యద్భుత కుష్ఠ రోగ నివారిణి

గుణము లేదని రుజువుచేయువారికి రు 116-0-0 లు బహుమాన మివ్వబడును. అష్టాదశ కుష్ఠ రోగములు గ్యారంటీగ వదుర్చబడును ఒకడత్తా కల రు 10-0-0 పేకింగపాపేజీ వేరు. రెడ్డి అండు కో., ప్రొఫ్రయిటరు, యం. నుబ్బారెడ్డి, గోపాలపురం, క్రొత్తపేటపాస్టు గోదావరిజిల్లా.

కౌటిల్యుని ఆర్థ శాస్త్రము

గ్రంథకర్తలు:—మామిడిపూడి వేంకట రంగయ్య, ఎం. ఎ., ఆకుండి. వేంకటశాస్త్రి

చంద్రగుప్త చక్రవర్తికి ప్రధానమంత్రియగు చాణక్య ధనసామాంతరముగలిగినట్టియు కౌటిల్యునిచే రెండువేల సంవత్సరములకు పూర్వము వ్రాయబడిన సంస్కృతగ్రంథమునకు సరియైన తెనుగు. పరిపాలనవిధానమునుగుఱించి మనపూర్వులు వ్రాసిన గ్రంథములన్నిటిలో సగ్రంథము. దీని సాధారణము చేసికొనియే కామందకాదులు వారిగ్రంథములరచించిరి. పాశ్చాత్యులు సహిత మిట్టియుద్ధగ్రంథములేదని పొగడియున్నారు. పూర్వీక కాలమందలి మనదేశములోని రాజ్యము తెలు పాలింపబడుచుండునో తెలిసికొనగోరువారికిని చాత్రపరిశోధకులందఱికి నిదియ మూల్యమైనది. గ్రంథమును వ్రాసినవాడు కౌటిల్యుడేనా కాదా, గ్రంథకర్తకాలమెద్ది, గ్రంథమందు వర్ణింపబడిన రాజ్యాంగము యొక్క ప్రధానలక్షణము లెన్ని-ఆనువిషయములను విమర్శించిన యుపోద్ఘాతము చేర్చబడియున్నది. 500 పుటలగ్రంథము. కాలి కోలైడు. ఖరీదు రు 4-0-0 మాత్రము.

మామిడిపూడి వేంకటరంగయ్య. (1463) నవరాజాకాశేజి, విజయనగరం. లేక, అభ్యుదయపుస్తకనిలయము, కాకినాడ.

చేంబర్లెన్ గారి పెయిన్ బామ్

వాత నొప్పులు, నడుము నొప్పి, కాలినగాయములు. కలనొప్పి, వండ్లనొప్పి, నరుకులు, చెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పక గుణ మగును.

అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును. (1)

మాన సోల్గాసిని మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)

పెనులభము! (పోస్తుభువులు ప్రత్యేకము) గణపధికము! శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి తెల్లెత్తకాల మాత్రలు దివ్యావృతము. అజీర్ణము, అరుచి, ఆపులీంతలు, అగ్ని మాయ్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, స్వాగముల యందు బలతీయము, పిక్కులు, పొర్లములు, శిరస్సు, ప్రేళ్లు, ఆనులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పి లను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు చేచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేహవార నొప్పిలను వెంటనే మాన్పును. యందు అనేకవిషధులు చేరినవి. అనుభవము గల ఔషధముగటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్ప వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. చిరునామా:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోస్తు నిడుమోలు, ఎలకురు, కృష్ణాజిల్లా.

ఆంధ్రజ్యోతిషాలయం

1. జాతక చక్రముయొక్క నకలుగాని,
  2. పుట్టినతేది, జననకాల ఫదిజులు (లేక) గంటలుగాని,
  3. మాకు ఉత్తరము, కార్య సమయము, క్రమతంత్రము గుగాని మాకు పునెనయెడల జాతకనిరూపము, ధనము మొదలగు 25 శంకరులు వ్రాసి రు 1-4-0 లకు పంపెదము. పూర్వా జాతకము అయ్యారాదును అభిరవండు వ్రాయుటకు రు 5-0-0 అగును. ముందు రు 2-0-0 లు అడ్వాన్సు బంపవలెను. ముందు శుగభోవు 1 సంవత్సర ఫలితము వ్రాయుటకు రు 1-4-0 లు అగును. కాలపసివారికి డి. పి. గా పంపెదము.
- ఆకళ్ల వెంకటశాస్త్రి, గోపాలపురము, కొత్తపేటపాస్టు, గోదావరిజిల్లా.

యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

(1540)

హెడ్ ఆఫీసు మద్రాసు [స్థాపితము 1906]

“యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెనీ” చేయుచున్న పనిని గురించి కొన్ని అభిప్రాయములు.

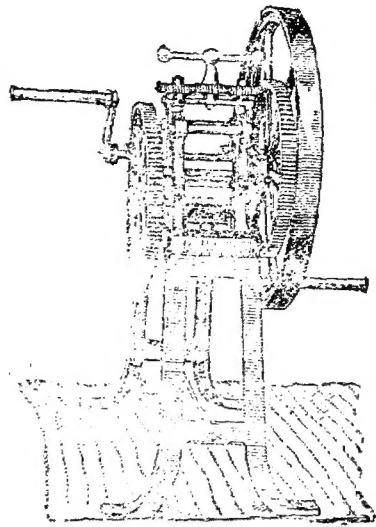
“ఈ హిందూదేశీయ భీమాకంపెనీ నిజముగా జయముగాంచిన వాటికింద ప్రస్తుతము చేర్చ వచ్చును” - “ఇన్సూరన్సు అబ్జర్వర్” లండను.

“స్వదేశీ భీమాకంపెనీలలో మిక్కిలి తెలివితోను పోడిమితోను వ్యాపారమునడపుచుట్టివిబులు కొద్దిగా గలవు అందులో యిదియొకటి” “ఇన్సూరన్సు అండు ఫైనాన్షియల్ రికార్డు” లండను.

కడకటిసారి 1000 కి రూ 75 లు చొప్పున బోనసుయివ్వబడినది. ఏజంట్లు వలెను. కమీషను, జీతము ధారాళముగాయివ్వబడును. ఆంగ్లజిల్లాలు ఈ దిగువ విలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

కామరాజు శ్రీనివాసరావుగారు, ఆంగ్ల జిల్లాలకు ఛీఫ్ ఏజంట్, శ్రీకృష్ణలీలానమ్మ, గుంటూరు, లేక కె. ఎస్. గోపాలయ్య, మేనేజరు,

రేకుల మిషనులు

అన్ని విధములయిన వెండిబంగారు నగల పనులు చేయువానికి రేకులమిషను కుపయోగపడు పలురకముల మిషనులమేము యూరపుల మెరికాల నుండి దిగుమతి చేసి యితరులకంటె చౌక ధరలకు అమ్ముచున్నాము. కావలసిన వారు క్యాటలాగును వ్రాయవలయును.

సి. డా. జి. శిఖనాచలం అందునన్

(1455)

చిలకలూరి పోస్టు, నుచిరీపల్లెం.

తేలుకాటునకు ఔషధము

ఈ ఔషధము నుపయోగించినతర్వాత మే విషమును తీసివేసి, చామచామచామ బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0.8-0. 1-8 బుడ్డవరకు పొట్టుబుడ్డు 0.8-0 రూ 4 లు అద్దాగుగా పంపిన ఒక డజనుబుడ్డు తహాలుచార్జి తక్కువ పంపబడును.

RAJVAID SIR BAMANDASJI KAVIRAJ
152 Harrison Road
Calcutta.

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని సామర్థ్యమును గుఱించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రలు

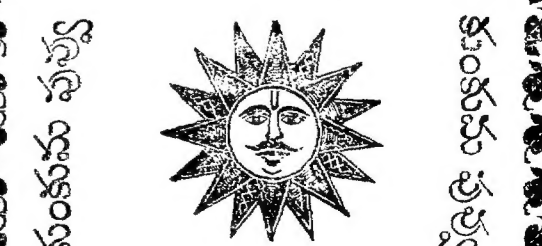
అన్ని జాతులవారను ఏవయ్యునందైనను శ్రీ పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తీసుకొనుటకు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఉపయోగించి దీని నిజమును తెలుసుకొనుదు.

82 మాత్రలుగల డబ్బా 1-కి రూ 1.0-0 ఉత్తరము వ్రాసిన క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును

ఆతంకనిగ్రహ పార్శ్వ సి

219 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్య మార్కును గమనింపుడు.

కరస్పాక్షాడెన్ను మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:— 1490

ఎస్. నారాయణ టికంపెనీ, 21, హామం వీధి, బొంబాయి.

3421

Powell's Extract of Golden

పవలుగారి ఆమోఘమైన గెనో నెగరోగమునకు అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది. నెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్లవర్ణము, బలహీనము, పీచులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది సమృద్ధముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మోతాదులగెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పుక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0 దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0

మా దివ్యౌషధములు సుప్రసిద్ధమైనదుకాణములన్నిటిలోను దొరుకును.

మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయును.

ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,

Manufacturing Chemists,

Lamington Road, Bombay.

పాశ్చాత్య వైద్యులచేలబడినటులుగారి లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలకై ఒకగజడిన

వేన పేలు యోగ్యతాపత్రికలలో కొన్నిటిని ఈ దిగువ తెలిపియున్నాము.

(1) మ. దాక్షర్ ప్రభాకర్, ఛెన్నై ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేటు. ఎన్. జె. ఇన్స్టిట్యూటు ఆఫ్ సైన్సు యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఆఫ్ అమెరికా ఐ. ఎల్. ఆఫ్ ది కాంటిని ఇన్స్టిట్యూటు లండన్, కన్ కల్టింగు కెమిస్టు, ఎగియరి లేన్ నెం. 2 బొంబాయి:— మీ లోకామయహార కస్తూరి మార్కులను ఉపయోగించిన దానిలో క్యాస్టాస్ట్రాఫిక్ నశుల శక్తిశాసనము, అజీర్ణము, మలబద్ధకము ప్రక్కల నొప్పి, కడుపునొప్పి, జ్వరములు, నిద్రలయ్యాదులు మొదలగునవి గుణమైనవి.

(2) మ. ఐ. ఎన్. అచ్యుతరావు, నీనియరు సర్జన్, కాంటిని కమిషనరీ, మైసూరు గవర్నమెంటు, మైసూరు. మీచే తయారుచేయబడుచున్న లోకామయహార కస్తూరి మార్కులను సేవఉపయోగించియున్నాను. మిక్కిలి గుణముగనున్నది

(3) మ. కే. కే. విక్రమ్ కవిరాజ్ విష్ణు చక్ర డిస్పెన్సరీ, 9-41 వీధి బొక్లే బజారు, రంగూను. బక్కా. మీ లోకామయహార కస్తూరి మార్కులు, నానను, నానదన వచ్చుచున్న రోగులకును సుపూర్ణమైన

(4) మ. లాల్ సింగ్, మీ. ఛే. సబ్ అసిస్టెంటు సర్జన్ సిరోహి, రాజపుటానా. తృప్తి విచ్చితి. మీ లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలను సేవఉపయోగించుచున్నాను. నాలకునకు గానున్నది. తక్షణమే 12 సీ సామనువులను బుడ్డి 1కి ధర 0.4-0, 6 బుడ్డు 1-4-0 పొట్టుబుడ్డు తర.

పాశ్చాత్య వైద్యులచేలబడినటులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధాన వైద్యులు,

శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

(1594)

[4]

అమృతాంజనము

కవచము

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. కి. రూ. 1-6-0
దగ్గు క్వాసకోశములందు బలహీనతలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు శైత్యములన ఏర్పడిన దగ్గు. కీతకాలమున ప్రబలింతు దగ్గు. క్వాసకోశములు నూత్న నాళములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బునము, తుయదగ్గు దగ్గువలన సేవించుటనైన వలదు దగ్గు విధమును బట్టి యుండును.

దంతచూర్ణము

దబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-2-0 డజన్ 1 కి 1-4-0
ఈదంతచూర్ణముతో పండ్లతోమటువలన చిగుళ్లు గట్టిపడును. చిగుళ్లనుండి రక్తము కారవలకును నోటదుర్గంధములేక యుండును. పండ్లముత్యములతో తెల్లగా ముందును. స్వస్థానావస్థముగ వాడుటకు దగియున్నది.

కలరామాత్రలు

దబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ 0-6-0.
కలరా వ్యాధిని కలిగించుటకు అంతుబాధ్యము.
కలరా తగిలిన వెంటనే మందును తినుట అవశ్యకము.
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

కామినియానూనె

వెంట్రుక లేఅందము. రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు.

వెంట్రుకలు దువ్వింపును ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాడగును. అట్లుకాకుండ

నేడే కామినియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుదు. వెంట్రుకల కేజాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యాషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. ఒకపక్షవల్లమికి తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును.
బుక్కివెల 1 రూపాయి. 3 బుక్కిలీదు రూ 2-10 0.

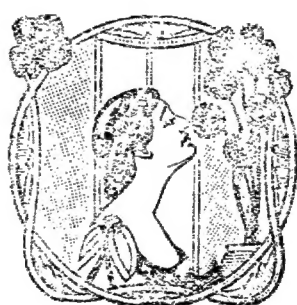
126

వీశీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిస్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక
అత్తరు కావలసియున్న
ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుదు.

1/2 అవున్సు బుక్కి రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుక్కి 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
1/2 డ్రాం బుక్కి 0 8-0 }

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. లేకున్న నాలుకపెట్టుగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జమ్నామఠీదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు.

ఓ రియంట్

గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్
అప్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

ప్రస్తుతము వి. కలరా వ్యాధిని కలిగించుటకు అంతుబాధ్యము.
కలరా తగిలిన వెంటనే మందును తినుట అవశ్యకము.

విజింటుగాను, కన్ వాసర్లుగాను

కనిచేయుటకు శక్తిగల పెద్దమనుష్యులు ఉద్యోగిస్తులు దరఖాస్తును కంపుకొన కోరెదము.

జూలై 1924 బొంబాయి సంవత్సరము

ఈ సం॥ రమునందు కంపెనీకి యిదివరలో నచ్చిన నూతన భీమాసంఖ్య అత్యుత్తమమైయున్నది. హిందూ దేశమునందు ప్రఖ్యాతి చెందినదియు ప్రజల అభిమానము పొందినదియునైన యీ లైఫ్ అప్యూరన్సు కంపెనీకి ప్రశంసలను సంపాదించుటకు శక్తిగలవారు మాకో స్వబంధము స్థాపించుకొనగోరెదము. (672)

The Branch Secretary,
Oriental Assurance Buildings
Post Box No. 8, Madras.
Bangalore Branch:—No 3 South Parade
Bangalore.

Trivandrum Branch:—Trivandrum.

హానుమాన్ సబ్బు

లోక ప్రసిద్ధమైనది.

(1277) దీన్ని సమానమైనది వేరులేదు. ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12-బందరువీధి, మదరాసు.

వాణిముత్యాక్షరశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బైందుపనులు, రబ్బరుప్లాంపులు, సిల్స్, రాగి, బంగారము, వెండిసామానులపై చెక్కుట, బ్లాకులుచేయుట, శివసరీ సామానులు. (609)

ఎంగ్లీవింగు